5.yıl

CEZA VE TEVKİFEVLERİ
Genel Müdürlüğü Yayınıdır

Yıl 5 Sayı 69
Eylül 2019

Aylık Kültür ve Yaşam Dergisi

69
www.cte.adalet.gov.tr

DEĞER

"BİR SAAT ADALETLE HÜKMETMEK, BİR SENE İBADET ETMEKTEN DAHA HAYIRLIDIR."

HADİS-İ ŞERİF

HAYATIN İÇİNDEN 11
Kardeş Sırası

MANEVİYAT 20
Mülkün Temeli Adalet

RÖPORTAJ 34
ADALET BAKAN YARDIMCISI
Uğurhan KUŞ

/cte.deger | /CTEdeger | www.cte.adalet.gov.tr | ISSN: 2687-3656

Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin atıldığı kongre 100 yaşında

Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları tarafından 4 Eylül 1919'da gerçekleştirilen Sivas Kongresi'ne ev sahipliği yapan ve 108 gün boyunca Milli Mücadele'nin merkezi olan Sivas'ta, tarihi kongrenin 100. yılı coşkusu yaşanıyor

- 'MİLLİ SINIRLARI İÇİNDE VATAN BÖLÜNMEZ BİR BÜTÜNDÜR, PARÇALANAMAZ'
- 'MANDA VE HİMAYE KABUL OLUNAMAZ'
- 'HER TÜRLÜ YABANCI İŞGAL VE MÜDAHALESİNE KARŞI MİLLET TOP YEKÛN KENDİSİNİ SAVUNACAK VE DİRENECEKTİR'

SİVAS KONGRESİ'NDEN CUMHURİYET'İN İLANINA GİDEN SÜREÇ

- Halkın bütününü kapsayan ilk örgütsel faaliyet Sivas'ta gerçekleştirildi ve Sivas Kongresi, şekli ve içeriği itibarıyla adeta milli bir meclis işlevi gördü
- Kongrede yeni seçilen üyelerin katılımıyla yurdun tamamını kapsayan Heyeti Temsiliye, bütün vatanı temsil eder hale geldi, ulusal örgütlenme tüm vatanı kapsadı
- Bu hareket, 9 Eylül 1922'de büyük bir zafere kapı açıp, 29 Ekim 1923'te ise Cumhuriyet'in ilanıyla taçlandı

100.yıl

SİVAS KONGRESİ'NE UZANAN YOL

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, 19 Mayıs 1919'da Samsun'da başlattığı ulusal kurtuluş mücadelesini Amasya'dan sonra, 27 Haziran 1919'da "güvenilir kent" olarak gördüğü Sivas'a gelerek sürdürdü

Sivas'ta yapılan toplantıda ülkenin durumu görüşülerek, en kısa zamanda kentte milli bir kongre yapılmasına karar verildi

4-11 EYLÜL SİVAS KONGRESİ

- Mustafa Kemal Paşa, 2 Eylül 1919'da Erzurum'dan yeniden Sivas'a geldi ve 18 Aralık 1919'a kadar kentte kaldı
- 4 Eylül 1919 Perşembe günü saat 14.00'te bugünkü Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi binasında, Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin atıldığı Sivas Kongresi yapıldı
- 7 gün süren ve "manda" tartışmalarının da yaşandığı kongre, 11 Eylül 1919'da sonuç bildirgesinin yayımlanmasıyla kapandı
- Ulusal kurtuluş mücadelesine ışık tutacak kararların alındığı kongreye ev sahipliği yapan Sivas, 108 gün Milli Mücadele'nin merkezi oldu

DEĞER

AYLIK KÜLTÜR VE YAŞAM DERGİSİ

Yıl: 5 • Sayı: 69 • **Eylül 2019**

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YAYINIDIR.

YAYIN KURULU

Yılmaz ÇİFTCİ (Yayın Kurulu Başkanı)
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü

Hasan AKCEVİZ (Genel Müdür Yardımcısı)

Barış ÖNER (Daire Başkanı)

Nuri ŞAHAN (Tetkik Hâkimi)

Yasemin ARIK (Yazı İşleri Müdürü)

Hakan ERDEM (Yayın Koordinatörü)

EDİTÖR

Hakan ERDEM

SAHİBİ

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Adına
Yılmaz ÇİFTCİ (Genel Müdür)

YAZARLAR

A. Gül AŞIK • Abdullah KAYA • Canan Olpak KOÇ
Celal CEYLAN • Deniz ÖZYÖRÜK • Ejder TOPAL
Ferhat ÇELİKER • İsa TİYEK • İpek ALAZ • Hatice KELEŞ
Hakan KILIÇ • Murat NAMDAR • Murtaza AYDIN
Muhsin KURT • Mehmet GÖKCE • Mehmet VARNALI
Meltem YAMAKOĞLU • Mustafa Recep KOLCU
Ramazan SAĞIR • Sibel KARAGÜL • Suna ÖĞÜR
Şirin Ceren ÇAKIR • Yasin YILMAZ • Yaşar İNCİ

FOTOĞRAFLAR

Cesim ŞEKER • Hüseyin ÖZTÜRK
Hayri TURHAL • Gökhan SARI

GRAFİK TASARIM

BrainTurk Reklam Tanıtım Tasarım Ofisi

BASKI

Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu Matbaası İstanbul Yolu 15. km Hava Müzesi Karşısı Şaşmaz / Ankara
Tel: (0312) 278 76 10 **Faks:** (0312) 278 25 68

MATBAA-BASKI ŞEFİ

Zafer KARAKAYA

YAYIN TÜRÜ	ISSN	BASIM TARİHİ
Yerel Süreli Yayın	2687-3656	14/10/2019

İLETİŞİM

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Hacı Bayram Mah. Agah Efendi Caddesi No:70/1 Altındağ/ ANKARA
Değer Dergisi Tel: (0312) 507 05 67
Değer Dergisi Faks: (0312) 223 43 91
e-posta: ctedeger@gmail.com
Web: www.cte.adalet.gov.tr

Siz neredeyseniz derginiz orada!

Değer Dergimiz TURKCELL DERGİLİK'te

Değer Dergisi ulusal dergiler arasına girerek Turkcell Dergilik uygulamasında yerini aldı. Bütün operatörlerden dergilik uygulamasını indirerek dergimizi okuyabilir, kaydedebilir, paylaşabilirsiniz.

www.cte.adalet.gov.tr
adresinden dergimizin arşivine ücretsiz ulaşabilir, indirebilir, okuyabilirsiniz.

içindekiler

SAYI 60

Editörün Notu 03
Mektuplar 04
Başyazı 05
Değer 06
Aile 08
Çocuk 09
İnsan 10
Hayatın İçinden 11
Sağlık 12
Araştırma 14
Bilim 15
Canlılar Alemi 16
Ayın Önemi 17
Yaşam Boyu Gelişim 18
Personelimizden Gelenler 19
Maneviyat 20
Sizden Gelenler 21
Spor 22
Gezi 24
Değer Fotoğraf 32
Röportaj 34
Psikoloji 40
Kadın 42
Personelimizden Gelenler 43
Edebiyat 44
Eğitim 46
Tarihin Arka Sokağı 48
Kültür Gelenekler 50
Sinema 52
Müzik 54
Kitap Önerileri 55
Meslekler 56
Hikaye 58
Personelimizden Gelenler 60
Sizden Gelenler 62
Değer Bulmaca 63

05 BAŞYAZI

Mülkün temeli olan Adalet, insanı insan yapan değerlerin tamamına yakınını içerisinde barındıran bir değerdir.

24 GEZİ

Çelikten Bir Kent
KARABÜK

12 SAĞLIK

Madde Bağımlılığı ve
Mücadele Yolları

54 MÜZİK

Özay
GÖNLÜM

50 KÜLTÜR VE GELENEKLER

Türklerde Kılıcın Kutsallığı ve
Kılıç İle Hutbe Geleneğimiz

58 HİKAYE

KördÜğüM

22 SPOR

Açık Hava Terapisi:
GOLF

Değerli Okurlar

Bazı kavramlar vardır ki, çok sık telaffuz etmemize rağmen tek bir sözcük hatta cümle ile anlamını bulmakta zorluk çekeriz. Gerek içeriği gerekse yaşamımızdaki uygulama alanı ile bu güçlüğü en çok yaşadığımız kavramlardan biri de **"Adalet"** değeri olsa gerek.

Tarifinin güçlüğüne rağmen hiç şüphe yok ki, önce adalet ile **"hak"** ve **"haklı olmanın"** birlikte kullanıldığını biliyoruz. Adalet değeri için hakkın gözetilmesi, haklı ile haksızın ayırt edilmesi hatta bir hakkın yerine getirilmesi de diyebiliriz.

Adalet, toplumsal bir kavram gibi gözükse de bireyin kendi hayatını şekillendirmesinde temel bir değer haline gelmelidir. Aslında insanların yaşamı seçimlerden oluşur. Yaptığımız davranışlar; gösterdiğimiz tepkiler, sergilediğimiz tutumlar, alternatifler arasından kendimize uygun bulduğumuz ve seçtiğimizdir. Bu seçimleri yaparken hepimiz başka birinin hakkına girmeden, adalet duygusunu incitmeden hareket etmeliyiz. Vicdanımızın sesini dinleyerek doğru yolda ilerlemeli ve birbirimizin hakkına saygı duymalıyız.

Eylül dergimizin adalet değeri sayısında, yaşam içerisinde her alanda bize gerekli olan ve düşüncelerimizden davranışlarımıza kadar yansıması gereken önemli değerlerimizden; adaletin tanımı, dinimizde ve yaşantımızdaki yeri ve önemi hakkında makaleler hazırladık.

İçeriği ve kalitesiyle Türkiye'nin alanında tek dergisi olma özelliği gösteren dergimizde sizlere hayatta rehber olabilecek birçok konuda yazılar hazırladık. Bilimden sağlığa, edebiyattan sanata, röportajdan hikayeye kadar dolu dolu içeriğiyle Değer sizlerle...

Ulusallaşma anlamında birçok kriteri yerine getiren dergimizle ilgili yeni bir gelişmeyi sizlerle paylaşalım. Artık dergimizin ISSN kodu var. Dergimizin Uluslararası alanda tanınması anlamında önemli olan yayın kodumuzu Eylül sayısı itibariyle kullanmaya başladık. Yakında gerçekleşecek olan çok daha güzel gelişmeleri de sizlerle paylaşmaya devam edeceğiz. Bizi takip etmeye devam edin...

TEŞEKKÜR MEKTUPLARI

Değer Dergisi Ailesine

Yayımlamakta olduğunuz, içeriğinde sizlerin ve kıymetli yazarlarınızın her türlü kültürel ve yaşamsal bilgileri içeren yazıları bana okumanın, öğrenmenin hayatımızdaki en büyük gereksinim olduğunu farkettirdi. Hayatta bize ışık olan, hep yanımızda olması gereken gerçek dostmuş okumak, öğrenmek. Beni gerçek olan bu dostumla buluşturan siz değerli Değer dergisi ailesine ve bizlere ulaştırılmasında emeği olan kurum çalışanlarımıza sonsuz teşekkürler.

Behman DOĞRU
Ödemiş T Tipi Kapalı CİK, Hükümlü

Merhaba,

İçeriği, baskısı ve seçilen konularıyla adına yakışır bir yayın olan Değer dergisinde emeği bulunan herkese teşekkür ediyorum. Değer dergisini severek takip ediyorum. Dergimize yayın hayatında başarılar ve kolaylıklar diliyorum.

Erkan Yener ŞİMŞEK
Hükümlü

Değerli Okurlar;

Mülkün temeli olan adalet, insanı insan yapan değerlerin tamamına yakınını içerisinde barındıran bir değerdir. Saygıyı, sevgiyi, hoşgörüyü, kendisini karşısındakinin yerine koymayı, sorumluluğu ve hakka özen göstermeyi içerisinde barındıran adalet, toplumların huzurunda çok önemli bir konuma sahiptir.

Adalet ile ilgili olarak birçok söz söylenmiştir. Dinimizde ve birçok yazarın söyleminde adaleti ve adaletli olmayı yücelten, bir ideal olarak kişilere ve toplumlara örnek olarak anlatılan çok güzel sözler vardır. “Allah, adalet, ihsan ve yakınlara vermekle emreder; her türlü günahtan, kötü işlerden ve azgınlıktan men eder.”, “Adalet mülkün temelidir.”, “Kılıcın yapamadığını adalet yapar.”, “Haksızlığın karşısında susan dilsiz şeytandır.” sözleri bunlardan bazılarıdır.

Atalarımızın söylediği ve uygulamaya çalıştığı adaleti korumak ve uygulamak bizim görevimizdir. Bir toplumu oluşturan bireyler ne kadar adil olursa mahkemeleri o kadar adil, devleti o kadar adaletli olacaktır. Bu nedenle bireysel adalet kamusal adalet kadar önemli ve değerlidir. Şahit olduğu bir olaya ilişkin doğru ve vicdani beyanda bulunmayan bireylerin bulunduğu bir toplumun mahkemesinden de doğru kararlar çıkmasını beklemeyemezsiniz. Bu sebeple adalet değerinin yükümlülüğü hepimizin üzerindedir. Toplumu oluşturan insanların bu sorumluluğa göre yetiştirilmesi, bu değer ile kişiliklerinin desteklenmesi son derece önemlidir.

Adalet, adil olma ve adil davranma ilkesi bir toplumu sosyal hayat içerisinde kucaklayan, koruyan ve mutlu yaşamalarını temin eden ortamın ana temelini oluşturmaktadır.

Seçimlerimizi, içimizde yaşadığımız birtakım sorgulamaları değerlendirerek yaparız. Yaşadıklarımızı ya da insanları birtakım değerlendirme süzgeçlerinden geçirir, bu değerlendirmelerin sonucunda olaylara sevinir, üzülür, kızar ya da şaşırırken; çevremize kendimizi yakın veya uzak hissederiz. Bu noktada asıl olan bu değerlendirmeleri yaparken, "Ne kadar adaletliyiz?" sorusudur. Bu soruya vicdani ölçüde verdiğimiz cevap da adaletli davranıp davranmadığımızın ölçüsüdür.

Kazanılan her davranış ve değerde olduğu gibi adaletin de uygulama alanı ailede başlar. Aile içerisindeki ilişkiler, ailede hakkın üstün tutulması, haksızlığa göz yumulmaması, her durumda ve her şartta haklıdan ve doğru olandan yana tavır alınması, sağlıklı ve adil bir kişiliğin oluşumunda önemli bir etkendir. Tam tersi bir durumda; hakkın güçten ibaret olduğu, güçlü olanın güçsüzü ezdiği bir aileden yetişen bireyin, özel kişiliğinde ne kadar adaletli olabileceği tartışmalıdır. Bu sebeple aile adaletin başladığı yerdir. Bunu sürdürmek ve topluma aktarmak ise bu aileden çıkan ürünün hepimize yansımasıdır.

Toplum olarak, adaletle karar vermeyi bir lütuf değil, bir yaşam tarzı olarak gören anlayışın parçası olmak düşüncesiyle, adaletin tesisi için ülkemizin dört bir köşesinde fedakârca görev yapan başta hâkim, savcı ve avukatlarımız olmak üzere adalet sistemimiz içerisinde görev yapan tüm yargı çalışanlarımıza görevlerinde başarılar diliyor, görevi başında şehit olan yargı mensuplarımızı rahmetle yâd ediyor, yeni adli yılın ülkemize, milletimize ve yargı mensuplarımıza hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Yaşar İNCİ
Kayseri Çocuk ve Gençlik Kapalı CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

Dünya Gözümde Kerbeladır

Adil ol ve unutma, "Adaletin zıddı adaletsizlik değil zulümdür." zalim olma! Dostun senin zulmünden endişe etmesin, düşmanların bile adaletinden emin olsun. Dostun kalbindir mesela, nefsin düşmanın ve kalbine Hak'tan gayrını koymak kalbe de, gayra da, nefsine de zulümdür. Her bir şey bu hesap işte, koy her şey yerli yerince dursun. Kendine zalim olma ki başkasına adil olabilesin.

Benden sonra peygamber gelseydi, *"Ömer peygamber olurdu."* buyuruyor Peygamber Efendimiz, onun hakkında. **Hz. Ömer;** adaleti, cesareti, sadakati ve sarsılmaz imanı hürmetine kâinatın efendisinin dilinde en değerli övgülerden birine mazhar oluyordu. Öyle bir adalet ki, *"Dicle kenarında bir kurt bir kuzuyu kapsa, ilahi adalet Ömer'den sorar."* diyebilecek kadar mesuliyet duygusu ile yoğrulmuş, en aciz insanın dahi sığınabileceği sahil-i selamet hükmünde.

Kılı kırk yaran hassasiyeti sebebiyle ne kendisine ne ailesine ne de akrabalarına bir imtiyaz sağladı **Hz. Ömer.** Aksine onlara, harcamaları ve davranışları konusunda daha dikkatli olmaları gerektiğini hatırlatırdı sık sık. Bir kıtlık döneminde et ve hayvansal yağ yiyemeyen insanlar olduğu için gıda maddeleri bollaşıncaya kadar ağzına bu yiyeceklerden koymadığı, bu yüzden renginin değişmeye başlayıp sağlığının bozulduğu rivayet edilir.

Hz. Ömer, Huzeyfe b. El-Yemân ve **Osman b. Huneyf**'i Irak'a görevli olarak gönderiyor, Medine'ye döndüklerinde onlara soruyor:

- *Irak topraklarına, taşıyamayacağı yükler (vergiler) yüklediniz mi?*
- *Hayır, taşıyabileceği yükler yükledik.*
- *Siz yine de bir bakın, yeniden inceleyin, taşıyamayacağı yükleri asla yüklemeyin.*

Sonra şunu ekliyor:

- *Allah bana selamet lütfederse Irak'ın dul kadınlarını, benden sonra kimseye muhtaç olmayacakları bir duruma getireceğim.*

Hz. Ömer devlet gelirlerini halka dağıtma çalışması çerçevesinde nakdî ödemenin dışında aynî ödeme de yapıyordu. Bu konuda standart oluştururken başvurduğu yöntem hayli ilginçtir: 132 litre hacminde bir cerîb un getirilmesini emretti. Önce hamur yoğruldu, sonra ekmek pişirildi, ardından tirit yapıldı. Sonra bu tiride 30 adam davet etti, onlar da yemeği yediler. Ardından yatsı vaktinde de aynı şeyi yaptı ve şöyle dedi: *"Bir adama ayda 2 cerîb [miktarı un] yeter."* Bunun üzerine kadın, erkek ve kölenin her birine 2'şer cerîb un olmak üzere insanlara her ay 2 cerîb unu yiyecek olarak verdi.

Müslüman tüccarlar başka memleketlere gittikleri zaman ticaret mallarından vergi alınıyordu. Rivayete göre **Basra valisi Ebû Musa el-Eş'arî**, Hz Ömer'e, *"Buradaki bazı Müslüman tacirler düşman ülkesine ticaret için gidiyorlar. Onlardan 1/10 (10'da 1) vergi alınıyor."* şeklinde mektup yazdı. Bunun üzerine **Hz. Ömer** valiye, *"Sen de onların tacirlerinden Müslüman tacirlerinden aldıkları kadar vergi al! Zimmîlerden 20'de 1, Müslümanlardan ise 40 dirhemden 1 dirhem al. 200 dirhemden az olan mallardan bir şey alma"* şeklinde cevap yazdı. **Görüldüğü üzere Hz. Ömer için mütekabiliyet ilkesi adaletin ana damarlarından birini oluşturuyordu.**

Müslümanları aile kurmaya teşvik eden İslam, kadın ve erkeğin haklarını korumaya yönelik tedbirler almakla birlikte bunun karşılıklı zulüm doğuracak şekilde kullanılmasına izin vermez. Kadınların bir hakkı olarak görülen **mehir**, tarafların anlaşmasıyla belirlenir.

Hz. Ömer döneminde kadınların fazla mehir istemeye başlamaları evlenmek isteyen erkekleri sıkıntıya sokmaya başlamıştı. Konuyu ele alan Halife, mehir için bir üst sınır belirlemek istedi ve bunu mescitteki bir konuşmayla Müslümanlara açtı. Özetle şunları söylüyordu: *"Kadınların mehirlerini çok yükseltmeyin. Mehirleri arttırmak bu dünyada bir şeref ve Allah katında takva ölçüsü olsaydı, Allah Resûlü buna hepinizden daha layık olurdu. Hâlbuki Resûlullah'ın 12 ûkıyyeden (480 dirhem) fazla mehir karşılığında, kadınlardan herhangi birini nikâhladığını ve kızlarından herhangi birini de başkalarına nikâhladığını bilmiyorum."*

Sonunda kararını şu sözlerle açıklıyordu: *"Kadınların mehirlerini 1600 dirhemden fazla tutmayın. Bunu yapan olursa fazla kısmı beytülmale alırım."* Bunun üzerine bir kadın, *"Bunu yapamazsın ey Ömer!"* diye karşı çıktı. Hz. Ömer *"Niçin?"* diye sorunca, kadın Nisa suresinin, *"Eğer bir eşi bırakıp da yerine başka bir eş almak isterseniz, onlardan birine yüklerle mehir vermiş olsanız dahi hiçbir şeyi geri almayın. Siz iftira ederek ve apaçık günah işleyerek onu geri alır mısınız? Vaktiyle siz birbirinizle haşir neşir olduğunuz ve onlar sizden sağlam bir teminat almış olduğu halde onu nasıl geri alırsınız?"* 21-22 ayetlerini okudu. Bu cevap karşısında **Hz. Ömer**, *"Bir kadın Ömer'le tartıştı ve onu yendi!"* diyerek kararından vazgeçti.

Bu, düşünce ve ifade özgürlüğünün yaşandığı demokrat bir toplum oluşturduğunu göstermesi açısından önemli bir örnektir.

Hazreti Ömer ve Sa'd İbni Vakkas Hazretleri, İran'a at satmaya gitmişlerdi. İran'a vardıkları zaman şehrin girişinde cirit oynayan bir kısım genç görüp seyre daldılar. Bir ara yabancıların kendilerini seyretmekte olduğunun farkına varan gençlerden birisi yanlarına gelip, *"Bedeviler"* gibi sözlerle hakaret ettikten sonra satmak için getirdikleri ve üzerine bindikleri Arap atlarını ellerinden zorla aldılar.

Hazreti Ömer ve Sa'd ibni Ebi Vakkas Hazretleri ticaret maksadıyla geldikleri şehre meyüs ve mükedder vaziyette girdiler. Yanlarında yiyecek bir şeyleri olmadığı gibi paraları da kalmamıştı. Aç susuz akşam olmasını beklediler. Akşam olunca da bir hana vardılar. Kapıdan girer girmez hancı, misafirlerin yabancı olduğunu ve üzüntülü olduklarını anladı. Neden üzüntülü olduklarını sordu. Hazreti Ömer daha üzüntülü görünüyordu. O hiç konuşmadı. İbni Vakkas Hazretleri ise başından geçenleri hancıya dert yanarak anlattı. Hancı misafirlerini dinledikten sonra: *"Siz kederlenmeyin, bizim hükümdarımız son derece âdildir. Ya atlarınızı buldurur yahut bedelini tazmin eder. Sizin anlattığınıza göre elinizden atları alan hükümdarın kendi oğludur. Ama o mutlaka bu meseleyi halleder."* diyerek teselli verdikten sonra: *"Her sabah hükümdarımız pazar yerinde halkın önünden geçer ve halk ona dert ve dileklerini bildirir. O da ne icab ediyorsa hemen yapar. Siz sabahleyin hemen pazar yerine gidin vaziyeti anlatın."* dedi.

Sabah, **Hazreti Ömer ve arkadaşı** pazar yerine çıkıp hükümdarı beklemeye başladılar. Biraz sonra hükümdar yanında tercümanları olduğu halde geldi. Herkes nesi varsa açık açık söylüyor o da gerekeni hemen orada yapıyor veya yapılmasını emrediyordu. Sıra **Hz. Ömer ve İbni Vakkas**'a geldi. Onlarda başlarından geçenleri anlattılar, atlarının bulunup geri verilmesini dilediler.

Hükümdar bunları dinleyince yüzü çok asıldı ve üzüntülü olduğu her halinden belli idi. Bir kese altın verdi ve atlarının da bulunacağını söyledi. Hükümdar tercüman vasıtası ile konuşuyordu, tercüman ise atı alanların hükümdarın oğlu olduğunu söylememişti. **Hazreti Ömer ve Ebû Vakkas Hazretleri** yine akşam kaldıkları hana geldiler. Bu sefer yanlarında paraları da vardı, karınları da toktu. Hancının parasını verdiler, o gece de orada kalıp sabahleyin yola çıkmayı düşünüyorlardı. Hancı ne olduğunu sordu. Onlar hükümdarla görüştüklerini ve atları bulacağını söylediler, dedi.

Hancı birden öfkelendi ve: *"Demek kendi oğlu olduğu zaman iş değişiyor."* dedi. Sabah oldu, bu sefer hükümdarın karşısına hancı çıkıp: "*Hükümdarım, suçu işleyen başkası olur ceza verirler de, sizin oğlunuz olursa cezasız kalır öyle mi?"* dedi.

Nuşirevan bunu duyunca rengi değişti ve çok sinirli olduğu besbelli idi: *"At sahipleri yarın şehri terketsinler... Fakat biri şehrin kuzey, biri güney kapısından çıksın."* dedi.

Dicle kenarında bir kurt bir kuzuyu kapsa, ilahi adalet Ömer'den sorar.

Sabah oldu ve atların değerinden fazla para verdi. **Hazreti Ömer ve Ebû Vakkas Hazretleri** şehri terk ediyorlardı. Bir de ne görsünler, şehrin bir kapısına atı alan genç, diğer kapısına ise hükümdara yanlış bilgi veren tercüman asılmışlar ve ölmüşler bile...

Aradan zaman geçti, **Hazreti Ömer Halife-i İslâm, Sa'd ibni Ebi Vakkas ise Mısır valisi oldu.** Mısır'ı İslamlaştırma yolunda bir de cami yapılacaktı. Bu camiye en müsait yer ise bir Yahudi'nin yeri idi. Mısır valisi Yahudi'nin yerine cami yapımına başladı. Yahudi çaresiz bir şekilde düşünürken Müslümanlardan bir zat: *"Nedir senin bu halin?"* diye sordu.

Yahudi'de: *"Bir evim vardı, başka bir şeyim yoktu. Vali şimdi oraya cami yapıyor. Ben ne yapabilirim? Şimdi açıkta kaldım."* dedi.

Müslüman ona: *"Sen git Medine'ye... Orada Halife Ömer vardır. Derdini ona anlat. Senin derdine mutlaka çare bulur."* dedi. Yahudi daha İslamiyet'in nasıl bir din olduğunu bilmiyordu.

Medine'ye vardı. Halife'yi sordu, bahçede olduğunu söylediler. Gitti bahçeyi buldu. Baktı ki, orada bir adam çalışıyor. Yanına yaklaşıp: *"Ben Halife Ömer'le görüşmek istiyorum."* dedi. Ona göre hükümdarın tarlada ne işi vardı. Karşısındaki: *"Derdini anlat! Ömer benim."* dedi.

Yahudi derdini anlatıp, bir çare bulunmasını söyleyince Hazreti Ömer, öfkeli bir şekilde, bir kemiğin üzerine bir şeyler yazıp adamın eline verdi: *"Götür bunu valiye ver."* dedi. Yahudi bu yazışmadan pek bir şey anlamamıştı. "*Bundan bir şey çıkmaz."* diyordu kendi kendine...

Mısır'a gelip kemiği Sa'd ibni Ebi Vakkas'a verince, vali çok korkmuştu. Hemen evi eskisinden daha güzel bir şekilde tamir etti ve Yahudi'ye verdi. Hem de memnun etmek için bir miktar yardımda bulundu. Hazreti Ömer'in gönderdiği kemiğin üzerinde sadece şu iki kelime yazılı idi: ***"Şüphesiz ki, ben Nuşirevan'dan daha az adil değilim!"***

Suna ÖĞÜR
Turgutlu Denetim Serbestlik Müdürlüğü, Psikolog

AİLE

Vicdanına Sesleniyorum, Duyarlı İnsan Nasıl Olunur?

Son günlerde ülkemizde yanan ormanlarımız hepimizin yüreklerini yaktı. Ormanlarımızın geleceğimiz, geçmişimiz ve bugünümüz için çok önemli bir miras olduğunu unutmadan yaşamalıyız. İnsanı günlük hayatın stresinden uzaklaştıran, nefes aldıran, varoluşsal yanını destekleyen ormanlar, ormanlarımız. Yaşanan bu olaylar karşısında birçoğumuzun kalbi sıkışıyor, canı sıkılıyor bu hissettiklerimiz bizi belki iyi bir insan yapmıyor ancak duyarlı insanlar olduğumuzu söyleyebiliriz. Peki, ya hayvanlara zarar verilmesinden, ormanların yanmasından rahatsız olmayan insanlar için ne düşünmeli. Yeryüzünde yaşayan tek canlıyı insan olarak varsayan, kendi duygu ve düşünceleri ön planda olan bu sebeple de her şeye hakkı olduğunu düşünen insanlar için ne düşünebiliriz? Örneğin; bu insanlara duyarlı insanlar diyebilir miyiz?

Duyarlı insan nasıl olunuyor, bir anda kişi kendisini duyarlı bir halde mi buluyor? Şöyle ki, her şeyde olduğu gibi bu durum için de geçerli olan bir gerçek var o da duyarlılığın oluşabilmesi için çocuklukta vicdani gelişimin oluşması gerekiyor.

'Duyarlı İnsan' Nasıl Mı Olunur?

Sizlere bir şarkı sözü ile ipucu vermek istiyorum, hepinizin hemen hatırlayacağı bir şarkı sözü olduğunu düşündüğüm;

"Şu dünyadaki en mutlu kişi
Mutluluk verendir
Şu dünyadaki sevilen kişi
Sevmeyi bilendir..."

Bu şarkı sözlerinde anlatılan gibi aslında her şey bir insanı sevmekle sevebilmeyi bilmekle mümkündür. Özellikle de çocuklarımızın vicdan gelişimleri için bu çok önemli bir unsur. Değişime ve öğrenmeye açık her insan için zaman, yer, yaş ve cinsiyet sınırlaması olmadan değişim mümkün olabilir. Öyle ki, çocukluk döneminde algıları daha açık olan çocuklarımız için bu değişim ve öğrenme durumu çok daha kolay olacaktır. Çocuklarımızın ileri ki hayatlarında duyarlı birer yetişkin olabilmeleri için sevgi dilinden asla vazgeçmememiz gerekiyor. Vicdanlı ve sağlıklı bir gelişim gösterebilmeleri için onları koşulsuz sevmeliyiz. *"Okulda uslu durursan seni daha çok severim."* ya da *"Oyuncaklarını arkadaşların ile paylaşmadığın zaman seni sevmeyeceğim."* gibi ifadeler ile tehdit etmemelisiniz. Çocuklarımızı eğitirken ya da doğru davranışa yönlendirirken sevgimiz ile ya da varlığımız ile korkutmamalıyız. Bilmeliyiz ki bu tarz tutumlar çocuklarımızın yetişkinlik hayatında sağlıksız ilişkiler yaşamalarına sebep olabilir. Çocuk anne ve babasından ya da bakım veren kişiden gördüğü, duyduğu her şeyi daha fazla normalleştirir. Rol model alınan kişilerin tutumları, ahlaki yargıları, vicdanları, sevme şekli, hoşgörüsü de çocuk için bir öğrenme kaynağıdır. Sevgi ihtiyacı karşılanmayan çocuklar yanlış davranışlara daha çabuk yönelecektir. Sevilmeyen, saygı duyulmayan, oyun oynanmayan çocuklar büyüdükleri zaman sevmeyi ya da bir başkasına saygı duymayı da öğrenemeyecekler. Bir canlının yok oluşu için hiçbir şey hissetmeyeceği gerçeği sizi de kaygılandırmıyor mu? Bu dünya hepimizin ve daha güzel yaşamak, yaşatmak bizim elimizdedir. Güçlünün güçsüzü ezdiği, hep kendini haklı gördüğü, bir canlının (ağaç, hayvan, insan) diğer canlıya sürekli çeşitli bahaneler üreterek zulüm ettiği bir dünya mı istiyoruz?

İpek ALAZ
Seydişehir T Tipi Kapalı/Açık CİK, Psikolog

Akran Zorbalığı

Baskıya maruz kalan çocuk;

- Çocuğunuz okula gitmek istemiyor, okuldan uzaklaşmak için birtakım bahaneler bulmaya çalışıyorsa,
- Okul ile ilgili sorduğunuz sorulara cevapsız kalıyor, arkadaşları ve okul hakkında konuşmak istemiyorsa,
- Okul başarısı düşmüşse, derslerine karşı ilgisiz davranıyorsa,
- Çekingen davranışlar sergiliyor, sürekli uyumak istiyor ya da uykuda ağlama, altını ıslatma gibi davranışlar görülüyorsa,

Okulda 'akran zorbalığı'na maruz kalıyor olabilir.

Bir çocuğun benzer yaş grubundaki başka bir çocuğa sözel ya da fiziksel şiddetine "akran zorbalığı" adı verilir. Akran zorbalığını çocukların arasında olan basit bir şakalaşma olarak görmek yanlıştır. Çünkü akran zorbalığı aynı kişi veya kişiler tarafından sürekli olarak yapılan ve yıkıcı etkilere sebep olan davranışlar bütünüdür. Örneğin; arkadaşı tarafından sürekli olarak fiziksel özellikleriyle, saçıyla, boyuyla, kullanmış olduğu gözlüğüyle dalga geçilen bir çocuk düşünelim. Bu davranış sürekli olarak devam ettiğinde ve zorbalığı yapan çocuk engellenmediği takdirde zamanla belki de itme, vurma gibi fiziksel bir şiddete dönüşebilecektir. Zorbalığın bir şekli de sosyal şiddet olarak ortaya çıkar. Bu da, zorbalığa maruz kalan çocuğun arkadaş ortamına dâhil edilmemesi, dışlanması, onunla diğer kişilerin de konuşmasının engellenmesidir. Sürekli olarak okulda bu ve bunun gibi baskılara maruz kalan çocuklarda zamanla yukarıdaki belirtiler ortaya çıkmaya başlayacak, özellikle içe kapanma, yetersizlik hissi, özgüven eksikliği ve depresif davranışlar kendini gösterecektir.

Okul hayatının başlamasıyla beraber çocukların arkadaşlarıyla olumlu ilişkiler kurabilmesi, ileride sosyal hayatlarının sağlıklı olabilmesi için atılan ilk adımdır. Çünkü çocukların akranlarıyla iyi geçinmesi, onlar tarafından kabul görmesi, sosyal onay ihtiyacının karşılanmasında büyük önem taşımaktadır.

Bu sebeple, eğer çocuğunuzun zorbalığa maruz kaldığını düşünüyorsanız;

Anlatacağı olayı yargılamadan, sözünü kesmeden, özellikle de çocuğunuzu suçlamadan dinlemek çok önemlidir. Anne ve babası tarafından anlaşıldığını, önemsendiğini hisseden çocuk, duygularını daha kolay ifade etmeye başlayacaktır. Çocuğunuz, yaşamış olduğu olayları anlattığı zaman aşırı bir tepki vermek ya da *"sen de ona aynısını yap o zaman."* demek yanlıştır. Yapılması gereken şey, çocukları kendilerini doğru bir şekilde ifade etmeleri için yüreklendirmek, hakkını aramanın, kendini koruyabilmenin önemli bir şey olduğunu anlatmaktır. Ayrıca bu ve bunun gibi durumlarla karşılaşıldığında okul idaresini ve öğretmenleri konu hakkında bilgilendirmek, okul ile iş birliği içerisinde olmak çocuğunuzun yaşamış olduğu bu problemi aşması için önemli bir adım olacaktır.

Sibel KARAGÜL
Samsun T Tipi Kapalı ve Açık CİK, Öğretmen

SEN GİBİ

Sen gibi yer. Gök sen gibi. Toprak, dünya, kâinat...
Hepsi mucize sen gibi.

Bir tohumun özüyle meyveye varır ya ağaç.
O tohumundaki öz de meyvesi de sen gibi.

Bir çiçeği koparıp, koklayıp belki de saklayıp, atıyorsun ya bir köşeye.
İşte o da özünde tıpkı hiç umudu kalmamış, hırpalanmış sen gibi.

Yaptığın bir yemekte, çayı demlediğinde, tarif aynı olsa da bazen sinmez ya içine.
Ne eksik hiç düşünme. Çünkü aslında hepsinin tadı tuzu,
lezzeti de sen gibi.

Bir bebeğin kokusu, bir sincabın telaşı, bir günebakanın sarısı...
Hepsi tüm kötülüklere inat, iyilikle yaşayan ve umut aşılayan,
her darbede doğrulan hatta her defasında külünden doğan sen gibi.

Bir annenin gözyaşı, bir öksüzün feryadı, bir sevginin kaybı...
Tüm acılar belki de isyanı görülmeyen, kimi zaman itilen,
hor görülen sen gibi.

Yıllanmış anıların, kimi ızdırapların, kaybolmuş umutların izleri var ya yüzlerde,
derin birer çizgiyle. Her bir çizgi aslında şu fani dünyaya iz bırakan sen gibi.

Hani kapattın ya gönlüne tozlanmış sevdaları. Kim bilir kimin özlemi? Belki sandık lekesi.
Kilit üstüne vursan da kilidi, hepsi biçare gönlünde hançer saplı sen gibi.

Şöyle her şeyden sıyrılıp kalıyorsun ya kendinle. Dilsiz kuyulara anlatıp gömüyorsun ya
içine. Tek dostumdur dediğin, yalnızlığın da sen gibi.

Dalıp da gidiyorsun ya duyduğun bir müzikle.
Zihninin kuytularındaki anılar kelebek olup uçuyor ya içinde.
Evrenin dili olan müzik bile sen gibi.

Hani birine güvenir, dökersin ya içini. Sırsa eğer anlattığın,
bir de pişman olmuşsan... Güvendiğin kim varsa, belki vaktin birinde
sır tutamamış sen gibi.

Bir masal anlatırsın minicik bir çocuğa. Hep iyilik kazanır,
kötüler kaybeder ya. Her bir masal aslında, Kafdağı'na yol alan,
bir varmış bir yokmuş derken, seyyah olan sen gibi.

Sen gibi yâr. Dost sen gibi. Kim ne derse desin boş ver, kinindir en azılı düşmanın.
İnanması güç ama düşman bile sen gibi.

Soruyorsun ya bazen. İnsanlar neden böyle? Sorma da bak aynaya.
Görünüşler farklı da. Aslını sorarsan hepsi, aynada gördüğün sen gibi.

Sen gibi yer. Gök sen gibi. Toprak, dünya, kâinat...
Hepsi mucize sen gibi.

Bu nasıl hayat diyorsun ya.
İşte, hayat sen gibi.

A. Gül AŞIK
Karabük Denetimli Serbestlik Müdürlüğü, Psikolog

KARDEŞ SIRASI

Bu yazıda sizlere bir yaşam öyküsünden doğan psikolojik bir görüşten bahsedeceğim. Bakalım kendinizden bir şeyler bulabilecek misiniz?

Alfred Adler: Adler, 1870 yılında dünyaya geldi. Altı çocuğun üçüncüsüydü. Çocukluğunun büyük bir bölümünü ağabeyinin gölgesinde geçirdi. Yakalandığı raşitizm hastalığı nedeniyle asla arkadaşları ile koşup oynayamadı. Aynı yatağı paylaştığı kardeşi geçirdiği bir hastalık nedeniyle öldü. Beş yaşına geldiğinde geçirdiği zatürre nedeniyle ölümün kıyısından dönen Adler, defalarca sokaktaki arabaların altında kaldı. Bu rahatsızlıkları nedeniyle annesi onunla özel olarak ilgileniyordu. Ta ki erkek kardeşi doğana kadar. Erkek kardeşi doğduğunda Adler tüm ilgiyi yitirmişti. Adler okulda da başarısız bir öğrenciydi. Dersleri, özellikle matematik dersi o kadar kötüydü ki, öğretmeni babasına oğlunu okuldan alarak bir ayakkabıcının yanına çırak olarak vermesini tavsiye etti. Ancak bu durum Adler'i hırslandırdı. Kısa sürede çok çalışarak matematikte sınıfın en iyisi oldu. 1895 yılında tıp okumak üzere Viyana Üniversitesine gitti. Adler'in bu kariyeri aşağılık duygusunun üstesinden gelme çabasının en iyi örneği oldu.

Doğum Sırasının Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri

Adler, kişilik gelişiminde doğum sırasının önemini vurgulayan ilk psikiyatristtir. Ailenin ilk çocuğunun ortancadan; ortancaların da daha sonra doğan kardeşlerinden farklı özellikler geliştirdiğini ileri sürer. Çocukların aile içerisindeki konumlarının birbirlerinden farklı olması nedeniyle farklı kişilik sergilediklerini savunur.

Küçük yaşlardaki kıskançlık, yaş ilerledikçe üstü örtülü olarak anlaşmazlıklar şeklinde devam eder. Anne babanın çocuklar arasında ayrım göstermediği, özverili bir ortamda büyüyen çocuklarda bile belli ölçüde çekişme görülebilmektedir. Kıskançlık duygusunun yarış haline gelmesi önemli bir gelişmedir. Kardeşlerin bu çekişmeleri anneleri ve babaları yanındayken en yüksek seviyeye gelir.

LECTURE-SEMINAR COURSE
with
DR. ALFRED ADLER
FOUNDER OF
INDIVIDUAL PSYCHOLOGY
AUGUST 16 to AUGUST 27, 1937

"The most enjoyable and profitable summer session we ever attended," was the verdict of teachers, parents and students who took the course with Dr. Adler last summer.

WILLIAMS INSTITUTE, chosen by DR. ADLER as western headquarters for his educational work, is privileged to offer both an elementary and an advanced course in Individual Psychology with the great Vienna scholar and teacher this summer. The seminars will be held daily for two weeks. Two units of college or teachers credit can be given, if desired.

Directly opposite the Golden Gate and overlooking San Francisco Bay and surrounding cities, the beautiful campus of Williams Institute offers an ideal place for summer study.

There are desirable boarding homes within easy reach of the College.

Luncheon may be secured at the School Cafeteria.

One Week $15.00
Two Weeks $25.00

DR. ADLER WITH 1937 SUMMER SEMINAR GROUP

WILLIAMS INSTITUTI
Arlington Avenue, Berkeley, California

Adler, hepimizin yaşama aşağılık duygusu ile geldiğimizi söyler. Güçsüz ve bakıma ihtiyacı olan çocuğun yetişkinlere bağımlı olmasının bunun en iyi örneği olduğunu savunur. Adler'e göre bu ihtiyaç, aşağılık duygularıyla başa çıkma çabalarının başlangıcıdır. Adler'e göre üstünlük çabası yaşamdaki güdüleyici güçtür. Bütün sorunlarımızın altında üstünlük güdüsü yattığını ve bu sorunlarla başa çıkma yöntemimizde kendini gösterdiğini savunur. Adler'e göre neredeyse her şey yaşamdaki engeller üzerine üstünlük kurmak ve aşağılık duygusundan kurtulma üzerinedir. **Neden en yüksek notu almak, en iyi arabaya binmek, en iyi evi almak için çalışırız?** Bunları başarmanın aşağılık duygusundan uzaklaştırdığını ve aşağılık duygusu ne kadar fazlaysa üstünlük çabasının da o kadar artacağını düşünür. Yani insanlar bu başarıları sayesinde bir üstünlük ve kişisel doyum duygusu yaşayabilirler.

Adler, ilk doğan çocukların aşırı ilgi gördüklerini ve bu nedenle de şımardıklarını savunmuştur. İlk çocuk doğduğu andan itibaren ikinci çocuk doğana kadar tek başına ailenin ilgi odağıdır. Aileler her girdikleri ortamda bebeklerinden bahsederler. İkinci çocuğun doğumuyla tahttan indirilme süreci başlar ve konumunun değişmesiyle birlikte çocuk bu durumu bir yenilgi olarak algılar. Artık anne baba sevgisi yeni gelen bebekle paylaşılmak zorundadır. Sonuç olarak da ilk doğan çocuğun aşağılık duygusunun güçlendiğini öne sürer. İkinci çocuğun gelişini derinden yaşayan çocuk, bu yoksunluk psikolojisini yaşamının sonraki evrelerine taşıyabilir. Kendinin geri plana itildiğini hissetmeye başlar, çevresine yönelik ilgisini geri çekip, içe dönük, başkalarıyla kaynaşamayan biri haline gelebilir. Ancak ilk çocuk ailesi tarafından ikinci çocuğun gelişine başarılı şekilde hazırlanmışsa bu kriz kötü etkiler bırakılmadan atlatılabilir.

Adler'in ortanca kardeşlerle ilgili değerlendirmesi daha olumludur. Kendisi de bir ortanca kardeş olarak dünyaya gelmişti. Ortanca çocuk ilk doğan çocuğa göre çok daha farklı bir konuma sahiptir ve şımarma lüksüne sahip değildir. Ortanca çocuk kendisinden sonra aileye başka bir çocuk geldiğinde birinci çocuk gibi yıkım yaşamaz. Kendisinden önce tahtta oturulduğunun geç farkına varır. İlk doğan çocuğa bir şekilde yetişmek ister, bu nedenle hırslıdır. Sürekli bir adım geride olma duygusu ileri ki yaşlarında da ortaya çıkar. Bu nedenle daha hırslı ve daha başarılı olurlar. Başka bir çocukla işbirliği yaptığı için iş birliğine açık olurlar.

KÜÇÜK KARDEŞLER ANNE, BABA VE KARDEŞLERİNDEN HEP DESTEK ALIR. VE KÜÇÜK OLDUKLARI İÇİN HER İŞTEN SIYRILDIKLARINI, KENDİLERİNE AYNI KOLAYLIKLARIN SAĞLANMADIĞINDAN YAKINIRLAR.

Adler, en son doğanların güçlü aşağılık duygularına sahip olduklarını çünkü çevresindeki herkesin kendisinden daha büyük ve güçlü olduğunu savunur. Küçük kardeşler anne, baba ve kardeşlerinden hep destek alır. Ve küçük oldukları için her işten sıyrıldıklarını, kendilerine aynı kolaylıkların sağlanmadığından yakınırlar. Küçük çocuk kendinden büyüklerle rekabet ettiği için iyi bir tablo çizerek diğerlerini geride bırakabilir. Ancak ailenin tüm üyeleri tarafından ilgi gösterilip şımartıldığı için kendi çabalarıyla başarı gösterme ve kendi kararlarını alma konularında dışarıya bağımlı olabilirler.

Adler'in tanımlamaları psikoloji dünyasında birçok tartışmalara yol açmıştır. Bu görüşü kendi ailenize uygulamadan önce yapılan araştırmaların bu görüşü tamamen desteklemediğini farklı görüşlerin de olduğunu, aile içi dinamiklerin ve zamanın değişkenlik gösterdiğini unutmayın.

İzzet ERDEM
Geyve Açık CİK, Psikolog

Madde Bağımlılığı ve Mücadele Yolları

Günümüzün en ciddi halk sağlığı problemlerinden biri olan uyuşturucu madde kullanımı, gençler arasında ölümcül bir virüs gibi hızla yayılmaktadır. Bireyde ve toplumda büyük hasara yol açan madde bağımlılığıyla mücadele konusunda bireyin kendisine ve ailesine olduğu kadar; içinde yaşadığı topluma, kurum ve kuruluşlara da önemli roller düşmektedir.

Madde bağımlılığı; kişinin bedensel, sosyal ve ruhi işlevlerini yitirmesini göze alarak, şiddetli bir şekilde madde bulma isteğini engelleyememesidir. Ve bu istek git gide artarak, kişinin sağlıklı karar verme yetisini tamamen ele geçirmektedir. Ülkemizde konuyla ilgili yapılan çalışmalara göre son yıllarda ergenlik dönemindeki genç nüfusta madde kullanım oranlarında hızlı bir artış olduğu saptanmıştır.

Neden Kullanılır?

Çocuk; akranları arasında kendini kanıtlamak, farklı görünmek, beğeni toplamak, kabul görmek ve sözlerinin dikkate alınmasını sağlamak için kendisine teklif edilen maddeye ne yazık ki *'hayır'* diyememektedir. Nedenler kişiden kişiye değişkenlik gösterebilir. Bununla birlikte **en yaygın nedenlerin; merak, akran baskısı, arkadaş tarafından dışlanma korkusu, "hayır" diyememe ve düşük özgüven olduğu görülmektedir.** Bunun yanında gelişen teknolojiyi kötüye kullanmak aile bağlarını derinden sarsmakta ve aile bireylerinin birbirlerine yabancılaşmasına neden olmaktadır. Bu yabancılaşmanın sonucunda çocuk kendisini bir yere ait hissedememektedir. Bu durum da bireyleri dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı açık hale getirmektedir.

"Bir kereden bir şey olmaz"

Bu düşüncenin temelinde "merak" duygusu yatmaktadır. Bu anlamda çocuklarımızın zaman zaman ısrarla sormuş olduğu sorulara üşenmeden cevap vermek çok önemlidir. Erken yaşta çocuklarımızın merak duygularını tatmin edip onları araştırmaya teşvik etmeliyiz.

"Akran Baskısı"

Ergenlik döneminde zihinsel olarak aileden uzaklaşan çocuk için arkadaş çevresi daha önemli hale gelir. Çocuk; akranları arasında kendini kanıtlamak, farklı görünmek, beğeni toplamak, kabul görmek ve sözlerinin dikkate alınmasını sağlamak için kendisine teklif edilen maddeye ne yazık ki 'hayır' diyememektedir.

“HAYIR” Diyebilmek

Çocuğunuz kendisine teklif edilen uyuşturucuyu nasıl reddeder?

- Çocukların, duygu ve düşüncelerini çekinmeden paylaşabilmeleri çok önemlidir. Çocuğunuzun söz sahibi olduğu ve fikirlerini rahatlıkla dile getirebildiği bir aile ortamı oluşturmalısınız.
- Çocuğunuz, sizin istemediğiniz bir davranışı gerçekleştirdiği zaman ona kızmak yerine, istenmeyen o davranışın neden ve sonuçlarını birlikte konuşarak çözüm yolları bulmaya çalışın. Böylece çocuğunuz fikirlerini önemsediğinizi hissedecektir.
- Kendinize *“çocuktan beklediğimiz davranışı biz yapıyor muyuz?”* sorusunu sorun.

Peki ya Benim Çocuğum...

Uyuşturucu kullanan bireyler kendilerini, ailelerinden ve toplumdan gizleme konusunda oldukça beceriklidirler. Bu yüzden ailelerin, çocuklarında meydana gelebilecek değişiklikleri fark etme konusunda uyanık olmaları gerekmektedir. Ancak aileler, değişiklikleri yorumlarken dikkatli davranmalıdır. Madde kullanmadığı halde bazı davranışlarına bakarak çocuğunuzu suçlamak, aile içerisinde derin yaralar açılmasına ve ilişki kopukluğuna neden olabilir. Çocuğunuzu iyi gözlemleyin ancak dedektifçilik oynamayın.

Madde kullanan kişilerde oluşabilecek bazı belirtiler:

FİZİKSEL BELİRTİLER

- Göz bebeklerinde olağan dışı bir büyüme ve gözde kızarıklık var mı?
- Herhangi bir rahatsızlığı olmaksızın kasılmalar yaşıyor mu?
- Aşırı uyuma veya uyuşukluk hali var mı?
- Son zamanlarda sık sık burun kanaması yaşıyor mu?
- Vücudunda ve özellikle kollarında nedenini bilmediğiniz yara izleri var mı?
- Son zamanlarda ani kilo kaybı yaşıyor mu?
- Vücut temizliğini ihmal ediyor mu?

DAVRANIŞSAL BELİRTİLER

- Okula olan ilgisi azaldı mı?
- Çevresinden borç para istiyor mu?
- Son zamanlarda harçlığı dışında para istiyor mu?
- Alkol veya uyuşturucu içeren resim, yazı ve müziklere ilgi duyuyor mu?
- Gözlerindeki belirgin değişikliği sizden saklamaya çalışıyor mu?

PSİKOLOJİK BELİRTİLER

- Duygularında ani inişler ve çıkışlar var mı? (Aniden sinirlenme, sebepsiz gülme vs.)
- Dikkat dağınıklığı ve uyuşukluk hali var mı?
- Aşırı hareketlilik halinden sonra ani durgunluklar yaşıyor mu?
- Nedensiz korkuları veya anlamsız şüpheleri var mı?

Peki Ne Yapmalıyız?

Çocuk için anne ve babası, onun süper kahramanıdır. Dolayısıyla anne-baba hangi söz ve davranışı gerçekleştirirse gerçekleştirsin çocuk bu davranışı doğru olarak kabul eder. Bu, zamanla kendi doğrusu haline gelir. Bu nedenle ailenin, sorunlar karşısında vermiş olduğu tepkiler oldukça önemlidir. Eğer bir ailede karşılaşılan herhangi bir sorunda alkol veya madde kullanımına başvuruluyorsa ilerleyen zamanlarda çocuklarında da bu davranışı gösterme riski artmaktadır.

Ailelerin baskı ve şiddete dayalı bir çözüm arayışı içerisinde olması, çocuklarının ileride bağımlı olma riskini oldukça arttırmaktadır. Fakat hiçbir tepki vermeden sorunları yok saymak da aynı riski barındırmaktadır. Sonuç olarak, aile içi sorunlar karşılıklı anlayış ve hoşgörü içerisinde çözülmelidir. Bu anlayış ve hoşgörü zamanla çocuklara da sirayet edecek ve çocuklarımız bu sayede madde bağımlısı olma tehlikesinden uzak kalacaktır.

UYUŞTURUCU KULLANAN BİREYLER KENDİLERİNİ, AİLELERİNDEN GİZLEME KONUSUNDA OLDUKÇA BECERİKLİDİRLER. AİLELERİN, ÇOCUKLARINDA MEYDANA GELEBİLECEK DEĞİŞİKLİKLERİ FARK ETME KONUSUNDA UYANIK OLMALARI GEREKMEKTEDİR.

Derleyen: Murat NAMDAR
Eskişehir H Tipi Kapalı CİK, Öğretmen

ARAŞTIRMA

ADLİ İSTATİSTİKLER

"1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 44. maddesi uyarınca, Bakanlığın görev ve yetkisine giren konularla ilgili istatistikî bilgilerin belirlenmesi, toplanması, sınıflandırılması ve değerlendirilmesi ile ilgili hizmetleri yürütmek" görevi Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne verilmiştir. **Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü** tarafından yayınlanan istatistiklerin bir bölümünü sizler için derledik.

Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruların başladığı 2012 yılı sonunda başvuru sayısı 1.342 iken, 2015 yılına gelindiğinde 20.376 olmuştur. 2016 yılında bireysel başvurular 2015 yılına göre %296,3'lük bir artış göstererek 80.756'ya ulaşırken, 2018 yılının 2016 yılına göre %52,7'lik bir azalış ile 38.186 olduğu ifade edilmektedir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu ve ceza dairelerinde 2017 yılında bulunan toplam 619. 865 davadan %44,7'si sonuçlandırılarak karara bağlanmıştır. Yargıtay ceza dairelerince sonuçlandırılan davalardan %34,9'unda bozma, %34,4'ünde onama, %17,5'inde gönderme kararı verildiği ifade edilmektedir.

2009 yılında **ceza mahkemelerindeki dava sayısı** *(geçen yıldan devir, yıl içinde açılan ve bozularak gelen toplam dava sayısı)* 2.949.079 iken, %0,6'lık azalış oranı ile 2018 yılında 2.931.573 olmuştur. Ceza mahkemelerinde 2011 yılında %34,4 olan mahkûmiyet karar oranının 2012 yılında %34,1'e düştüğü daha sonra artışa geçerek 2018 yılında %48,1'e ulaştığı görülmektedir. Ceza mahkemelerinde 2018 yılı içinde karara bağlanan davalarda sanıkların suçlarına ilişkin verilen toplam karar sayısı 4.067.380'dir. Bu kararların 2.787.559'u (%68,5) asliye ceza, 888.087'si (%21,8) ise ağır ceza mahkemelerince verilmiştir. 2008 yılında hukuk mahkemelerine gelen dava sayısı (geçen yıldan devir, yıl içinde açılan ve bozularak gelen toplam dava sayısı) 2.521.418 iken, %42,5'lik artış oranı ile 2017 yılında 3.594.197 olmuştur.

Türk Ceza Kanununda belirlenen suçlarla ilgili olarak ceza mahkemelerine yıl içinde açılan davalardaki suç sayısı 2.321.788 olup, ilk üç sırayı, **515.071** ile **mal varlığına karşı suçlar** (TCK 141- 169), **422.099** ile **vücut dokunulmazlığına karşı suçlar** (TCK 86-93) ve **327.914** ile **hürriyete karşı suçlar** (TCK 106-124) olduğu ifade edilmektedir.

2018 yılı soruşturma evresinde 9.770.186 olan toplam mağdur-müşteki gerçek kişi sayısı, Türkiye toplam nüfusunun (82.003.882) %11,9'luk kısmını oluşturmaktadır. 2009 yılında **Başsavcılıklara gelen dosya sayısı** *(geçen yıldan devir, yıl içinde gelen toplam dosya sayısı)* 6.065.829 iken, %52,5'lik bir artış oranı ile 2018 yılında 9.252.208 olmuştur. **Cumhuriyet Başsavcılıkları tarafından yapılan soruşturmalarda,** 2017 yılında mevcut 8.479.555 dosyadan %43,0'ı karara bağlanmıştır. Şüpheliler hakkında verilen kararların, %51,1'inde kovuşturmaya yer olmadığına, %34,4'ünde kamu davası açılmasına, %14,5'inde diğer *(yetkisizlik, görevsizlik, birleştirme, başka büroya aktarılması)* kararları verildiği ifade edilmektedir.

2018 yılında **Cumhuriyet Başsavcılıklarınca sonuçlanan soruşturmalarda suçlara ilişkin verilen kararlardan; mal varlığına karşı işlenen suçların** %34,5'inin **hırsızlık**, %23,7'sinin **dolandırıcılık**, %17,4'ünün **mala zarar verme,** %3,1'inin **yağma** ve %21,2'sinin bu gruptaki diğer suçlara ait olduğu; **vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçların** %64,8'inin **kasten yaralama**, %35,2'sinin **taksirle yaralamaya** ilişkin olduğu; **hürriyete karşı işlenen suçların ise** %65,2'sinin **tehdit**, %14,8'inin **konut dokunulmazlığını ihlâl**, %9,4'ünün **kişilerin huzur ve sükununu bozma,** %8,3'ünün **kişiyi hürriyetinden yoksun kılma**, %2,3'ünün bu gruptaki diğer suçlara ait olduğu ifade edilmektedir.

2011-2018 infaz hâkimliklerine hükümlü ve tutukluların yaptıkları başvuru ve şikâyetlere ilişkin verilere göre; 2011 yılı içinde 16.134 dosyanın geldiği, 2018 yılında bu sayının 268.236 dosyaya ulaştığı görülmektedir. 2018 yılı içinde gelen dosya sayısının 2017 yılına göre %11,1 oranında arttığı görülmüştür. **İnfaz hâkimlikleri 2018 yılında, hükümlü ve tutukluların yaptıkları başvuru ve şikâyetlere ilişkin dosyalarda başvuru ve şikâyetlerin** genel olarak; %32,8'ini **ret**, %65,8'ini **kabul ederken** %0,1'i hakkında ise dosyada **yetkisizlik, görevsizlik, birleştirme** kararı vermiştir. İnfaz hâkimliklerince verilen kabul ret oranları başvuru/şikâyet konusuna göre farklılıklar göstermektedir. **Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı talepleri** %94,2 oranında **kabul** edilirken %5,7 oranında **ret** edilmektedir. **Kapalı ceza infaz kurumuna iade talebine ilişkin başvurularda** ise **kabul** oranı %80,0 ve **ret** oranı %19,5 olarak gerçekleşmektedir. **İnfaz hâkimlikleri 2018 yılında disiplin cezalarına ilişkin verdikleri kararlarda** genel olarak; %92,3 oranında **onay**, %7,6 oranında **iptal**, %0,1 oranında ise **cezanın durdurulması veya ertelenmesi** kararı vermiştir. **İnfaz hâkimliklerinin kararlarına karşı üst mahkemelere yapılan itirazlarda üst mahkemeler genel olarak;** %84,8 oranında **ret ve kısmen kabul kısmen ret kararı verirken** %15,2 oranında **kabul** kararı verdiği ifade edilmektedir.

2018 yılı itibari ile 456.291 **adet uzlaştırma dosya sayısının;** %50,2'sinin teklifin **kabulü** sonrası **uzlaşma sağlanan**, %38,2'sinin **uzlaşma teklifi kabul edilmeyen**, %11,6'sının teklifin kabulü sonrası uzlaşma sağlanamayan dosya kapsamında olduğu ifade edilmektedir.

Kaynaklar: Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü-Adalet İstatistikleri 2017/18

Yasin YILMAZ
Beşikdüzü T Tipi Kapalı CİK, Katip

NESNELERİN İNTERNETİ 5G

5G mobil ağlarla çalışan cihazların teknolojik altyapılarının geliştirilerek kuralların yeniden yapılandırılmasıdır. Bu çerçevede yapılan radyo frekansların, işlemcilerin, antenlerin daha gelişmiş bir yapıya çevrilmesinden de söz edilebilir. 1970 yılından bu yana mobil ağların gelişimiyle karşı karşıya gelmekteyiz. Gelişen teknolojiyle birlikte internet hızı da paralel gitmek zorunda öyle ki son dönemde internet çağında oluşumuz bu konuya daha da fazla ilgi göstermemiz gerektirdiği gerçeğini oluşturmaktadır.

1970 yılında başlanan mobil ağların gelişim serüveninin 5. nesile ulaştığını görmekteyiz. Artık sanal gerçeklik âleminin ve nesnelerin interneti olacak bu 5. nesil mobil ağın hayatımıza getireceği kolaylıkların başında hızlı bir internet geliyor. Bu internetin cihazlar ve sanal tıp tedavilerinde de kullanılacağı öngörülüyor.

5G ne kadar hızlı?

Bu sorunun cevabı nerede yaşadığınıza, hangi servis operatörünü kullandığınıza ve 5G trenine ne zaman binmeye karar verdiğinize göre değişecek. Ancak var olan hızlara kıyasla sorunun basit cevabı: **"çok hızlı."**

Örneğin; Qualcomm firması yaptığı testlerde saniyede 4,5 gigabit hızlara ulaşıldığını açıkladı ancak bu ulaşılan en yüksek hız. Ortalama hızın saniyede; 1,4 gigabit olduğu belirtiliyor ki, bu bile var olan en hızlı 4G iletişiminden 20 kat hızlı bir teknoloji. Yüksek çözünürlüklü bir filmi indirmek ortalama süratlerle yalnızca 15 saniye sürecek.

Eğer 4 veya 5 gigabit hızlarına ulaşırsanız şimdikinden 100 kat daha hızlı bir iletişim gücüne sahip olacaksınız ve *'indir'* tuşunun yerini *'oynat'* tuşu alacak çünkü dokunmanızla filmin oynamaya başlaması aynı anda olacak. Bir televizyon dizisinin tüm sezon ve bölümlerini yüksek çözünürlükte indirmeniz bir dakika sürmeyecek. İnternet sitelerinin yüklenmesinde yaşanan gecikme süreleri de dramatik şekilde azalacak. Bir siteye ulaşmak için veriler farklı servis sağlayıcıları ve fiziki merkezlerden geçmek zorunda. Günümüzde 50 ile 100 milisaniyelik gecikmeler normal kabul ediliyor. Bu alanda da yeni teknolojiler barındıran 5G ile gecikme süresi birkaç milisaniyeye inecek.

5G hizmeti ne zaman verilmeye başlanacak?

İspanya'nın Barselona şehrinde gerçekleştirilen Mobil Dünya Kongresi'nde yapılan son model akıllı telefon tanıtımlarında en öne çıkan teknolojik özellik birçok cihazın son nesil iletişim gücü olan 5G veri ve internet bağlantısını destekliyor olmasıydı. Ne var ki, henüz bu hizmeti alabileceğiniz bir yer yok. Dolayısıyla 5G cihazları almak için acele etmenin pek bir anlamı bulunmuyor.

Örneğin; bu hizmetin ABD'de 2019'un ikinci yarısından itibaren hizmete girmesi planlanıyor ama kesin bir tarih yok. Üstelik ABD'nin tamamında da değil, önce belli şehirlerde ve bölgelerde başlayacak. ABD'yi İngiltere, Almanya, İsviçre, Çin, Güney Kore ve Avustralya takip edecek. Türkiye için bir tarihten bahsetmekse şimdilik zor.

Euronews muhabiri Emma Beswick'e konuşan F5 Network şirketinin başmühendisi Bart Salaets, 5G'nin hayatlarımızı nasıl etkileyeceğini şu sözlerle değerlendirdi:

> *"Film indirme örneği aslında her şeyi özetliyor. Bugün HD kalite bir filmi bilgisayarınıza 10 dakikada indiriyorsunuz. 5G ile bu bir saniye dahi sürmeyecek. Doktorlar farklı ülke ve şehirlerdeki robotik aygıtları kullanarak milisaniyelik gecikme dahi yaşamadan oradaki hastanın ameliyatını gerçekleştirebilecek. Akıllı şehirler, evler, araçlar hepsi için devrim niteliğinde olacak."*

Ramazan SAĞIR
Devrek Açık CİK, Öğretmen

ALLAH'IN YARATMA SANATININ EN GÜZEL ÖRNEĞİ:

"ÖRÜMCEK"

Yapılan araştırmalara göre, doğanın müthiş yaratıklarından biri olan örümcekler, yılda 800 milyon ton böcek yemektedir. Örümcek ağı öncelikle doğadaki en sağlam yapılardan bir tanesidir. Örümcek ipinin çelikten en az beş kat daha sağlam, plastikten ise 30 kat daha esnek ve karbon fiberden 30 kat daha hafif olduğu keşfedilmiştir. Doğada, yaklaşık olarak 45 bin farklı örümcek türü bulunmaktadır.

Örümceklerin ağırlığının toplamda 25 milyon tonu bulduğu tahmin edilmektedir. Doğanın bu müthiş yaratıkları avladıkları 400 ile 800 milyon ton böcek ile ekosisteme çok büyük katkı sağlamaktadırlar.

Araştırma Basel Üniversitesi tarafından yapıldı. Yine bu araştırmaya göre, örümceklerin avlarının %90'ını böceklerden oluşmaktadır. Geriye kalan kısım ise; kuş, kurbağa, yılan, balık gibi canlılardan oluşmaktadır. Avladıkları miktar göz önüne alındığında böceklerin en büyük düşmanı örümcekler olarak görülmektedir. Zira dünya üzerinde 400 ile 800 milyon ton arasında böcek avlayan başka bir canlı yoktur! Bu yaptıkları ile örümcekler ekosistemi dengede tutan en önemli unsurlardan biridir. Ayrıca örümcekler 2 bin farklı türde böcek avlamaktadır. Bu avlarının en önemli kısmını arılar oluşturmaktadır. Eğer örümcekler olmasaydı şu anda dünya arı istilası altında olacaktı. Bu durumda dünyanın gerçek hâkimi insanlar değil, arılar olacaktı! Tabi örümceklerin doğaya kattıkları bu büyük katkının yanı sıra onlar hakkında çok enteresan bilgiler bulunmaktadır. Bunlardan birkaç tanesine değinebiliriz.

Örümcekler kendi ağlarına neden yapışmazlar?

Aslında örümcekler ağlarını örerken iki tür ip kullanırlar. Bunlardan biri merkeze ördükleri yapışkan olmayan ip, diğeri ise avın kurtulmasını engelleyen çemberin etrafında dolanan yapışkan iptir. Tabi bunun yanı sıra yapışkan bölüme geçtiklerinde örümceklerin bacakları bir tür yağ üreterek kendisinin ördüğü ağa yapışmamasını sağlar. Yine örümceklerin bacaklarında bulunan tüylerin örümceğin bacaklarına yapışan yapışkan maddeyi kaydırarak vücuttan atabildikleri keşfedilmiştir. Doğada 45 bin farklı örümcek türü bulunmaktadır. Doğal olarak bu örümceklerin üretmiş oldukları yapışkan maddenin özellikleri de farklı farklıdır.

Örümcekler, ağlarını uçan böcekleri yakalamak için kullansalar da nadiren de olsa farklı türdeki örümceklerin bazı örümcek ağlarına yakalandığı görülmüştür. Bunun yanı sıra; Portia adlı bir örümcek türü kasıtlı olarak bazı örümcek ağlarına yakalanmaktadır. Bunu yaparak aslında ağa yakalanmayan, yakalanmış gibi gözüken bu tür, av değil avcı olmaktadır

Örümcek ağı ve müthiş özellikleri!

Örümcek ağları üzerinde araştırma yapan bilim adamları, örümcek ağlarının çok enteresan özellikleri olduğunu keşfetmişlerdir. Örümcek ağı öncelikle doğadaki en sağlam yapılardan bir tanesidir. Örümcek ipinin çelikten en az beş kat daha sağlam, plastikten ise 30 kat daha esnek ve karbon fiberden 30 kat daha hafif olduğu keşfedilmiştir. Öyle ki; eğer bir örümceği insan kadar büyütebilseydik, örümceğin üreteceği ağ yaklaşık olarak 150 metre genişliğinde olacaktı. Bu da 50 katlı bina yüksekliğinde bir ağ anlamına gelmektedir. Yine bu ağ, o kadar sağlam bir yapıda olurdu ki; aynı anda 3 tane uçağı bile durdurabilecek kadar güçlü olurdu. İşte örümcek ağı bu yüzden doğadaki en sağlam maddelerden biridir.

Örümcekler avlarını yemezler, içerler!

Örümcekler, avlarını yakaladıktan sonra yemezler! Yenebilir duruma getirmek için önce yakaladıkları avı ağla sararlar. Daha sonra bu ağın içerisine salgıladıkları özel bir maddeyi salgılarlar. Yakalanan av, bu şekilde erir. Eriyen avı örümcekler bu şekilde yer. Daha doğrusu avlarını bu şekilde içerler.

1984 yılında, dünyaca meşhur Alman bilim dergisi Kosmos, örümceklerle ilgili özel bir sayı çıkardı. Bu ilginç sayıda geçen şu satırları okuduğunuzda çok şaşıracak ve bir Kur'an mucizesine daha tanık olmaktan dolayı mutluluk duyacaksınız:

"Bahçe örümceğinin ağ yapma ve yiyecek yakalama kabiliyeti, sadece dişi örümcekler için geçerlidir. Yâni İslâm Peygamberinin gizlendiği mağaranın girişindeki yuvayı, dişi bahçe örümceği örmüştür. Erkek bahçe örümceklerinin hayatı üzerinde ise pek fazla bilgimiz yoktur."

BİLİNÇSİZ BİR BÖCEK, NEREDEN BİLMEKTEDİR UÇAN BİR AVI YAKALAMAK İÇİN BİR AĞ KURMASI GEREKTİĞİNİ? VERİLEBİLECEK TEK CEVAP VARDIR; O DA ALLAH, "OL!" DEDİ. O DA OLUVERDİ.

Kaynakça: https://www.moymak.com • https://sorularlaislamiyet.com

Muhsin KURT
Akşehir T Tipi Kapalı CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

10 Eylül 1935 Türkiye Serbest Parasütçüler Günü

Ankara'da İnönü tesislerinde Atatürk'ün şoförü **Abdurrahman Türkkuşu** paraşütçü olmak istediğini söylüyor. Bunun üzerine Atatürk, onu eğitim için Rusya'ya gönderiyor. İleri ki yıllarda Ruslar Ankara'ya geliyor. Türkiye'de paraşütçü yetiştiriyor. Rusya'dan dönüşte Abdurrahman Türkkuşu Türkiye'de paraşütle ilk atlayışını gerçekleştiriyor. Tarih 10 Eylül 1935...

"Deli Anlılar" bizim Dışişleri Bakanlığı üzerinden Birleşmiş Milletlere başvuruyor. 10 Eylül'ün **"Dünya Paraşütçüler Günü"** ilan edilmesi için. 10 Eylül, Türkiye'de zaten **"Türkiye Serbest Paraşütçüler Günü"** olarak kutlanıyor. Aynı günün dünyada kutlanmasını sağlamak üzere, Deli Anlılar Başbakanlığın yardımını istiyor. Bunun üzerine Başbakanlık Birleşmiş Milletlere yapılan başvuruyu destekliyor. Türkiye'de paraşütçülerin ilk toplu gösterisi 1965'teki 19 Mayıs törenlerinde yapılıyor. Uluslararası bir yarışmaya ilk katılma tarihi 1973 tarihinde gerçekleşiyor.

Paraşüt Ne Zaman Kim Tarafından Bulundu?

Günümüzde kullanılan paraşütün ana temellerini *Leonorda Da Vinci*'nin bulduğu bilinmektedir. Dünyada havadan paraşütle ilk inişi 22 Ekim 1797 yılında *Fransız Andre Garnerin* yapmıştır. Fransa'da Paris'ten havalanan balonla yükseğe çıkıp, balonu sepete bağlayan ipi keserek yere paraşütle inmeye başlamış ve başarıyla sonlandırmıştır. Uçaktan ilk kez paraşütle atlama ABD'de gerçekleşmiştir. *Yüzbaşı Berry*, 10 Mart 1912 yılında ABD'de uçaktan atlamıştır. 1913 yılına gelindiğinde ise Fransız pilot *Pegoud* uçağın gövdesine koyulan paraşütle atlamış ve Avrupa'da ilk kez paraşütle atlamayı başarmıştır.

Serbest Paraşüt ile İlgili Sayısal Bilgiler?

- Serbest düşüşün uzunluğu hava aracından çıkılan yüksekliğe ve serbest düşüş sırasında paraşütçünün vücut hareketlerine bağlı olarak uzayıp kısalır. Tandem atlayışlarda 10.000 feet'ten (3.048 m) yapılıyorsa 30 saniye, 12.000 feet'ten (3.658 m) yapılıyorsa yaklaşık 40-45 saniye serbest düşüş şansı olur.
- Paraşütçüler serbest dalış sırasında yaklaşık saatte 200 km'yi bulan hızlara ulaşırlar.
- Serbest paraşüt dikkat ve eğitim gerektiren ekstrem bir spordur. İlk bakışta çok tehlikeli gibi görünse de, istatistiklere bakıldığında ise güvenli olduğu söylenebilir. ABD Paraşüt Birliği (USPA) istatistiklerine göre, 2013 yılında gökyüzü dalışlarındaki 1000 atlayışta 0,0075 oranda ölüm meydana gelmiştir. Tandem atlayışlarda da bu oran çok daha azdır (1000 atlayışta 0,003). Yani bir insanın üzerine yıldırım düşüp ölme ihtimali serbest paraşütten daha fazladır.
- 2012'de *Red Bull Stratos* projesi kapsamında *Felix Baumgartner* 127,852 feet 'ten (38,970 m) atlamış, ses hızını geçip en yüksekten paraşütle atlama rekorunu kırmıştır. 2014'te ise *Alan Eustace* bu rekoru 135,890 feet'e (41.419 m) yükselterek Felix'in dünya rekorunu elinden almıştır.

Türkiye'de Paraşütün Tarihçesi

Birinci Dünya Savaşı ve İkinci Dünya Savaşı'nda, malzeme ve asker indirmek, uçakları arıza yapan pilotların yaşamlarını kurtarmak için sık sık kullanılmıştır. Askeri amaçla kullanılan paraşüt zaman içerisinde spor dalı haline gelmiştir ve Türkiye'de de bu spora rağbet görülmüştür. Bu spor özellikle turizm alanında çok fayda sağlamıştır. Dünya üzerinde aşırı derecede ilgi gördüğünü gözlemleyen Mustafa Kemal Atatürk, paraşüte karşı ilgi duymuştur. Bu sporun gençler arasında yaygın hale gelmesini istemiş ve 3 Mayıs 1935 yılında Türk Kuşunu kurdurmuştur. Sovyetlerden getirilen *Anohin* isimli eğitmen, ilk Türk paraşütçülerini yetiştirmiştir. Abdurrahman, *Mehmet Esengil* ve *Rüstem Mavituna* bu isimlerden birkaçıdır. Bu isimler paraşüt sporunu yalnızca öğrenmekle kalmamış, ilgilenen tüm gençlere öğretmek için ellerinden geleni yapmışlardır. 1936 yılında Cumhuriyet Bayramı nedeniyle yapılan paraşüt gösterilerinde 600 metre yükseklikten atlamasıyla, paraşütünün kilitlenmesi sorunuyla karşılaşan 18 yaşındaki *Eribe Hürkuş*, paraşüt spor dalının ilk şehidi olmuştur. Eribe Hürkuş, Abdurrahman Türkkuşu'nun kızı olarak biliniyordu.

Bende bu vesileyle 10 Eylül Serbest Paraşütçüler Gününü kutluyorum. Bu sporu yapmaya herkesi davet ediyor, adrenalin dolu, neşeli günler diliyor, yazımı paraşütçü sözüyle bitirmek istiyorum: *"Kuşların Neden Şarkı Söylediğini Sadece Paraşütçüler Bilir."*

Hatice KELEŞ
Akhisar T Tipi Kapalı CİK, Psikolog

Beni Sensiz Bırakma

Hayallerini gerçekleştirecek olması ve bunun için duyduğu suçluluğun sağlıksız olduğunu öğrenmesi, Ozan'ı hayatında hiç olmadığı kadar heyecanlandırmıştı. Terapistiyle, annesiyle yapacağı konuşmanın üzerine durdular ve birkaç kez prova ettiler. O gün geldiğinde anne ve babasını karşısına alarak, kararlı bir ses tonuyla; gitmesinin kendi kararı olduğunu, onların yaptıkları ve söyledikleri hiçbir şeyin bu karardan döndüremeyeceğini, özellikle annesinin gözlerinin içine bakarak söyledi. Annesi itiraz edecek olduğunda sakince;

- *Lütfen anne! İzin ver sözümü bitireyim! Ben gittiğimde üzüleceğini biliyorum. Bunun için hiçbir şey yapamam. Ama eğer gitmezsem sen yine üzüleceksin çünkü ben yıkılacağım. Gitmekten vazgeçtiğimde yaşadığım cehennemi tahmin bile edemezsin. Senden onay beklemiyorum. Rızanla ya da rızan olmadan, kendi seçtiğim yolda yürüyeceğim. Sonuç ne olacak, bir fikrim yok. Ama inan bana, sonuç iyi de olsa kötü de olsa kendi yolumda yürüdüğüm için mutlu olacağıma inanıyorum. Her ikinizi de çok ama çok seviyorum.*

Sonay hanım gözyaşlarına boğulmuştu:

- *Ozanım! Ya sana bir şey olursa? Ben ne yaparım o zaman? Beni sensiz bırakma ne olur?*
- *Anne, eğer bu yolda hayatımı kaybedersem mutlu öleceğimi bil. Ama eğer yüreğimin götürdüğü yola gitmezsem her gün öleceğimi anladım. Annem, ben yaşamayı seçiyorum!*

Annesi ne söyleyeceğini bilemedi. Ozan, gözyaşlarına güçlükle hakim olabiliyordu. Onların yanında ağlamak, en son isteyeceği şeydi. Odasına gitti ve gözyaşlarını serbest bıraktı. Sonay hanım, oğlunun gitme hazırlıklarını buruklukla izlemekle yetindi. Onu vazgeçirmek için yapacağı hiçbir şey olmadığını anlamıştı. Ozan, annesinin yüreğinden büyük bir parçayı da alıp götürmüştü.

Sonay hanımın kendini toparlaması birkaç ay sürdü. Bütün enerjisini ikinci oğluna Orhan'a yöneltti. Onu boğacak kadar üzerine düşüyor, onu da kaybetmek istemiyordu. Orhan, ağabeyine göre daha başına buyruk bir çocuktu. Bu yüzden onu daha fazla denetleme ihtiyacı duyuyordu. Ancak bağımlılık Orhan'da da vardı. Ağabeyinden aldığı darbe ile yaralanan annesini incitmekten ve hayal kırıklığına uğratmaktan korkuyordu. Bu yüzden de annesinin kendisini kontrol etmesine ve hayatına karışmasına sesini çıkarmadı. Akşamları eve erken geliyor, hafta sonlarını da ailesiyle birlikte geçiriyordu. Ama ne yaparsa yapsın annesini mutlu edemiyordu. Çaresizlik, bu kez de Orhan'ın yakasına yapışmıştı. Ta ki o gün onunla tanışana dek.

Arkadaşlarını oldukça ihmal eden Orhan bir akşam onları kıramayınca hep birlikte yemeğe gitmeyi kabul etmişti. Grupta mavi gözleriyle etrafa ışık saçan kız, Orhan'ın aklını başından almıştı. Kız da ondan hoşlanmıştı.

Petek ve Orhan kısa sürede çıkmaya başladılar. Petek ile daha fazla vakit geçirmek uğruna eve geç gelmeye ve hafta sonlarını da kız arkadaşıyla geçirmeye başladı. Annesi ise oğlundaki bu değişiklikleri kaygıyla izliyor ve hata yapmasından korkuyordu. Sonay hanım kendini ihmal edilmiş hissediyordu. Orhan evden uzaklaştıkça korkuları daha da arttı. Annesi şüphelense de Orhan annesinden kız arkadaşı olduğunu gizliyordu. Annesinin Petek'i kabul etmemesinden korkuyordu. Petek annesinin üstün standartlarını karşılamayan bir kızdı. Hem çalışıyor hem okuyordu. Petek ve Orhan evlenmeye karar verdiler. Orhan annesinin Petek'i kabul etmeyeceğinden o kadar emindi ki Petek'in tüm ısrarlarına rağmen onu annesiyle uzun süre tanıştıramadı. Birliktelikleri açığa çıktığında annesine Petek ile evlenmeye karar verdiklerini söyledi. Sonay hanım kendini sırtından vurulmuş gibi hissetti. Bunca yıl emek verdiği, gözünden sakındığı oğlu, kim olduğunu bile bilmediği bir kızla evlenme kararı almıştı. Bu hayal kırıklığını Orhan'a belli etmemeye çalıştı. Orhan'a:

- *Sen bilirsin oğlum. Kız arkadaşını ne zaman göreceğiz?*
- *Hafta sonu uygun mu anne? Petek de sizinle tanışmayı çok istiyor?*

Sonay hanım gelinini merak etmeye başlamıştı.

- *Okuldan arkadaşın mı?*
- *Hayır anne. Bir arkadaşımın vasıtasıyla tanıştık.*
- *Hangi üniversiteden mezun?*
- *Henüz okuyor anne. Hem de çalışıyor.*
- *Öyle mi? Hangi bölümde okuyor?*
- *İşletme, Açıköğretim İşletme okuyor Petek.*
- *Ne ! Üniversite mezunu bile değil, öyle mi? ÖSS'yi bile kazanamamış mı?*
- *Anne, Petek evin en büyüğü. Babası öldükten sonra liseyi bırakıp çalışmak zorunda kalmış. Liseyi de dışarıdan bitirmiş ve Açıköğretim fakültesine yazılmış. Aslında iyi puan almış ama çalışmak zorunda kaldığı için...*

Annesi hayal kırıklığı hissettiğinden ağlıyordu. Orhan ona ne söyleyeceğini şaşırdı. Sonay hanım kendini çok kötü hissediyordu. Oğluna kimseleri layık göremezken onun kim ve ne olduğunu bilmediği bir kızla evlenmesi fikrine dayanamıyordu. *"Bütün bunlar bir kabus olmalı" diye geçirdi içinden. Ayrıca, " Biliyorum o kızla asla mutlu olamayacak."* kehanetinde bulunuyordu.

Yazımızın devamı Ekim sayısında yayımlanacaktır.

Kaynakça: Öztanrıöver, S. (2013). İçimdeki Rehber. İstanbul: Psikonet Yayınları

Yaprak ADIGÜZEL
Ağrı Doğubayazıt T Tipi Kapalı CİK, İnfaz Koruma Memuru

Evet, vazon kırıldı
Öksüz ve yetim kaldı beyaz, narin orkidelerin
Güzel çiçekti, doğrusu yazık oldu
Ama olsun ben varım hayatında
Sonra gülüşün, baharın habercisi olan
Ne olur kalma artık kalpte gizli saklı
Açıl saçıl dört bir yanı sarsın kokun
Seni beklemez bu cani, ani ömür
Huzurum, ruhum, kalbim
Bütün güzel sıfatların vücut bulduğu
Yek pare zamirim, sen aşkım
Ölçemez sana olan aşkımı ne bir metre ne de bir ton
Saramaz benim gibi seni ne bir sarmaşık ne de bir kol
Sevemez seni benim gibi hiçbir kul
Ve kalbim seninkiyle aynı saat yönünde atarken aklım akıyor fütursuzca
Senle, sende gören gözlerim
Soluksuz kalsam da seni gördüğüm an aslında aynıdır nefesimiz.
Sen mi ah sen işte buradasın tam kalbimde.
Ya ben?
Var mıyım dilinde?
Ah ah ah etmek düşüyor payıma!
Üşüyorum dizlerimden başlayan bir acı hisle.
Boşluğa dalıyor sen olmayınca gözlerim
Surat asıyorum herkese her şeye sen olmayınca
Sen gel ya muradım ol, ya da murada erdiğim sen ol.

Aydın ÇOLPA
Devrek Açık CİK, Din Görevlisi

"Adalet kutup yıldızı gibi yerinde durur ve geri kalan her şey onun etrafında döner." (Konfiçyus)

MANEVİYAT

MÜLKÜN TEMELİ ADALET

Evet sevgili dostlar, her zaman olduğu gibi bugünde bizleri tekrar buluşturan Rabbimize hamd, kutlu nebisine salât ve selam ederek başlamak istiyorum bu ay ki yazıma.

Yarattığı rakamlar adedince hamd olsun ki bizler, *"Ey iman edenler! Adaleti titizlikle ayakta tutan, kendiniz, ana babanız ve akrabanız aleyhinde de olsa Allah için şahitlik eden kimseler olun. (Haklarında şahitlik ettikleriniz) zengin olsunlar fakir olsunlar Allah onlara (sizden) daha yakındır. Hislerinize uyup adaletten sapmayın, (şahitliği) eğer, büker (doğru şahitlik etmez) yahut şahitlik etmekten kaçınırsanız (biliniz ki) Allah yaptıklarınızdan haberdardır."* (Nisâ: 135) buyuran ve (adl) âdil olan rabbin kulu, adalet timsali *"Adil olanlar, kıyamet günü, Allah'ın yanında, nurdan minberler üzerine, Rahman'ın sağ cihetinde olmak üzere yerlerini alırlar…"* Nesâî, Âdâb, buyuran kutlu nebinin ümmeti, hangi inanca ve millete mensup olursa olsun uyguladığı adaletli yönetim şekli ile fethetmeye geldiği kale komutanı tarafından bile, *"İstanbul'da Latin serpuşu "başlığı" görmektense, "Müslüman" sarığını görmeyi tercih ederim."* dedirten ecdadın torunlarıyız elhamdülillah.

Adalet; herkesin ve her şeyin hakkını verme, dengede tutma, eşitlik gibi anlamlara gelir. Yani adalet Allah (cc)'nun indirdiğiyle hükmetmektir. Kâinattaki denge ve adalet ancak Allah'ın koyduğu ölçüler ile sağlanabilir.

Allah (cc) adildir. Adaletle yaşayabilmemiz için doğruluk ve adaleti işleyen eksiksiz bir kitap indirmiştir. Adaletli hükmedebilmek ancak Kur'an'a uymakla mümkün olabilir. **Adaletin zıddı zulümdür.** Kerim kitabımızın bildirdiği sistemin dışında kalan bütün sistemlerde zulüm vardır.

İslam tarihinde adalet denilince ilk akla gelen **Hz. Ömer** (ra)'dır. Hz. Ömer'in gerek devlet işlerinde gerekse şahsi işlerinde her zaman adaleti gözeten ve hakka riayet eden bir lider profili sergilemiştir. Yine aynı Ömer, *"adaleti mülkün temeli"* saymış, hak ile batılı ayırt ettiği için kendisine **"Faruk"** ismi verilmiştir. Halkın can ve mal güvenliğine önem vermiş, yönetimi altında olanları sorumluluğunu tam anlamıyla üstlenmiştir. *"Fırat kıyısında bir deve helak olsa, Allah bunu Ömer'den sorar diye korkarım."* diyerek sorumluluk duygusunun ne kadar önemli olduğunu dile getirmiştir. Hz. Ömer ile adalet özdeşleşmiştir.

Görüldüğü gibi bir devletin en önemli unsurlarından biri adalet kavramıdır. Adaletin yer almadığı toplumlarda insanlar mutlu değildir ve devlete karşı güven duymazlar. Güven duygusu olmayan toplumlarda ise huzur hâkim olamaz. Bu nedenle bir devletin yönetiminde adalet en önemli mefhumdur. Devlet yönetiminde adalet koşulsuz sağlanmalı ve haksızlıkların karşısında durularak suçlular adil bir şekilde yargılanmalıdır.

Adaletli toplumun oluşması için adalet prensibiyle yetişen nesiller gerekmektedir. Çocuklar, annelerinin ve babalarının eseridir. Çocuklar arasında ayırım yapmamak, adil davranmak ve onlara yardımcı olmak annelerin ve babaların görevidir. Kardeşinin hakkına riayet eden çocuğu ödüllendirmek ve bunun örnek bir davranış olduğunu vurgulamak, adaletli birey yetiştirmenin en önemli yoludur. Bu terbiye ile yetişen birey ileride güç eline geçtiğinde başkasının hakkına riayet eder.

Günümüze kadar gelen bütün dinlerin, beşeri kültür ve hukuk sistemlerinin hedefleri arasında yer alan **adalet, İslam medeniyetinin temelini oluşturur.** İslam adaletinin kaynağı, câhiliye toplumlarını kurtuluşa, şahsiyet ve medeniyete kavuşturan Kur'an'dır. Müslümanlar karşılaştıkları meseleleri Kur'an ölçüsünde değerlendirirler. **İslam adaleti, sadece Müslümanlar arasında geçerli bir hüküm değildir. Bütün insanlar için yürürlükte olan genel bir kanundur.**

> ***Adaletin yer almadığı toplumlarda insanlar mutlu değildir ve devlete karşı güven duymazlar. Güven duygusu olmayan toplumlarda ise huzur hâkim olamaz. Bu nedenle bir devletin yönetiminde adalet en önemli mefhumdur.***

Dünyada huzur, barış ve mutluluğun sağlanabilmesi için Kur'an'ın anlaşılmasına ve özellikle adaletin bilinip, gerçekleştirilmesine ihtiyaç vardır.

Dünyanın her bölgesinde yaşanmakta olan zulüm, haksızlık ve adaletsizlikler kişi ve devletlerin çıkar ve menfaatlerinden kaynaklanmaktadır. Bu durum ise toplumsal birlik ve beraberliğin önündeki en büyük engeldir. Kur'an'a dayanan adalet, kişilere göre değişmeyen, objektif ve evrenseldir ve beşerî zaaflardan uzaktır. Allah Teâlâ mutlak olarak adildir. Kullarına takat yetiremeyecekleri yükü yüklemeyerek ne kadar adil olduğunu göstermektedir.

Kur'an'a ve sünneti Resulullah'a dayanan adalet, muhatabın kimliğine, makamına, mevkisine göre değişmeyen objektif ve evrenseldir. Beşerî zaaflardan uzaktır. Bunun en belirgin özelliklerinden biri efendimizin hayatındaki Hz. Aişe'den rivayet edilen şu meşhur hadisedir;

> *"Mahzumoğulları kabilesine mensup soylu bir kadın hırsızlık yapmış ve suçu sabit olmuş, elinin kesilmesine karar verilmişti. Kadının kabilesinden olan bazı kişiler, kadının elinin kesilmemesi için Peygamberimize müracaat etmeye karar verirler. Ancak doğrudan ona bir şey söylemeye cesaret edemedikleri için Peygamberimizin çok sevdiği, oğlu gibi gördüğü Zeyd b. Sabit'in oğlu Üsame'yi araya koyarlar. Hz. Üsame, durumu peygamberimize arz eder. Olay karşısında Peygamberimizin tavrı çok sert ve nettir:*
> *Hz. Üsameye, "Allah'ın koyduğu cezalardan birinin uygulanmaması için aracılık mı yapıyorsun? diye sordu; sonra ayağa kalktı ve halka şöyle hitap etti:*
>
> *"Sizden önceki milletler şu sebeple yok olup gittiler: "Aralarından soylu, mevki ve makam sahibi biri hırsızlık yapınca onu bırakıverirler, zayıf ve kimsesiz biri hırsızlık yapınca da onu hemen cezalandırırlardı.*
>
> *Allah'a yemin ederim ki, Mahzumoğullarında Fatıma değil, Muhammed'in kızı Fâtıma hırsızlık yapsaydı, elbette onun da elini keserdim."*
> (Buhârî, Megâzî 53)

Bugünkü son sözlerimizde, *"Bir saat adaletle hükmetmek, bir sene ibadet etmekten daha hayırlıdır."* (Hz. Muhammed sav) ve onun en sadık dostunun: *"Mal cimride, silah korkaklarda, karar da zayıflarda olursa düzen bozuktur."* (Hz. Ebu Bekir) olsun inşallah.

İsmail DÖNER
Aliağa 2 No.lu T Tipi Kapalı CİK, Hükümlü

BABA

Bir kaledir gönüllerde kurulan
Küçük omuzların taşıdığı kocaman bir kale
Çocuk kalbi yaslanır o kaleye
Temiz, iyi, mutlu hayallerle
Baba kalbinin içindedir, derinde
Gerçekler acı olsa da, yumuşatmak gerekir
bazen gönülde
Süzüp, temiz ve saf olanı verilmeli sevginin
Küçük, savunmasız, ön yargısız kalplere
Çocuk o zaman çiçek açar
Gülücükler saçar sevgiyle
Filizlenir boyu uzar
Güvenir kendine, bakar güvenle
Gözler kalbin aynası ise
Arar gözleriyle, gönlündeki o kaleyi sessizce
Çok uzakta değildir
Yolunu bulmasını gösterdiğinde
Yumuşacık ellerinle onu sevdiğinde
İlham verir güzelliği gülüşlerinde
Çocuğun tek isteği dile geldiğinde
Babası bir kaledir sığındığı gönlünde
O kaleyi görmek isteyenlere
İhtişamla yükselir benliğinde
Tek dayanağıdır yaslanır güvenle
Sev, mutlu ol sende
Gönlünce eğlen senin olan bu gönülde
Yarınlar senin ellerinde, benim gözlerimde
Uzat elini korkma baban hep seninle
Gözü daima üzerinde
Gözleri gözlerindeki duyguların içinde
Görüyor kendini o duygu selinde
Çok seviyor seni her halinle
Güzel kızım, sen sakın ha sakın üzülme.

Derleyen: Ferhat ÇELİKER
Van M Tipi Kapalı CİK, Öğretmen

AÇIK HAVA TERAPİSİ: GOLF

Dünyanın en zor sporları sıralamasında ikinci sırada bulunan Golf sporu, diğer spor dallarına göre rakiplerle fiziksel mücadeleyi gerektiren bir spor dalı değildir. Golf, kimilerine göre spor kimilerine göre satranç gibi bir oyun. Golf sporuna bakıldığında fiziksel aktivitenin olması nedeniyle spor dalı olarak yorumlayabiliriz; fakat topu doğal ve yapay engelleri geçerek deliğe en az hamleyle atmak da bir o kadar zekâ ürünü.

GOLF, VÜCUDUNUZ İÇİN ÇOK İYİ BİR EGZERSİZ; ESNEKLİĞİ, ZİNDELİĞİ VE KOORDİNASYONU PEKİŞTİREN BİR AKTİVİTE. HER ŞEYDEN ÖNEMLİSİ ÇOK İYİ BİR SOSYALLEŞME SPORU.

GOLF OYUNUNDA SPORTMENLİK ÖDÜLLENDİRİLİRKEN DİĞER OYUNCULARA VE SAHAYA SAYGI GÖSTERMEYENLER GOLF DÜNYASINA KABUL EDİLMEZLER.

Golf sopasıyla topa vururken tüm çevresel faktörler göz önünde bulundurularak yapılan vuruş kimi zaman tek seferde hedefi tutarken kimi zaman da hiç istenmeyen engellere takılabiliyor. Düşünsenize büyükçe yemyeşil bir alanda, açık hava ve güneşli bir ortamda spor yapmak hem de hamlelerinizi hiç stres yapmadan yürüyerek, acele etmeden gerçekleştirmek... Gerçekten de günümüzde iş adamlarının birçoğunun bu golf sporuna yönelmelerini anlamakta zorlanmıyoruz. Golf, sporun ötesinde kimi zaman stresten uzaklaşmak için bir nefes kimi zaman ise iş ilişkilerini güçlendirmek için bir vesiledir iş adamları için. Aslında bu spor yeşil ya da güneş terapisi şeklinde adlandırılsa da yanlış olmaz.

Boş zamanlarınızı değerlendirebileceğiniz keyifli bir hobi olmanın yanında vücudunuz için çok iyi bir egzersiz, esnekliği, zindeliği ve koordinasyonu pekiştiren bir aktivite, kas gücünüzü ve kendinize olan güveninizi geliştirecek bir spor her şeyden önemlisi çok iyi bir sosyalleşme sporu.

Ansiklopedik olarak golf, küçük bir topun özel sopalarla, belli deliklere sokulduğu bir açık hava sporudur. Uzunluğu 100 metre ile 600 metre arasında değişebilen bir golf alanında 9 ya da 18 delik bulunur. Oyunu en az vuruş yaparak bitiren kişi kazanır.

Topa sopalar yardımıyla vurulan spor dallarından *(polo, çim hokeyi, buz hokeyi)* ayrılan en belirgin özellikleri: **golf sahalarının hiçbiri aynı ölçüde değildir, en az vuruşla topun deliklere atılması ve en önemlisi siz topla ilgilenirken hiçbir şekilde rakibinizin size müdahale edememesidir.**

Golf, ilk olarak 1400 yıllarında Protestan papazları tarafından **Hollanda**'da oynanmıştır. Hollanda lisanında **sopa, baston manasına gelen "colf"** *(kolf)* kelimesi de bu bilgiyi doğrulamaktadır. Aynı yüzyılın ortalarında İskoçya'ya geçerek burada yayılan golf, **İskoçlar** tarafından millî oyun olarak benimsenmiştir. Golf oyunu, **İngiltere** Kralı 4. William tarafından St. Andrews Kraliyet Golf Kulübünün kurulmasıyla İngiltere'ye de yayılmıştı.

Önceleri çok küçük çaplı bir şekilde sürdürülen çeşitli yarışmalar arasında ilk şampiyona, 1860 yılında yine İskoçya'da düzenlenmiştir. Çeşitli devletlerde araştırma, elçilik gibi vazifelerde bulunan İngilizlerin dünyaya tanıttığı golf, 1900 yıllarına doğru Fransa, İsviçre ve ABD'ye geçmiştir. Dünyada golf, hızla yayılmış ve gözde sporlar arasına girmeyi başarmıştır. 1940'lara gelinirken 2. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla tüm sporlarda olduğu gibi golf de savaştan etkilenir. Kauçuğun pahalanması ve askeri kaynaklara yapılan harcamalar, golf toplarının fiyatlarını inanılmaz rakamlara ulaştırır ve Amerikan hükümeti, 1942 yılında golf malzemelerinin üretimini lüks ve gereksiz olduğu gerekçesiyle savaş bitene kadar yasaklar.

TÜRKİYE'DE GOLF TURİZMİNİN GELİŞMESİ İLE BERABER ÜLKEMİZ DÜNYA ÇAPINDA GOLF TURNUVALARINA EV SAHİPLİĞİ YAPACAK DURUMA GELMİŞTİR.

Oyuncuya ve Sahaya Saygı

Golf sporunu diğer sporlardan ayıran en önemli özelliklerden biri de sahada diğer oyunculara karşı saygıyı, oyun önceliğini ve sahanın korunmasını ön planda tutan görgü kurallarıdır. Bunlar, kesin sınırları çizilmiş kurallar olmamakla birlikte oyunda dikkat edilmesi gereken koşullardır.

Golf oyununda sportmenlik ödüllendirilirken diğer oyunculara ve sahaya saygı göstermeyenler golf dünyasına kabul edilmezler. Oyuncu vuruş hazırlığına başladıktan sonra hareket edilmez, konuşulmaz, oyuncuyu rahatsız edecek kadar yakınında durulmaz.

Sahaya zarar verilmez. Vuruş sırasında hasar verildiyse tamir edilir. Çim kapaklar yerine koyulur ve top izleri onarılır. Kum engellerinde bırakılan izler düzeltilir.

Türkiye'de Golf

Türkiye'de golf 1895 yılında dönemin padişahından izin alan İngiliz büyükelçisi sayesinde açılmıştır. 1895 yılından bu yana oynanmasına rağmen çok geniş bir oyuncu kitlesine sahip değildir. **Türkiye'de 12 delikle başlayan golf sahaları daha sonra 18 deliğe çıkarılmış ardından değişen saha yeri ile 9 deliğe düşürülmüştür.** Türkiye, son yıllarda art arda hizmete giren uluslararası nitelikteki golf tesisleriyle gerçekleştirilen turnuvalarla dünya golf severlerini bir araya getirerek benzerleri arasında niteliklerinin yüksekliğiyle göze çarpan bir golf merkezi konumuna dönüşmüştür. Türkiye'de Antalya ili başta olmak üzere, Muğla ve İstanbul illerinde golf sahaları bulunmakta olup, özellikle Antalya'nın 30 km doğusunda yer alan **Belek beldesi gerek kültürel, tarihsel ve doğal yapısıyla gerekse nitelikli golf sahaları ve tesisleri ile eşsiz bir golf turizmi potansiyelini oluşturmaktadır.** Türkiye Golf Federasyonu verilerine göre, **Türkiye'de 2018 yılı itibariyle 18 tesis bünyesinde 36 golf sahası bulunmaktadır.** Türkiye'de golf turizminin gelişmesi ve uluslararası niteliklerde sahaların yapılması ile beraber ülkemiz dünya çapında golf turnuvalarına ev sahipliği yapacak duruma gelmiştir. Bu kapsamda **Avrupa profesyonel golf turunun ilk ayağı olan Challenge Tour 2010 yılında 22 ülke ile birlikte ülkemizde düzenlenmiştir.**

Derleyen: Celal CEYLAN
Devrek Açık CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

Çelikten Bir Kent Karabük

Fotoğraf: Yasin Güçlütürk, Devrek Açık CİK

Kurban Karabük

Üç hane köyden, bugüne geldiğini
Biliriz biz, tarih süsler geçmişini
Doya doya yaşar tüm mevsimlerini
Baharına, kışına kurban Karabük
Cüruf dökülünce, kızarır tan yeri
Vagonla giderdi demir kütükleri
Hurdaya satardık, toplanan pikleri
Emeğine kurban emekçi Karabük
Dede yaylasında başladı şenliği
Ala dağ, Bodur o sırasını bekledi
Horanlar tepti, çaldı cümbüşleri
Cümbüşü, şenliğine kurban Karabük
Görmeniz gerekir orman denizini
Sizin de hiç gökyüzünüz yeşerdimi
Ürkek ürkek gezer nazlı elikleri
Yemyeşil gökyüzüne, kurban Karabük
Tarlalara ekilmiş safran çiçeği
Nadide bir çiçek olduğu besbelli
Takınca koluma çiçek sepetini
Efsunlu kokuna kurban Karabük
Huzur doldum gezerken caddelerini
Yaşadım acı tatlı bütün demlerini
Cumhuriyetin armağanısın ebedi
Özüm, ömrüm yoluna kurban Karabük

Rabia Yasin ÇELİK

1 Yenice İlçesi Keltepe 2 Safranbolu Evleri 3 Eflani İlçesi 4 Hadrianpolis
5 Tokatlı Kanyonu 6 Sarfan Çiçeği 7 Kardemir Çelik Fabrikası

1

2

3

4

5

6

7

Karabük

GEZİ

Karabük Adının Tarihçesi

Karabük şehri, Soğanlı ve Araç çaylarının birbiriyle birleşerek Filyos çayını oluşturdukları mevkide kurulmuştur. Tarihî bir geçmişi olmayan, Cumhuriyet döneminde ortaya çıkan ve çok hızlı gelişen şehirlerden biridir. **Burada kurulan Türkiye'nin ilk demir çelik fabrikası** sayesinde bir şehir haline gelen Karabük, Öğlebeli köyünün ayrı bir mahallesi durumunda olan küçük bir yerleşmenin yerini almıştır. Bu küçük yerleşmenin ne zaman kurulduğu hakkında bilgi yoktur. Muhtemelen bu küçük yerleşme yeri, zamanla iki çayın birleştiği kıvrım yerini ifade eden coğrafî bir terim olan **"bük"** ve buna eklenen sıfatla Karabük adını almıştır.

Şehrin bu yeniliğine karşılık çevresindeki yörenin ve bu yöre içinde yer alan öteki merkezlerin tarihi oldukça eskiye iner. Karabük'ün içinde bulunduğu toprakların tarihi, yakın komşusu olan ve günümüzde âdeta Karabük'le birleşmiş durumda bulunan **Safranbolu**'nun tarihiyle paralellik gösterir.

Tarih Öncesi Dönemde Karabük ve Çevresi

Karabük ve çevresinde, yörenin yazısız kültür dönemini aydınlatacak çok sayıda höyük ve tümülüs olmasına karşın, bilimsel anlamda herhangi bir arkeolojik kazıya konu olmaması bu konudaki açıklamalarda bir bilgi boşluğu yaratmaktadır. Ancak Ovacık ve Eskipazar ilçelerinde yapılan arkeolojik yüzey araştırmalarına bakılacak olursa, Karabük ve çevresinin en eski yerleşmesi Eskipazar ilçesindeki **"Yazıboy"** köyüdür. Burada bulunan bir höyüğün, ilk Tunç Devri (M.Ö. 2500) olarak yerleşmeye konu olması il sınırları içinde Eskipazar'ın önemini artırmaktadır.

İlkçağ 'da Karabük ve Çevresi

İlkçağ 'da Karabük, Hititlerden başlamak üzere Frig, Helenistik Krallıklar ve Roma döneminde geniş çaplı olarak yerleşmeye konu olmuştur. Karabük'ün Hititler döneminde yerleşmeye konu olan ilçesi **Eflani**'dir. Hitit metinlerinde kentin en eski adının Haluna (Yün) olarak geçtiği bilinmektedir. Ovacık'ın Kışla köyü, Frigler döneminde yerleşmeye konu olmuştur. Burada bulunan **Hesem Değirmeni**'nin kapısındaki yapı taşının Frigler dönemine ait olduğu sanılmaktadır. Helenistik Krallıklar döneminde özellikle Eflani yerleşmeye konu olmuştur.

Helenistik Krallıklardan Bitinler, Roma'nın Batı Karadeniz Bölgesini (Paflagonya) ele geçirmesini önlemek için Eflani'de üs oluşturulmuş ve bölgenin savunmasını buradan gerçekleştirmişlerdir (M.Ö. 70). Eflani'nin tarihte bilinen ikinci adı Bitinya Kralı Nikomedes'in oğlu Phylomenes'ten dolayı "Phylomenes Yurdu" olarak bilinmektedir. İlkçağın son devleti olan Roma, M.Ö. 1. yüzyılda Anadolu'ya girince önem verdiği yerlerden birisi de Batı Karadeniz Bölgesi olmuş, bölgenin ormanları ve madenlerini emperyalist bir politika izleyerek kendi çıkarları doğrultusunda kullanmayı bilmiştir. Roma'nın bu amaçlarla Karabük ili sınırları içinde kurduğu en önemli kentler Eskipazar sınırları arasında yer almaktadır. Bunlar, **Hadrianapolis** ve **Kimistene** adı ile anılan yerleşme alanlarıdır. Bunun yanı sıra Karabük'te Bürnük köyü, Üçbaş köyü, Bulak köyü; Ovacık'ta Pürçükören köyü, Roma Dönemi kalıntıları ile adeta tarihi tanıklık yapmaktadırlar.

Hadrianapolis Antik Kentinde ortaya çıkartılan mozaikler.

Malazgirt Savaşı Öncesi Türk Yerleşmesi

Türkler, 1071 Malazgirt Savaşı öncesinde de Anadolu'ya değişik amaçları gözeterek gelmişler ve yerleşmişlerdir. Özellikle, Kuzey Türklüğü olarak tarihte bilinen bu Türk kitleleri içinde Oğuzlar olduğu gibi **Kipçak**, **Peçenek** gibi diğer Türk kavimleri yer almaktadır. Daha sonra çeşitli nedenlerle Bizans'ın emrine giren bu Türk kavimleri, bu devletin izlediği iskân siyaseti Anadolu'nun çeşitli kısımlarına yerleştirilmişlerdir.

Yer adlarından *(Toponimi)* yola çıkarak yapılan yorumlamalar sonucunda Eskipazar'da Tamışlar köyüne adını veren **Tamış**, Bizans'ın emrinde bir **Oğuz Beyi** olup, saptamalara göre; Malazgirt Savaşı'nda Selçuklu ordusuna karşı savaşırken giysilerde kullanılan renk ve dil benzerliklerinden dolayı kısa zamanda saf değiştirmiş, Selçukluların tarafına geçmiştir. Malazgirt Savaşı öncesinde görünen ve yerleşen ikinci Türk kavimi **Kıpçaklar** oldu. Kıpçaklar kitleler halinde Safranbolu ile Eflani arasındaki topraklara yerleşmişlerdir. **Fatih Sultan Mehmet**, XV. yüzyılın ikinci yarısında Amasra'yı fethedince, kentte bulunan Cenevizlileri İstanbul'a gönderirken Eflani'de yaşayan Kıpçakları da Amasra kentine sürmüştür. Bugün Amasra'da özellikle ağaç işlemeciliğinde çok ünlü olan bu insanlar, Kıpçak Türklerinin torunlarıdır. Kıpçak lehçesi ile ilgili araştırma yapacaklar için Eflani-Bartın arası ve Amasra bu açıdan önemli araştırma malzemesi sunmaktadır.

Karabük'ün İl Oluşu

Karabük, 1937 yılında Safranbolu'ya bağlı Öğlebeli köyünün bir mahallesi iken 1935 yılında açılan Ankara-Zonguldak demiryolu ile önemini arttırmıştır. 3 Nisan 1937 yılında Atatürk'ün yönlendirmesi ile İsmet İnönü tarafından **Karabük Demir Çelik Fabrikası'**nın temelleri atılır. Nüfus yoğunluğunun artmaya başladığı Karabük'te 25 Haziran 1939'da belediye teşkilatı kurulmuştur. 1941 yılında Safranbolu ilçesine bağlı bucak olan Karabük 3 Mart 1953 tarihinde 6068 sayılı kanunla Zonguldak iline bağlı bir ilçe haline gelmiştir. Karabük, 6 Haziran 1995 gün ve 22305 sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanan 550 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile **Çankırı'dan; Ovacık ve Eskipazar ilçeleri ile Zonguldak'tan; Eflani, Safranbolu ve Yenice ilçelerinin birleştirilmesiyle Türkiye'nin 78. ili olmuştur.**

KÜLTÜREL VE TURİSTİK YERLER

Safranbolu Evleri

Batı Karadeniz Bölgesinde Karabük iline bağlı olan Safranbolu; birbirinden güzel ahşap evleri ve çevresindeki; cami, han, hamam, çeşme, türbe, lonca çarşıları gibi tarihi eserleri günümüze değin "kent ölçeğinde korunmasıyla" ünlenmiş tarihi bir ilçedir.

İlçeye Ankara–İstanbul karayolunun Gerede kavşağından Karabük'e gelen 82 km'lik asfalt yol üzerinden ulaşılmaktadır. Karabük'e 8 km, Kastamonu'ya 105 km uzaklıktadır. Cinci Hanı ve Hamamı, Köprülü Mehmet Paşa, İzzet Mehmet Paşa, Dağdelen, Hidayetullah ve Kaçak Camileri, İncekaya Su Kemeri, Eski Hükümet Konağı ve Saat Kulesi, tarihi çeşmeler, devrin tanıklarından bazılarıdır.

1976 yılında "Kentsel Sit" olarak koruma altına alınan Safranbolu; 1994 yılında UNESCO tarafından istisnai ve evrensel kültürel varlıkları bakımından Dünya Miras Listesine alınmıştır. Koruma altına alınmış yaklaşık eser sayısı 1500'dür.

90'lı yılların başından bu yana küçük ve orta ölçekli turistik tesislerin oluşumu ile turizm ilçe ekonomisindeki yerini hissettirmeye başlamış, terk edilen konaklar otel, lokanta gibi işlevlerle yaşama dönüştürülmüş, bozulan Arnavut kaldırımları yeniden yapılmış, anıtsal eserler restore edilmeye başlanmış, kaybolmak üzere olan el sanatları turistik amaçla yeniden canlılık kazanmıştır. Safranbolu'da her yıl eylül ayında Uluslararası Altın Safran Belgesel Film Festivali kutlanmaktadır.

Hükümet Konağı - Kent Tarihi Müzesi

1904-1906 yılları arasında kale olarak adlandırılan tepeye inşa edilen Hükümet Konağı, 19 Ocak 1976 yılına kadar hükümet konağı olarak kullanılmış ve bu tarihte çıkan bir yangın sonucunda kullanılamaz hale gelmiştir. 2000 yılında Kültür Bakanlığı tarafından restorasyon çalışmalarına başlanmış ve 2006 yılında tamamlanarak, **Kent Tarihi Müzesi** olarak hizmete açılmıştır.

Kent Tarihi Müzesi, kentin kültürel, tarihsel, sosyal zenginliğini tanıtmak ve gösterebilmek amacıyla Safranbolu ile ilgili her türlü bilgi, belge, eşya, görsel malzeme, ses ve görüntü kayıtlarını bünyesinde bulundurmak, bu verilere dayalı geçici ve sürekli sergiler düzenlemek amacıyla kurulmuş kültür birimidir. Müze; Zemin 1. kat ve 2. kat olmak üzere 3 (üç) kattan oluşmaktadır. Safranbolu'nun günümüze kadar geçirdiği evreleri kronolojik olarak izleyebilir, yaşam ve kültürünü görüp eski bir Safranbolu Çarşısında gezebilirsiniz.

Birinci katta; Safranbolu'nun ve binanın tarihçesi, haritaları, kültürel yayınları, uydu görüntüsü, sergi salonu ve konferans salonu bulunmaktadır. İkinci kat girişindeki salonda, Cumhuriyet dönemine ait kıyafetler sergilenmekte, fotoğraflar Safranbolu salonunda, Osmanlı döneminden Cumhuriyet dönemine kadar uzanan Safranbolu tarihi ile ilgili bilgiler görsel detaylarla aktarılmakta ve aynı zamanda Roma ve Bizans dönemi, Osmanlı dönemi ve Cumhuriyet dönemine ait madeni paralar ile diğer materyallerde sergilenmektedir. Etnografya salonunda geleneksel Safranbolu yaşamında kullanılan eşyalar sergilenmektedir. Zemin katta, Safranbolu'da ticari hayat ve geleneksel el sanatları hakkında fotoğraflı bilgiler bulunmaktadır. Aynı zamanda Esnaf ve Zanaatkârlar Çarşısında; Şifa Eczanesi, Lokumcu, Yemenici, Kunduracı, Sayacı, Semerci, Saraç, Ahşap işçiliği, Demirci, Bakırcı, Kalaycı ve Esnaf kahvesi gibi Safranbolu'daki önemli esnafların çalışma ortamları özgün canlandırma tekniği ile ziyaretçilere sunulmuştur.

Saat Kulesi

Kale üzerinde bulunan saat kulesi, Padişah III. Selim'in Safranbolulu olan Sadrazamı İzzet Mehmet Paşa tarafından 1797 yılında yaptırılmıştır. Kare planlıdır, saat zembereksizdir. Saat kulesi 1990'lı yıllarda restore edilmiş olup günümüzde Kent Tarihi Müzesi bünyesinde gezilebilmektedir.

Anadolu Saat Kuleleri Minyatürleri

Osmanlı döneminin kültürel izlerini taşıyan, özellikle 1901 yılında 2. Abdülhamid'in tahta çıkışının 25. yıl dönümü şerefiyle Anadolu'nun dört bir yanına yapılması talimatı verilen saat kulelerinin minyatürleri, Safranbolu'da yer alan **Tarihi Saat kulesi ve Kent Tarihi Müzesi** çevresinde bulunan alanda sergilenmektedir. UNESCO'nun Dünya Kültür Mirası Listesi'nde olup, en iyi korunan 20 kentten biri olan ve her yıl binlerce yerli yabancı turiste ev sahipliği yapmaktadır. Safranbolu'da, Saat Kulesi yanındaki 1 dönümlük alanda hayata geçirilen açık hava müzesinde, Balıkesir'den Erzurum'a kadar 14 ve Bosna Hersek'ten bir saat kulesinden oluşan 15 minyatür saat kulesi yer almaktadır.

Kaymakamlar Gezi Evi

19. ve 20. yüzyıl Türk toplumunun geçmişini, kültürünü, yaşama biçimini ve teknolojisini yansıtan Safranbolu Evleri arasında önemli bir örnektir. 19. yüzyıl başlarında yapıldığı sanılmaktadır.

Sahibi Safranbolu kışlası kumandanı Hacı Mehmet Efendi'dir. Hacı Mehmet Efendi'ye Yarbay karşılığı olan "Kaim-Makam" denilmesi nedeniyle ailesi; dolayısıyla evleri de halk arasında bu isimle anılmaktadır.

Kentsel dokusunu ve tüm mimari özelliklerini günümüze dek koruyabilmiş, T.C. Kültür Bakanlığı'nın Safranbolu'nun korunması projesi çerçevesinde 1979 yılında kamulaştırılıp restorasyonunu tamamladığı Kaymakamlar Evi 16.12.1981 tarihinde Eğitim Merkezi olarak hizmete açılmıştır. Safranbolu Çarşısı içinde Hıdırlık Yokuşu Sokağı üzerinde bulunan yapı; kitle plan ve cephe olarak özgün bir Türk Evi niteliğindedir.

Köprülü Mehmet Paşa Cami

Köprülü Mehmet Paşa sadrazam olmadan önce bir dönem Safranbolu'da, kamete tabi tutulmuş, sonrasında kendi adıyla bir cami yaptırmış ve bu cami 1661 yılında ibadete açılmıştır. Safranbolu'nun en görkemli ve en büyük camisi olup, kubbesi miğfer şeklindedir. İç süslemeleri ve mimarisi dikkat çekicidir. Avlusunda muvakkithane, şadırvan ve güneş saati vardır.

İzzet Mehmet Paşa Cami

Sadrazam İzzet Mehmet Paşa'nın 1796 yılında yaptırdığı camiye, zarif mimarisi, çinko kaplı kubbesi ve iç süslemeleri ile küçük Nuru Osmaniye Cami de denebilir. Avlusu, minaresi ve altından geçen Akçasu Deresinin üstüne kemerler ile oturtulmuştur.

Kazdağlıoğlu Cami

Tarihi çarşı girişinde bulunan cami, çok köşeli ve kiremit örtülü kubbesi ile dikkat çeker. Yapım tarihi 1779 yılı olup, çevresindeki meydana ismini vermiştir.

Tarihi Ceza İnfaz Kurumu

Kale üzerinde bulunan Tarihi Ceza İnfaz Kurumu binası, Sultan 2. Abdülhamit tarafından 1906 yılında yaptırılmıştır. Restorasyonu tamamlanan yapı günümüzde kafeterya ve Restoran olarak hizmet vermektedir.

Güneş Saati

Köprülü Mehmet Paşa avlusundaki bu saat basit tip yatay güneş saatleri sınıfına girmektedir. Sabah 06.40 ve akşam 17.20 saatleri arasındaki zamanı üzerindeki metal plakanın gölgesine göre gösterir. 19. yüzyıl ortalarında yapıldığı sanılmaktadır.

Yemeniciler Arastası

Köprülü Mehmet Paşa Camisine bitişik 48 ahşap dükkândan oluşan ve "Yemeni" denilen ayakkabının eski Lonca Çarşısıdır. Restore edilen çarşı turistik amaçlı kullanılmaktadır.

Demirciler Çarşısı

İzzet Mehmet Paşa Camisi altından geçen Akçasu deresinin iki yakasına kurulan çarşı sıcak, soğuk demircilik el sanatlarının üretildiği yaşayan tek lonca çarşısıdır. Bakırcı ve kalaycı esnafları da bu çarşı içerisinde çalışmaktadır.

Cinci Hanı

Sultan İbrahim'in döneminde Cinci Hoca lakaplı Hüseyin Efendi tarafından yaptırılmıştır. Kesin yapım tarihi bilinmemesine rağmen 1640-1648 tarihleri arasında yaptırıldığı tahmin edilmektedir. Kesme ve moloz taştan yapılmış han iki kattan oluşmaktadır. Ortadaki avluya açılan iki katlı revakların gerisine odalar, güney batısına ise avludan geçilen ahır bölümü yerleştirilmiştir. Avlunun ortasında bulunan havuz genel görünümünü bugün de korumaktadır. Restore edilerek konaklama tesisi ve restorant olarak hizmet vermekte olan iki katlı 62 odalı Cinci Hanı'nın giriş kapısı, kilit ve anahtarı Türk demir işçiliğinin ilginç örneklerindendir.

Cinci Hamamı

Cinci Hanı'nın yapım tarihleriyle aynı dönemde inşa edildiği bilinmektedir. Cinci Hoca Lakaplı Hüseyin Efendi tarafından yaptırılmıştır. Hamam, kadınlar ve erkekler olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Çarşının içinden girişi bulunan hamamın iki bölümünün sıcaklık kısımlarını birer kubbe örtmektedir. Türk hamam geleneği özelliklerine sahip bir hamamdır. Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetinde olan hamam işletmesi için kiraya verilmiştir. Hamamın kadınlar ve erkekler bölümü her gün saat 22.00'a kadar hizmete açıktır.

Hıdırlık Tepesi

Türklerin Safranbolu'ya geldikleri vakit konuşlandığı yerdir ve açık namazgâh şeklindedir. Yağmur duası ile Hıdırellez kutlamaları burada yapılır. Üzerinde Köstendil Kaymakamı Hasan Paşa'nın Türbesi (1845), namazgâh, Hızır (Hıdır) Paşa'nın makamı/mezarı ve Dr. Ali Yaver Ataman'ın anıt mezarı bulunmaktadır. Tepeye iki noktadan giriş ve çıkış vardır.

Yörük Köyü

Safranbolu'ya 11 km uzaklığındaki Yörük Köyü'ne Kastamonu karayolu üzerinden gidilmektedir. Kültür Bakanlığı tarafından 1997 yılında gerçek bir Türkmen köyü oluşu ve tarihi yapılarının görkemi nedeniyle koruma altına alınmıştır. Bu köye Safranbolu'nun küçük bir minyatürü de denilmektedir. 93 adet tescilli eser barındıran Yörük Köyü; camileri, çamaşırhanesi ve görkemli tarihi konakları ile ilçe turizmine önemli hareket ve çeşitlilik getirmektedir. Sipahioğlu Konağı ve Çamaşırhane binası geziye açıktır.

Bulak Mencilis Mağarası

Dünya Mağaracılık literatürüne giren mağaralardandır. Bulak mağarası ilçe merkezine 8,5 km uzaklıktadır. Aktif ve fosil bölümlerden oluşan mağaraya iki giriş bulunmaktadır. İlk giriş su çıkışının olduğu ağızdan yapılmaktadır. İkinci giriş ise aktif çıkış ağzının arkasında yer alan tepenin solunda fosil ağızdan yapılmaktadır. Bütün kollarıyla 6,5 km uzunluğunda olan mağaranın 380 metresi gezilebilmektedir. Mağaraya 150 basamak merdiven ile çıkılmaktadır.

İncekaya Su Kemeri

Sadrazam İzzet Mehmet Paşa tarafından Tokatlı Kanyonu üzerine yaptırılan bu eser, ilçe merkezine 7,5 km uzaklıktadır. 116 metre uzunluğunda, 6 kemerli ve 110-220 cm genişliklerinde görkemli bir yapıdır. Su kaynağından ilçeye su getirmek amacıyla yaptırılmıştır.

Kristal Teras

Safranbolu turizmine çeşitlilik getirmek amacıyla Tokatlı Kanyonu üzerinde yerden 80 metre yükseklikte ve 11 metre genişliğinde yapılan kristal teras *(Cam seyir terası)* 75 ton ağırlığı taşıyabiliyor. Her biri 750 kilogram taşıyabilecek kapasiteye sahip gözenekler, 3 santimetre kalınlığında 3 parça camdan oluşuyor. Yaklaşık 400 kişiyi taşıma kapasitesine sahip olan ve 100 metrekareden oluşan terasta bir seferde sadece 30 kişi bulunabilmekte ve eşsiz Tokatlı Kanyonu manzarasını bizlere sunmaktadır.

Safran

İlçeye adını veren Safran; rengi, kokusu ve ekonomik değeri ile ünlenen, kendi ağırlığının 100 bin katı oranında bir sıvıyı sarıya boyayabilen bitkinin botanik ismi *"Crocussativa"*dır. İlçede birkaç köyde yetiştirilebilen safran, birçok çiçek gibi ilkbaharda değil sonbaharın son aylarında, ekim ve kasım aylarında çiçek açıp ürün vermektedir. Gıda, ilaç ve kozmetik sanayinde kullanılmaktadır.

Müzeler

Karabük ilinde resmi nitelikte müze bulunmamaktadır. Kardemir'e ait "Demir-Çelik Müzesi", Safranbolu'da "Ahmet Demirezen Yemenicilik Müzesi" ile Kültür Bakanlığı, Kaymakamlık ve özel şahıslar tarafından restore edilerek geziye açılan birkaç Safranbolu Evi (Kaymakamlar Evi, Kileciler Evi, Karaüzümler Evi, Mümtazlar Konağı) müze olarak hizmet vermektedir.

Ören yerleri

Karabük ilinde Arkeolojik anlamda yapılan araştırmaları sonucunda Eskipazar ilçesinin sınırları içinde, Roma döneminden kalma M.Ö. 64 yılında kurulduğu zannedilen antik Hadrianapolis kentinin harabelerine rastlanılmıştır. Bu kente ait diğer önemli bir yerleşim alanı Kimistene'de Asar Tepedir. Safranbolu'nun Akören köyünde Roma dönemine ait antik bir yerleşim alanı bulunmaktadır. Karabük ilinde 32 tümülüs ve 4 büyük höyük bulunmaktadır.

KARABÜK YEMEKLERİ

Karabük mutfağı ile ilgili olarak yapılan araştırmalarda saptanan 100'den fazla yemek çeşidi yöre mutfağının zenginliğini açıkça ortaya koymaktadır. Karadeniz mutfağının tipik özelliklerini taşıyan bazı yemekler Karabük mutfağının en önemli yemekleri arasında yer almaktadır. Çok zengin bir yemek kültürü vardır. Bunlardan en ünlüleri; uzun fasulye, dilme fasulye, et yemeği, perohi, yayım, ekşili kelle, yaprak dolması, kuru çörek, sini çöreği, göbü, bükme, zerde, höşmerim, un helvası, delioğlan sarığı, oklava dolaması, çingene baklavası, haluşkadır.

Bütün Et Yemeği: Parçalar halindeki et tereyağında kızartılır. Su ilave edilerek kaynatılır. Salça konulur.

Perohi: Hamur; un, su, yumurta ile hazırlanarak yoğrulur. 2 mm kalınlığında açılır. 5 cm kareler halinde kesilir. Ortasına torba (süzme) yoğurdu nane ve tuz ile hazırlanmış karışım konulup üçgen şeklinde kapatılır. Kaynayan suya atılarak haşlanır. Pişince suyu süzülerek üstüne kızdırılmış tereyağı gezdirilir.

Höşmerim: Un ve yumurta harmanlanıp, ufak toplar haline getirilir, pembeleşinceye kadar yağda kavrulur. Ocaktan inmesine yakın içine dövülmüş ceviz konularak biraz daha kavrulur. Bir kaba alınarak üzerine ılık şeker şurubu konulur.

Yayım: Kaynar suda haşlanan ev makarnasının suyu süzülür, üzerine isteğe göre kıyma, ceviz, keş, yoğurt dökülerek hazırlanır ve kızdırılmış tereyağı gezdirilir. Üzerine konan malzemeye göre isimlendirilir.

Zerde: Safran bir kapta boyası çıkıncaya kadar ıslatılır. Pirinç özelleşinceye kadar haşlanır. İçine safran konulur. İneceğine yakın şeker konulur.

Ceviz Helvası: Sadece Yenice'de yapılan yöreye has bir helvadır. Bayramlarda yapılarak satışa sunulur.

Karalahana (Karamancar): Malzeme olarak karalahana, mısır yarması, kuru fasulye, pırasa, kabak, yağ ve tuz kullanılır. Karalahanalar temizlenerek doğranır. Bir tencerede sıcak su hazırlanır. Sonra ocaktan alınarak temiz bir kapta süzülerek toplanır. İçine el değirmeninde öğütülmüş mısır yarması, haşlanmış kuru fasulye, pırasa ve kabak ilave edilir. Ayrı bir tencerede yeteri kadar su ve yağ ilave edilerek ocağa sürülür. Kıvamına gelinceye kadar pişirilir.

Çullu Börek: Yufka açılır, saçta pişirilir. Pişirilen yufkalar ince ince kesildikten sonra tereyağı ile iyice karıştırılır. Bakır siniye; altına yufka döşenir, kesilmiş olan yufkalar siniye yayılır ve üstü yufka ile örtülür. Ateş korunda kızartılırken tereyağı eklenip iyice kızartılması sağlanır. Genellikle düğün yemeği olarak kullanılır.

Yoğurtlu (Katıklı) Yumurta: Kaynamakta olan suya yumurta ve sarımsak bırakılır. Yumurta pişince suyuyla birlikte bir tabak yoğurdun üzerine dökülür. Üzerine eritilip kızartılmış yağ dökülür. Kaynama suyunun az olmasına dikkat edilmelidir.

Yörede daha sonra ihtiyaç olduğunda yazın veya kışın kullanılmak üzere bazı yiyecekler önceden hazırlanır. Bunlar; kuru kıyma, kavurma, yufka, yayım, tarhana, pekmez, salça, sirke, keşkek, hoşaf olarak tüketilen pestil, çeşitli meyve kuruları (elma, armut, ayva, dut vb.), şerbet olarak tüketilen çeşitli meyve ezmeleri (kızılcık, ayva, erik, vişne, kuşburnu vb.), yemeklik olarak kullanılan çeşitli sebze kuruları (dilme fasulye, kurutulmuş patlıcan, dolma biber, sivri biber, bamya vb.), çeşitli gıda maddelerinden yapılan turşular (biber, domates, lahana, salatalık, vb.) çeşitli reçel türleri (kızılcık, çilek, vişne, ayva, üzüm vb.) Bunların dışında ilkbahar ve sonbaharda yörede bulunan cincile, kanlıca, ebişke vb. mantar türleri de yöre mutfağına ayrı bir zenginlik katar.

Son olarak hatırlatalım; Karabük'e giderseniz meşhur Safranbolu lokumlarından denemeyi hatta dönerken eşe dosta hediye etmek için kutu kutu almayı unutmayın, hatta evinizde bol bol kullanmak için safran almayı da ihmal etmeyin. Bizden söylemesi.

İhsan KOCA
Şavşat Adliyesi Zabıt Katibi

FOTODEĞER

ADALET BAKAN YARDIMCISI

Uğurhan KUŞ

DEĞER DERGİSİNE KONUŞTU

Değer dergisinin Eylül sayısı röportaj konuğu Adalet Bakan Yardımcısı Uğurhan Kuş oldu. Bakan Yardımcımız, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüz ile ilgili projelerden personele, İşyurtları'ndan hükümlü-tutuklulara, yargı reformundan Değer dergisine kadar birçok konuda açıklamalarda bulundu.

Uğurhan KUŞ

RÖPORTAJ

Sayın Bakanım, bize biraz kendinizden, ailenizden ve hâkimlik mesleğine nasıl başladığınızdan bahseder misiniz?

Aslen Sivas'lı olmakla birlikte Tokat ili Turhal ilçesinde doğup, büyüdüm. Turhal İmam Hatip Lisesini bitirdim. Bilahare 1997 yılında Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldum. Evliyim ve 3 çocuğum var. Eşim Kadriye Hanım bilgisayar programcısı ancak kendisini çocuklarına adamış birisi, bu nedenle hiç çalışmadı. En büyük çocuğum Beyzanur, Çapa Tıp Fakültesi 2. sınıf öğrencisi. Oğlum Musa Melih, Ümitköy İmam Hatip Lisesi'nde 2. sınıf öğrencisi bir de evimizin neşe kaynağı Mehmet Erdem'imiz var, henüz 5 yaşında. Allah evlatlarımızı bizlere bağışlasın.

Aslında yargı mensubu olmaya çok küçük yaşlarda karar verdim diyebilirim. Nedendir bilmem hiç unutmuyorum; sorulduğunda küçük yaşlardan itibaren hâkim olacağım derdim. Hâkim-Savcı olmayı güçlü olmanın bir gereği olarak görüyordum belki, belki de hep sözümün geçmesini istediğim için istiyordum. Ama istikrarlı olarak hep hakim olacağım derdim. Başka bir meslek istediğimi ve bunu söylediğimi hiç hatırlamıyorum. Ama şimdi çok iyi anlıyorum ki adalet dağıtmak insanlık için en önemli hizmetlerden birisiymiş. Adalet hem devletin temeli ve ruhu hem ibadetlerin şahı hem de hizmetlerin en onurlusu ve büyüğü. Bu nedenle bu mesleği seçtiğimi düşünüyorum.

KÜÇÜK YAŞLARDAN İTİBAREN HÂKİM OLACAĞIM DERDİM. BAŞKA BİR MESLEK İSTEDİĞİMİ VE BUNU SÖYLEDİĞİMİ HİÇ HATIRLAMIYORUM. AMA ŞİMDİ ÇOK İYİ ANLIYORUM Kİ ADALET DAĞITMAK İNSANLIK İÇİN EN ÖNEMLİ HİZMETLERDEN BİRİSİYMİŞ.

Bakanlıktaki görev alanınızdan bahseder misiniz?

Adalet Bakanlığı'nda görev alanıma giren kurumlar;

- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü,
- Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü,
- Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü,
- Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu ve
- Adli Tıp Kurumu Başkanlığı'ndan oluşuyor.

Kürsü ile idari görev arasındaki fark nedir? Kürsü özlemi çekiyor musunuz?

Mesleğe Cumhuriyet Savcısı olarak başladım, sonradan idari görev alarak Cumhuriyet Başsavcısı, yakın zamanda da Bakan Yardımcısı oldum. Cumhuriyet Savcısı iken iş bölümüne göre size ait göreve odaklanıyorsunuz, bu işte genelde adli bir görev oluyor. İdari görev yaptığınız zaman ise birçok şeye aynı anda odaklanmak zorundasınız. Cumhuriyet Başsavcısı iken yerelde adli ve idari görevleri yürütürken, şimdi ülke genelinde idari ve adli işlere yönelmek durumundayız, dolayısıyla sorumluluğumuz arttı. Bakan Yardımcılığı görevine yeni atanmam nedeniyle şimdilik kürsü özlemi çektiğim söylenemez.

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ile ilgili projeleriniz nelerdir?

Ülkemizde son 20 yılda ceza infaz sisteminde köklü değişiklikler ve önemli reformlar gerçekleştirildi. İnfaz sisteminin güçlendirilmesi yönündeki ulusal politikaya paralel olarak Avrupa Birliği'ne katılım süreci ve uyum politikaları da bu reform sürecinde etkili olmuştur. Bu gelişim sürecine ivme kazandıran tamamlayıcı unsurlardan birisi kuşkusuz, başta Avrupa Birliği olmak üzere diğer ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla yapılan iş birliği çalışmaları ve bu kapsamda yürütülen projelerdir. Bakanlığımız bugüne kadar ceza ve adalet alanında pek çok Avrupa Birliği destekli projeyi başarıyla yürütmüş ve hâlihazırda yürütmeye devam etmektedir.

Hâlihazırda AB katkısı ile ceza infaz kurumlarında radikalleşmenin önlenmesi ve personel eğitim merkezlerinin kurumsal kapasitesinin geliştirilmesine yönelik iki projenin faaliyetlerine başlanmış olup, sivil izleme kurullarının etkinliğinin arttırılması amacıyla, Avrupa Konseyinin teknik desteği ile bir proje yürütülmektedir. Önümüzdeki dönemde ise annesinin yanında kalan çocuklar için kurum modeli oluşturulması ve bağımlılık konusunda yargı ve infaz sistemini destekleyici nitelikte projeler yürütülecektir.

AB ve diğer uluslararası fonların dışında, yerel ve ulusal kaynaklarla alternatif tedbirlerin daha etkin uygulanması için BİOSİS, hükümlü ve tutukluların dış dünya ile iletişimlerinin güçlendirilmesi amacıyla ACEP ve hükümlü ile yükümlülerin ülkemiz ağaçlandırma çalışmalarına etkin katılımları amacıyla Ağaçlandırma-Koordinasyon projeleri yürütülmektedir.

Bir şekilde suça karışmış hükümlülerden tahliye sonrasında bir daha suça karışmamaları ve topluma yeniden kazandırılmaları, iş ve meslek sahibi olmaları bakımından yapılan çalışmalar nelerdir?

Ceza infaz kurumlarında psiko-sosyal servislerde görev yapan psikolog ve sosyal çalışmacılar tarafından hükümlü ve tutukluların rehabilitasyonuna ve topluma yeniden kazandırılmalarına yönelik planlama, yürütme, izleme ve değerlendirme çalışmaları mesleki bilgi ve uzmanlık alanı çerçevesinde yürütülmektedir. Bu kapsamda, bilimsel geçerliliği olan ölçme araçlarıyla bireysel ihtiyaçlar ve riskler tespit edilip, uygun modeller de belirlenerek; bireysel görüşmeler, grup müdahale çalışmaları, bireysel müdahale programları, aile görüşmeleri ve personele yönelik çalışmalar gerçekleştiriyoruz.

Ayrıca hükümlü ve tutukluların, tahliye sonrasında geçimlerini sağlayabilecekleri bir meslek sahibi olabilmeleri için kurumun fiziksel yapısı, hükümlü ve tutukluların ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, milli eğitim müdürlüklerine bağlı halk eğitim merkezi müdürlükleri, mesleki eğitim merkezleri, işkur gibi kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları aracılığıyla kurslar açılıyor. Bu kursların nitelikli olarak gerçekleştirilebilmesi için teknik alt yapı çalışmalarının yapılması, gerekli makine ve teçhizatın sağlanması büyük önem arz etmektedir. Mesleki eğitim atölyelerinin açılması için kurumlarımızca çeşitli projeler yürütülmekte, kurumlarda; kaynakçılık, metal işleme, terzi, elektrik, bilgisayar, kasaplık, aşçı çırağı yetiştiriciliği, kuaförlük, arıcılık ve sıhhı tesisat onarımı vb. kurslar düzenlemekte olup, bu iş ve meslek kurslarına 2019 yılı başı itibarıyla 79.220 kişi katılım sağlamıştır.

Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklu sayısı kapasitenin üzerinde. Bu durumu nasıl yorumluyorsunuz?

Malûmları olduğu üzere, ceza infaz kurumlarındaki kalabalıklaşma sorunu sadece Türkiye'nin değil, AB üyesi ülkelerin de içinde bulunduğu, birçok devletin yaşadığı önde gelen sorunlardandır. Nüfusu hızla gelişen ve göç alan birçok şehirde, nüfustaki artışa bağlı olarak suçlu sayısında da artış görülmektedir.

Ülkemizdeki tüm ceza infaz kurumlarında her kurumun gerçek kapasitesi kadar hükümlü ve tutuklunun barındırılması infaz politikamızın en temel amaçlarından birini teşkil etmektedir.

Öte yandan, 15 Temmuz 2016 tarihinde ülkemizde gerçekleşen başarısız darbe girişimine istinaden başlatılan FETÖ soruşturmaları kapsamında tutuklananların sayısal fazlalığı ceza infaz kurumlarındaki mevcudun kısa sürede ve önemli derecede artmasına neden olmuştur. Ancak bu sorun sevk ve nakillerle kısa zamanda giderilmektedir. Ayrıca tutuklama sayısının daha da artması üzerine odalara fazladan yatak, nevresim takımı, yastık verilerek tutukluların barındırılması sağlanmaktadır.

BAKANLIĞIMIZCA, ÖNCEDEN OLDUĞU GİBİ GÜNÜMÜZDE DE CEZA İNFAZ KURUMUNA GİRMEYİ AZALTACAK TEDBİRLER ÜZERİNDE ÇALIŞILMAKTADIR. BU KAPSAMDA ULUSLARARASI MEVZUAT, İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ İNCELENMEKTE, PROJELER YAPILMAKTADIR.

Ceza infaz kurumları ile denetimli serbestlik müdürlüklerine yeni personel alımları gerçekleştirilecek mi?

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından verilen mali izin doğrultusunda 2019 yılı içerisinde 6743 komisyon atamalı, 471 bakanlık atamalı (300 idare memuru, 171 sosyal çalışmacı, psikolog, öğretmen ve veteriner) olmak üzere toplam 7214 personel istihdamı ile kurumlarımızın faaliyete alınması planlanmıştır. Yapılan bu alımda, 5189 personel yeni açılacak olan ceza infaz kurumları

DENETİMLİ SERBESTLİK MÜDÜRLÜĞÜ

için geriye kalan 1554 personel mevcut kurumlarımız için ihtiyacı karşılayacaktır.

Tüm yapılan bu alımların sınav işlemleri devam etmekte olup, atama işlemlerinin Aralık 2019 itibariyle yapılmasını öngörüyoruz. Yapılacak olan alım sonrası Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüzün taşra teşkilatı personel kapasitesi %10 oranında artacak ve yaklaşık 73.000 personel ile ceza infaz ve güvenlik hizmetlerinin yerine getirilmesi için çalışmaya devam edeceğiz.

Denetimli Serbestlik Müdürlüklerimizin ise, ceza infaz kurumlarımızda görev yapan bilgi, deneyim ve tecrübesi ile faydalı

olabilecek personeli, bölge ve çalıştığı kuruma göre puan esasına dayalı Norm ve Atama Sistemi (NAS) üzerinden geçişlerini sağlamaya devam ediyoruz. 2019 yılı içerisinde 111 personelin denetimli serbestlik müdürlüklerine ataması yapıldı.2020 personel ihtiyaç analiz çalışmaları tamamlanmakla birlikte, Cumhurbaşkanlığı ve Bütçe Başkanlığı tarafından verilecek olan mali izin doğrultusunda da yine açılacak olan ceza infaz kurumlarımız için 2020 yılı içerisinde de personel istihdam edilmesini hedefliyoruz.

Ceza infaz kurumlarında görev yapan personelin zor şartlarda çalıştığı herkesin malumu. Ceza infaz kurumu personeli hakkındaki düşüncelerinizi bizlerle paylaşır mısınız?

Ceza infaz kurumu personelimiz bizim için çok değerli. Toplumun yararına hizmet eden kutsal bir görevi yerine getiriyorlar. Personelimiz çalışma şartlarının zorluklarına rağmen gece gündüz demeden elinden geleni yapmaya çalışıyor. Hem ceza infaz kurumlarımıza hem de denetimli serbestlik müdürlüklerimize ziyaretlerimiz oluyor, onların taleplerini dinliyor ve değerlendiriyoruz. Bilindiği gibi dini ve milli bayramlarda dahi ceza infaz kurumu personeli görevinin başında. Biz de Adalet Bakanlığı olarak personelimizin daha rahat ve daha iyi koşullarda görev yapmasını sağlamak için çalışmalar yapıyor, projeler geliştiriyoruz.

GÜVEN VEREN VE ERİŞİLEBİLİR ADALET VİZYONU

YARGI REFORMU STRATEJİ BELGESİ

Yargı Reformu ile ilgili bilgi verir misiniz?

Yargı Reformu, yargı için bir referans metin ve pusula olarak; 9 amaç, 63 hedef ve 256 faaliyetin bulunduğu, "Güven veren ve erişilebilir adalet" vizyonu ile kamuoyuna açıklanan, **"Yargı Reformu Strateji Belgesi"** ile gerek meslektaşlarımızın yükünün hafifletilmesi gerekse hukukun üstünlüğünün güçlendirilmesi, hak ve özgürlüklerin daha etkin korunup geliştirilmesi, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının güçlendirilmesi, sistemin şeffaflığının artırılması, yargısal süreçlerin basitleştirilmesi ve adalete erişimin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.

Yargı Reformu Strateji Belgesinde,

- Hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi,
- Yargı bağımsızlığı, tarafsızlığı ve şeffaflığının geliştirilmesi,
- İnsan kaynaklarının nitelik ve niceliğinin artırılması,
- Performans ve verimliliğin artırılması,
- Savunma hakkının etkin kullanımının sağlanması,
- Adalete erişimin kolaylaştırılması ve hizmetlerden memnuniyetin artırılması,
- Ceza adaleti sisteminin etkinliğinin artırılması,
- Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin yaygınlaştırılması

başlıklarıyla 9 amaç yer almaktadır.

Belirtmiş olduğum amaçlara ulaşmak için ise, 63 hedef ve 256 faaliyet stratejimizin içeriğini oluşturmaktadır. Meclise paketler halinde sunulması planlanan strateji belgesinin yasalaşması ile birlikte yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı, hak ve özgürlükler, mağdur hakları, adalete erişim, lekelenmeme hakkı, hakim-savcı yardımcılığı, avukatlık mesleğine giriş sınavı, hakimlik mesleğinde ihtisaslaşma gibi konularda yeni dönem başlayacaktır.

Sayın Bakanım, Adalet Bakanlığında 3. ayınızı doldurdunuz. Geriye dönüp baktığınızda bu dönemi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bakan Yardımcılığı görevine atanmamın üzerinden 3 ay geçti. İlk defa merkezde görev alan birisi olarak bu sürede daha çok merkez teşkilatını tanıma, usul ve esaslarını öğrenme ile geçirdim diyebilirim. Bu saatten sonra bağlı olan kurumlarımızın sorun ve sıkıntılarını takip etme, çözüm bulma ve devraldığımız bayrağı daha ileriye ve yukarıya taşımakla meşgul olacağız inşallah. Tüm derdimiz vatana, millete ve devlete layıkıyla hizmet edebilmek, adli ve idari anlamda insanımızın en üst seviyede hizmet almasını sağlamak, hizmet, kalite ve standartlarımızı dünya standartlarının üzerine çıkarmaktır.

İşyurtlarının mevcut kolları ile hükümlülere yaptırılan faaliyetlerden ve bunların sağladığı avantajlardan bahseder misiniz?

Hükümlü ve tutuklulara meslek edindirmek veya mevcut meslekleri geliştirmek üzere faaliyet göstermekte olan iş yurtlarında, her yıl 60 bine yakın hükümlü ve tutukluya 6 ana iş kolunda, 180'den fazla iş kolunda ve 1700'ün üzerinde atölye ve tesiste mesleki eğitim verilmektedir.

Mesleki eğitimin en önemli özelliği uygulamaya ve üretime dönük bir eğitim olmasıdır. Bu da en iyi iş başı eğitim yoluyla yapılabilmektedir. İş yurtları da bu doğrultuda oluşturulan ve iş piyasasına uygun makine ve teçhizatla donatılan atölye ve tesislerde uygulamalı olarak mesleki eğitimler vermekte, kaliteli mal ve hizmet üretiminin ana girdisi olan kalifiye elemanların yetiştirilmesine ilişkin çalışmalar yürütmektedir.

İşyurtları bünyesinde açılan iş kolları, öncelikle iş piyasası raporlarına dayanılarak açılmakta ayrıca işyurdu müdürlüklerinin bulunduğu coğrafyanın sosyo-ekonomik ve kültürel özellikleri de dikkate alınmaktadır. Örneğin; Bolu, Kastamonu gibi orman ürünleri endüstrisinin yoğun olduğu illerde bulunan işyurdu müdürlüklerinde mobilya ve ahşap teknolojisiyle ilgili iş kollarına ağırlık verilirken; Niğde, Kırşehir, Kars gibi tarım ve hayvancılığın öne çıktığı yerlerde bu alanlarla ilgili iş kolları yoğun olarak açılmaktadır.

Mesleki eğitime alınacak hükümlü ve tutuklular da sahip oldukları birtakım özelliklere göre iş kollarına yönlendirilmektedir. Açılacak iş kolları kapsamında yer alan meslek dallarına aşina olan ve bu dallarda geçmiş öğrenmelere sahip olanların yanı sıra bu dallarda bir deneyimi ve öğrenme yaşantısı olamayan ancak mesleki eğilimi bu yönde olanlar arasından fiziksel kabiliyeti olduğu görülenler de işyurtları'nda çalıştırılmaktadır. İşyurtları'nda çalışma hükümlü ve tutuklular için hem maddi hem de manevi yönden birçok avantajı da beraberinde getirmektedir. Çalışma karşılığı alınan ücretler yanında; üretmenin bireyler üzerinde oluşturduğu manevi tatmin, kendine güven konusunda verdiği cesaret, sorun çözme becerilerini geliştirmesi;, iş birliğini, yardımlaşma ve dayanışma duygusunu pekiştirmesi yanında iş disiplini ve iş ahlakı kazandırması da infaz sürecini ceza infaz kurumlarında geçiren hükümlü ve tutukluların işyurtları'nda sahip olduğu kazanımlardır. Özellikle son yıllarda işyurdu çalışmalarımız daha fazla istihdam olanağı bulunan meslek alanlarında yoğunlaşmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Mesleki Yeterlilik Kurumu, Türkiye İş Kurumu ve çeşitli meslek kuruluşlarıyla iş birliği yaparak salıverilme sürecinde yaşanabilecek dezavantajları asgari düzeye çekmeye çalışıyoruz. Bu kapsamda, işyurdu sistemine dahil olup mesleki eğitime tabi tutulan hükümlü ve tutukluların kalfalık, ustalık, usta öğreticilik, mesleki yeterlilik gibi belgeler almak suretiyle mesleki yetkinliklerini tescil etmelerine olanak sağlıyoruz.

Biz inanıyoruz ki, tüm bu kazanımlar onların salıverilme sonrası yaşamlarını kendi öz çabalarıyla ve helal yoldan kazanç sağlayarak idâme etmelerini sağlayacaktır.

İşyurtları fuarları düzenleniyor. Bu fuarların Türkiye geneline yayılmasıyla ilgili bir çalışma yürütülüyor mu?

İşyurtları Ürün ve El Sanatları Fuarları, işyurtlarında hükümlü ve tutuklular tarafından mesleki eğitim süreçlerinde ortaya çıkan ve ekonomik değere sahip ürünlerin teşhir edildiği ve satışının yapıldığı organizasyonlardır. Ticari bir amaç gütmeyen bu fuarlar, infaz sürecinde kendilerine önemli bir fırsat sunulan hükümlü ve tutuklu kardeşlerimizin işyurtları'nda çalışmak ve üretmek suretiyle gösterdikleri çabanın ve bu sistemde yer alan işyurdu çalışanlarının sergilediği özverinin dışa vurumudur, bir ütopyanın ete kemiğe bürünmesidir. Birçok bakımdan dünyada ilk ve tek olma özelliği taşıyan işyurtları sisteminin görünür en önemli çıktısı olan ürün ve el sanatları fuarları ürün kalitesi bakımından da takdir toplamaktadır. Bu itibarla, daha önce sadece bir veya iki ilde düzenlenen fuarlarımız, bundan sonra daha fazla sayıda ve farklı illerde yapılmak suretiyle; ülkemizde hem işyurdu faaliyetlerinin hem de kurumsal kimliğimizin tanıtımı yapılacaktır.

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün yayın organı olan Değer dergimizde, Türkiye'de Değerler Eğitimini uygulayan, birçok farklı konuyu içerisinde bulunduran ve kamu kurumları içerisinde takip edilme oranı yüksek olan bir dergiyiz. Ayrıca annesinin yanında kalan çocuklara yönelik Değer Çocuk sayımız da yayımlanmaktadır. Dergimizle ile ilgili neler söylemek istersiniz?

Dergiyi inceledim. İçeriği zengin ve kaliteli bir yayın. Kamu kurumu olarak sosyal, kültürel ve eğitim alanında birçok konuyu içerisinde barındıran bir dergiyi yayımlamak çok güzel. Derginin hükümlü-tutuklular ve personel tarafından da takip ediliyor olması çok önemli.

Dergiyi incelediğimde, insanlığı ilgilendiren ve toplumsal değerleri işleyen makaleler gördüm. İnsanların topluma kazandırılması için okumak, eğitmek ve çalışmak çok önemli. Gördüğüm kadarıyla Değer dergisi de içeriğiyle bu ihtiyacı karşılamaya yardım ediyor. Ayrıca çocuklara özel bir dergi de yayımlanması iyi düşünülmüş. Derginin başarılarının devamını diliyorum.

Sayın Bakanım sizin hayatınızdaki en önemli değer nedir?

Hayattaki en değerli varlığım elbette ki ailemdir. İnsan önce ailesi için sonra devleti ve milleti için yaşar. Bugünlere gelmemde onların desteği azımsanamayacak kadar büyüktür. Bu nedenle ailenin değerinin bilinmesini ve aile bağlarının her zaman canlı tutulmasını arzuluyorum. Hayatıma kattıkları ahenk ve ışık için başta eşim ve evlatlarım olmak üzere tüm aileme teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, son olarak ceza infaz kurumlarında zor şartlarda görev yapan personelimize, yargı camiasına ve okurlarımıza vermek istediğiniz bir mesaj var mı?

Bütün personelimize görevlerinde başarılar diliyor, selamlar gönderiyorum. Yargı Reformu Strateji Belgemizin ülkemize ve tüm vatandaşlarımıza hayırlı olmasını temenni ediyor, adaletimizin sağlayıcıları olan hâkim, savcı ve avukatlarımıza, tüm yargı çalışanlarına, ceza infaz kurumu yönetici kadrosu ile infaz koruma memurlarımıza görevlerinde muvaffakiyetler diliyorum.

Meltem YAMAKOĞLU
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Eğitim Merkezleri ve Planlama Bürosu, Psikolog

DİL SUSAR VÜCUT SÖYLER

Zihin ve beden kavramlarının neye işaret ettiğini düşündüğümüzde bu iki kavramın birbirinden ayrı şeyler olmadığını, birbirini etkileyen kavramlar olduğunu içgüdüsel bir biçimde biliriz. Ancak modernite, bu iki kavram arasında bir ayrışma olduğu düşüncesini beraberinde getiriyor. Bir hastalığımız ortaya çıktığında modern tıp literatürü ve tedavi yöntemleri, bedeni zihinden ayrı bir gerçeklik gibi ele alarak, sadece hastalığın semptomlarını iyileştirmeye yönelik ilaç sektörünün alabildiğine geniş bir yelpazede hormonal vb. dengeyi sağlamaya yönelik tedavi seçeneklerini sunuyor. Fakat **bedeni zihinden ayırarak kavramaya çalışmak, insanları büyüdükleri, yaşadıkları, çalıştıkları oynadıkları, aşık oldukları ortamdan soyutlayarak hastalığı ele almak çoğu hastalık için tek başına yeterli gelmeyebilir.**

Oysa ki, kimi hastalıklar ortada hiçbir sebep yokken, öylesine hayatınıza girmez. Özellikle çocukluk yaşantımızda şekillenen ve öz benliğimizin bir parçası kabul edilecek kadar derin ve ustaca yerleştirilmiş programlamalar neticesinde yarattığımız gizli stresler sağlık durumumuzu etkiler.

Tam da bu noktada **"Psikonöroimmünoloji"** adı verilen tıp alanından bahsetmekte fayda var. Psikonöroimmünoloji, zihin ile bedenin etkileşimlerini, insan gelişiminde ve yaşam boyu sağlıkta ve hastalıkta duygular ile fizyolojinin ayrılmaz bütünlüğünü inceleyen bir alan. Ruhumuzun ve duygularımızın vücudun sinir sistemi ile sıkı sıkıya nasıl bir etkileşime geçtiğini inceleyen bir bilim dalı. Bu bilim dalına bağlı yürütülen çalışmalar, kökeni henüz bilinmeyen birçok hastalığın, skleroderma gibi hastalıkların ve romatizmal hastalıkların büyük bir çoğunluğunun, iltihabi bağırsak hastalıklarının şeker, vb. hastalıkların, kişinin duygusal maskelerinin ve sürekli var olan bir stresin neden olduğu biyolojik bir yanıt olabileceğini ortaya koymaktadır.

Yani diğer bir deyişle kimi hastalıklar, çocukluk yıllarımızdan başlayan duygusal deneyimler, kodlamış olduğumuz sağlıksız inançlar ve bu inançların bilinçaltı yönlendirmesiyle yaptığımız davranışlar sonucunda bedenimizin bizi uyarma şekli olabilir. Ruh, beden, zihin dengesi bir insanın bütünlüğü açısından elzemdir. Hastalıklar da bize bu dengenin bozulduğunu işaret eden pusulalar olarak karşımıza çıkabilir.

Bağışıklık sistemimiz, günlük hayatta yaşadıklarımızdan bağımsız olarak çalışmaz. Örneğin; genç ve sağlıklı bir öğrenci, üniversitede sınav döneminde bağışıklık sisteminin olumsuz etkileriyle çeşitli ağrılar yaşayabilir.

BİRÇOK İNSAN FARKINDA OLMADAN TÜM YAŞANTISINI, NE PAHASINA OLURSA OLSUN MEMNUN ETMELERİ GEREKEN GÜÇLÜ VE ELEŞTİREL BİR MÜFETTİŞ GÖZETİMİNDE GİBİ GEÇİRİR.

Yine benzer bir şekilde araştırmalar, yalnızlık duygusunun bağışıklık sisteminin yok olmasıyla sonuçlanmasına neden olabildiğini ortaya koymaktadır. Birçok insan farkında olmadan tüm yaşantısını, ne pahasına olursa olsun memnun etmeleri gereken güçlü ve eleştirel bir müfettiş gözetiminde gibi geçirir. Çoğu kişi, belki yalnız değilse de en temel ihtiyaçlarımızı tanımayan ya da doyurmayan, duygusal açıdan yetersiz ilişkiler yaşar.

Stres, hastalığa nasıl dönüşebilir?

Stres, güçlü duygusal uyarıcılara verilen karmaşık fiziksel ve biyokimyasal bir yanıttır. Fizyolojik açıdan duygular, sinir sistemimizdeki elektriksel, kimyasal ve hormonal yükleri boşaltır. Duygular, iç organlarımızın işlevini, bağışıklık savunmalarımızın bütünlüğünü ve vücudun fiziksel durumunun yönetilmesine yardımcı olan dolaşımdaki birçok biyolojik maddenin çalışmasını etkiler ve aynı zamanda bunlardan etkilenir.

Bu konuyla ilgili **Dr. Gabor Maté,** Vancouver Hastanesi Palyatif Bakım Servisinde çalıştığı 7 yıl boyunca kanser, ALS-motor nöron hastalığı-, ülser, multiple skleroz, kronik yorgunluk sendromu, fibromiyalji, migren, cilt hastalıkları gibi birçok hastalık nedeniyle tedavi gören insanlarda aynı kalıpları gözlemlediğini ifade ediyor. Mate'ye göre, ciddi hastalıklarla boğuşan hastaların hemen hepsi yaşamlarının önemli bir alanında "hayır" demeyi öğrenememiş kişilerdi.

Aile içinde, arkadaşlarımız arasında ya da çalışma hayatında hayır demekte zorlandığımızı hissediyorsak neler yapmalıyız?

Öncelikle şunu hatırlatmakta fayda var. Her koşulda tamamen kendi istek ve arzularımızın ışığında hareket etmek gerçekçi bir beklenti değil. Elbette bazen, kimi koşullar, duygu ve arzularımızla çatışan kararları yerine getirmek zorunda bırakabilir. Burada ölçü, bu tarz kararların ne derece hayatımızda yer bulduğu. Bu kararlar, içinde bulunduğumuz koşullarda, karşı tarafa zarar vermeden ve kendi benliğimizi de yaralamadan pek nadir mi gerçekleşiyor? Yoksa özümüzü, kim olduğumuzu yaralayacak kadar fazla mı? Eğer cevabınız fazla olduğu yönündeyse, ihtiyacınız olan şey, '**özdüzenleme**'.

Ross Buck'a göre özdüzenleme, *"kısmen kişinin kendi hisleri ve arzularıyla uygun ve tatmin edici bir şekilde başa çıkabilme becerisi olarak tanımlanan duygusal yeterliğe ulaşmasını içermektedir."*

Duygusal yeterlik şunları gerektirir:

- Duygularımızı hissetme kapasitesi; ki böylece stres yaşadığımızda bunun farkına varırız,
- Duygularımızı etkili bir şekilde ifade edebilme ve böylece ihtiyaçlarımızı ortaya koyma ve duygusal sınırlarımızın bütünlüğünü koruma becerisi,
- Mevcut duruma ait psikolojik tepkiler ile geçmişin kalıntılarını temsil eden psikolojik tepkiler arasında ayrım yapabilme becerisi. Dünyadan istediğimiz ve talep ettiğimiz şeyin çocukluktan gelen, bilinçaltında yer alan tatmin edilmemiş ihtiyaçları değil, mevcut somut ihtiyaçlarımızı karşılaması gerekir. Geçmiş ile şimdiki zaman arasındaki ayrımlar bulanıklaşırsa, aslında olmadığı halde kayıp veya kayıp tehdidi algılarız ve başkalarından kabul veya onay elde etmek adına bastırmak yerine, karşılanması gereken gerçek ihtiyaçların fark edilmesi.

Çocuklukta öğrenilen hayatta kalma öğretileri ya da psikoloji literatürüyle savunma mekanizmaları olarak adlandırdığımız düşünce yapıları bize zarar veriyor olabilir. Bunu anlamanın yolu hayatımızda yolunda gitmeyen şeylere bakmak ve hikayemizde değiştirmemiz gereken o sağlıksız inanç kalıbını ve sağlıksız savunma mekanizmamızı keşfetmektir. Keşfettiğiniz şeyin dönüşümü ardından gelecektir.

Bugün hayatınızın kontrolü bilincinizde değil, bilinçaltınızdadır ve bilinçaltı zifiri karanlık bir odaya benzer. Işıkları açmaya cesaret edemezseniz, neyle savaştığınızı asla bilemezsiniz. Şifa sizin o ışıkları açmanızla gelecektir. Duygularınız kilit noktalarınızdır. Onlara kulak verin. Her duygu özeldir; suçluluk, öfke gibi sevmedikleriniz bile. Bastırdığınız her duygu karşınıza daha güçlenmiş olarak çıkar. Ünlü fizyolog **Walter Cannon**'ın telkin ettiği üzere, bedenlerimizde bir bilgelik yatıyor.

Kaynakça: MATE, G. , Vücudunuz Hayır Diyorsa, İletişim Yayınları, 2012

Şirin Ceren ÇAKIR
Eskipazar Açık CİK, Öğretmen

TARİH KENDİNİ SİLER VE ADALET BİR BÖLÜŞME İŞİDİR

Dünümüz belki hiç unutulmayacak dediğimiz yaşantılar ve anılarla doludur. Oysa adalettendir, tarih bile siler kendini. İnsanlar, unutulmamak için taşlara, topraklara işlemişler günlerini şimdi hem derinlerde hem özlemlerde kalmış olsa da. Evet, tarih bile siler kendini. Geçmiş zaman, bir mozaiğin minicik ilmeklerinde damla damla ağlamış, usul usul gülmüştür ve insanoğlunun gününü geleceğe işlemiştir. Gariptir ki buna hem dokunabilir hem ulaşamayız. Çünkü adalet bir bölüşme işidir. Dünü geleceğe, geleceği yarına bölüştürme işi...

Bizler de bölüşürüz zamanı mesela. Özgür olmak için önce kendimize kilitlenir, kendi içimize yürür, kendi geçmişimizi yaşarız tekrar tekrar. Ta ki, tarih kendini silene ve payımıza düşen umudu bize verene kadar. İşte adaletin bölüştürücü gücüdür bu. Ancak bundan sonra önümüzdeki yolu ayak tabanlarımızda hissederek yürürüz ve tüm yara beremizle yükseliriz kendimize. Bizi bize kazandıran ilahi bir adalettir bu. Böyle böyle hep en çok arzu ettiğimiz yerden kanayarak kendimizle tam oluruz. Çünkü bir kadının gelişimi son olamayacak kadar evrensel bir gelişimdir.

Tabula Rasa mı? Genetik mi?

Uzun uzun yıllar önce iyiliğin, adalet duygusunun hatta asaletin genetik bir özellik gibi kan bağı ile gelecek nesile aktarıldığına inanılıyordu. Ve asalet gibi özelliklerin babadan oğula geçtiği düşünülüyordu. Ancak tarih kendini sildi, yeniledi. Aydınlanma Çağı ile özellikle davranışçılar tarafından ortaya atılan tabula rasa *(boş levha)* fikri derin bir yankı uyandırdı. **John Locke,** insan zihninin doğuştan boş bir levha gibi olduğunu ve zihnin, deneyimlerle dolup kişiliğin şekil aldığını ifade etti. Böyle bir farkındalık uzun yıllar boyu toplumları soylu ve halk olarak ayıran fikri çürütüyor, seçilmişlik fikrini tarihten siliyordu. Tabula Rasa ile bütün bebeklerin eşit bir zihni donanımla dolayısıyla eşit haklarla dünyaya geldiği fikri yaygınlaşıyordu. İnsanlar bu ideayı sevdi. Oysa adalet bir bölüşme işiydi. Eşitlik fikri ile adalet bir noktada çelişecekti. Tarih yine kendini silme noktasında hazırda bekliyordu.

İyilik, Adalet, Ahlak gibi Erdemler ve Bebekler ile Çocuklar

Günümüzde yapılan bilimsel çalışmalar gösteriyor ki her birimizin farklı genetik kodları var. Farklı yeteneklere, yeterliliklere, farklı korkulara, farklı dayanıklılıklara, farklı kişisel ve fiziksel özelliklere sahibiz. Genlerimiz de eşit olmamakla birlikte adaletli bir bölüşme ediminin sonucu. Yapılan araştırmalarda artık birtakım genlerin kodları çözülmüş durumda. Bazı insanlar acımasız, bazıları hassas, bazısı farklı yaşamsal tercihlere sahip. Hepimiz çeşitli genetik kodlarla dünyaya geliyoruz. **Yale Üniversitesinde (ABD) Çocuk Bilişsel Kavrama Merkezinde** bilim insanlarınca yapılan araştırmalardan birini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bebekler üzerinde gerçekleştirilen bir dizi deney sonucunda iyilik, adalet, ahlak gibi özelliklerimizin genetik olup olmadığıyla ilgili bazı bilimsel bulgular elde ediliyor. Yapılan bu deneyleri, 0-4 yaş arası bebeklerle gerçekleştirilen dört deney ile 0-6 yaş üstü çocuklarla gerçekleştirilen 1 deney kapsıyor. Yale Üniversitesi psikoloğu olan **Karen Wynn ve psikoloji profesörü olan Paul Bloom'un yürüttükleri bu çalışma,** ilk 2007 yılında **Nature** dergisinde yayınlanmış ve daha sonra çeşitli dergilerde yayınlanmıştır. Bu sayımızda ilk deneyi paylaşacak ve diğer deney ve bulgularını ekim sayımızda paylaşacağız. Şimdi 0-4 yaş arası bebeklere kukla şovu ile gerçekleştirilen ilk deneyimize ve sonuçlarına bir bakalım.

Deney 1 (03-06 yaş)

Bu deneyde 0-4 yaş aralığında olan bebeklere bir kukla gösterisi izletiliyor. Gösteride üç kukla bulunmaktadır. 1. Kukla bir kutuyu açmaya çalışıyor. 2. Kukla birinci kuklanın kutuyu açmasına yardım ederken, 3. Kukla kutuyu açmasına engel oluyor. Daha sonra kutuyu açmasına yardım eden (iyi) kukla ile kutuyu açmasına engel olmaya çalışan (kötü) kukla bebeğe gösteriliyor. Sonucu paylaşmadan önce bir tahminde bulunmanızı istiyorum. Sizce bebekler hangi kuklayı seçmişlerdir?

Evet, bebeklerin büyük bir kısmı (%75) kutuyu açmaya yardım eden 2. kuklayı seçiyor. Bebekler henüz yaşantı edinmemiş ve bilinçli bir şekilde öğretilmemiş bile olsa yardım etmeyi "iyi" olarak görüyorlar. Burada bebeklerin iyilik, yardımseverlik ve hatta genelleme yapılırsa diğer ahlak ve etik konularında dışarıdan öğretiye ve deneyimlemeye gerek kalmaksızın doğuştan sahip oldukları bazı değerlerle dünyaya geldiği ifade edilmektedir.

Beş aylık bir bebek doğrudan yardım eden iyi kuklaya yönelirken üç aylık bir bebek uzanamasa bile gözleriyle yardımsever kuklaya yöneliyor. Gözleriyle seçim yapıyor. Bu deneyde tabula rasa fikri yerini genetik aktarıma bırakmış görünüyor.

Bakalım diğer beş deney tarihin kendini silme gücünü ve adaletin ne kadarının tabula rasaya ne kadarının genetiğe bölüştüğünü gösterecek mi bizlere? Bilimle kalınız.

Kaynak: https://M.youtube.com/watch?v=hOGLOHSiAGU
www.inonupdr.com (röportaj çeviri)

Sancar KILIÇ
Kars T Tipi Kapalı CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

HABERİN **VAR MI?**

Allah'a adanmış var olan bu cana

Yüreğimde yanan kor olan mana,

Dur durak bilmeden gider dumana

İçimde yanan ateşlerim var

Bu vatan için şehitlerim var,

Düşmanı ismiyle korkutan yiğitler

Cihanı zalime dar eden Mehmetler

Olmaz diye bir şey bilmeyen Mehmetler

Hislerimde size karşı hayranlığım var,

Ruhunuza en güzel dualarım var,

Sakarya'da, Dumlupınar'da semaya yükselen ses var

Conkbayırı'nda, Arıburnun'da, Çanakkale'de yatan nefes var

Daha görecek güzel günlerin var

Yolunu aydınlatan tarihin var.

Dr. Canan OLPAK KOÇ
Ankara Personel Eğitim Merkezi, Öğretim Görevlisi

Hüznün adı olmaz, bu yüzden yazımızın başlığı yok; ancak insanı doğuran kadına ithaf edilmiştir.

Emine Bulut'un hatırasına...

Kadın kimliğini bir cins olarak nerede aramak gerektiği tartışmalı bir konudur. Üstlendiği roller öylesine ağır öylesine cinsiyetin önüne geçecek noktadadır ki hani aramak gerekir mi, arasak bir şey bulunur mu? bilinmez. Fakat muhakkak bu sorunu irdeleyeceksek sistem içerisindeki kadının konumuna dikkat çekmek faydalı olacaktır.

Adı anılan sistem nedir peki? Feminist söylemlerle art niyetli oluşumların kucağında yükseltilmeye çalışılan alan mı yoksa kapitalizmin boyunduruğunda tükete tükete tükenen bir alan mı? Farklı sosyo-ekonomik koşullardan gelen kadınların aynı imtiyazlı imkânlara davet edildiği başka alan mı? Alanlar çoğaltılabilir. Buraya geleneğin devamını kontrollü, gelişigüzel ya da şartların tuttuğu mecburi zihinsel/fiziksel kırsal alanları eklersek teraziyi dengeleyemesek bile kurmuş oluruz. Artık satışa çıkmak, müşteri bulmak lazım. Bir de satış tekniğini bilmek lazım. Hangi tarafa hangi ağırlığı koyarsak karlı çıkarız hani en kallavi esnafları bile vicdanı ile muhasebeye davet eden bir soru olarak bir tarafta asılı kalsın. Kalsın ki kadından bahsedince ahlakı, kadın denilince tahrik unsurlarını, kadın denilince para hırsını, kadın denilince hemcins kıskançlığını, kadın denilince insan sıfatı dışında kalan her cinsi ve her sıfatı düşünme adaletsizliğinden

BİZ NERESİNDEYİZ BU ŞİDDETİN? NELERE ALET EDİLİYORUZ? NE İÇİN YAŞADIĞINI BİLMİYOR DAHA DA KÖTÜSÜ NİÇİN ÖLDÜĞÜNÜ DE BİLMİYOR KADIN.

uzak kalalım. Taraf belirtmek gerekirse şayet bir müminin, inanan sıfatı ile zulmün karşısında olması lüzumunu hatırlatmak isterim. İçinde doğduğu toprakların, toplumun ve yaşadığı dünyanın sorunları yormalı Müslüman zihnini, öyleyse hadi yorulalım.

Gündemim maalesef kadın cinayetleri. Bunların ayrıntısını verip özellikle maktulden ziyade katili anıp sayfalarımızı kirletmeyelim. Evet, çünkü dünyamızı kirletiyorsunuz. Bahaneniz bitmiyor. Ahlak, namus, giyim-kuşam, kapital dünya bütün günahları aklınıza getiren tek unsur olarak kadını görüp terminatör kahramanlığına sığınıp bir de bu kavramların ardına saklanıyorsunuz. Acizliğin, ikna edebilme yetisinin, akıl edebilmenin, tatlı dilin, güler yüzün esamesi okunmuyor. Veyahut böyle yollardan haberdar değilsiniz. Velev ki karşınızda bir sorun var. Çözüm ehli değil sadece yok edicisiniz. İtham ettiğimiz kesim elbette zulmün, şiddetin kaynağı olan kimselere. Ancak son istatistikler bunun işaret noktasını erkekler üzerinde topluyor. Niyetimiz halis erkekleri rencide etmek değil. Yoksa bu satırları okuyup feminen tavır diye çizip atmayın yazıyı. Hiç feminist olmadım. Ama insanı sevmekten vazgeçmedim.

Yanlışı bilmek ve görmek doğruyu savunabilmek için şarttır. Bugüne kadar batılı terminolojideki kadın sorunu hiçbir zaman Müslüman kadınının sorunlarını kendi dairesine almamıştır. Sömürü buradan başlar. O nedenle yazının başındaki alanları iyi ölçüp biçmek ve sistemi takip etmek lüzumu baş gösteriyor. Nerede hümanizm nerede Rönesans'ın aydınlanmacı ruhu nerede eşcinsel hakları, hayvan hakları, orman yangınları ve bilumum destek hatlarında sokaklara düşenler... Her biri kendi içinde değerlendirilmesi gereken bu başlıkların bir kenarına önemli kelimesini not düşerek ve altını çizerek bir kenara koyuyorum. Ancak herkesin *"ölmek istemiyorum", "evladımı getirin yoksa bu binayı yakarım."* çığlıklarını tekraren duymasını diliyorum. Ağustos 2019'da iki kadın bize ne istediğini bilen ses olarak döndü. Gözlerimiz yaşardı, öldüreni, kaçıranı, zorla tutanı, kandıranı yani zulmü hatırlattı.

Dünyayı ve insanları kendi şartları içerisinde görünürden beride değerlendirerek yaşanan zamanın ve doğulan coğrafyanın dışına taşan bir bakışla bakmayı öğrenmeliyiz. Konumumuzu belirlemek, *"Müslüman kadın"* sıfatını kabul etmek bunu gerektirir. Zulme uğrayan Suriyeli bir anne de olsa, Hollywood oyuncusu da olsa, yanı başımızda bakkalın karısı da olsa bakış zulmün karşısında olmayı gerektirmez mi? Çünkü kapitalizmin doğuşunu başlatan coğrafi keşiflerin ardından köle zihniyeti kılıflarını değiştirerek bugün bile sömürmekte insanlığı. Hızını alamayan cinsiyetçi söylemler, yarı aydın batıcı zihniyetin zevklerini besleyen modernist yönlendirmeler kadınlar üzerinden beslenmekte ve yine kadına bir zulüm silahı olarak çiçekli ifadelerle dönmektedir. Bu nedenle dilini değiştirmeye babaanneden başlayalım denilen bir kültürel programda zulmü düzeltmeye ölüsü dirisi bütün insanlardan başlamak gerekmekte. Buraya kadar çok ağır cümleler kurduğumuzun farkındayım. Fakat acımız da, hüznümüz de ağır. Kulağımızda *"ölmek istemiyorum.", "evladımızı getirmezseniz bu binayı yakarım."* cümleleri yankılanıp duruyor ciğerimizi dele dele. Ve zihnimiz yorgun, bizi ne kurtarır diye kıvranmakta. Bizi ne kurtarır?

Bir kadın olarak hayatında var olma mücadelesinin en riskli konu ile gündeme alındığı ve okura sunulduğu **Anna Karanina** romanında Anna trajik bir ruh halindeyken etrafında pikniğe giden kızlara bakar. Kızlar kendilerini korumak için köpekleri ile dolaşmaktadır. Bu melankolik hasta kadın onlara doğru içinden *"hem yanınızda götürdüğünüz köpeğin de size bir yardımı olmaz kendinizden kaçamazsınız."* der. Kendimizden kaçamayız doğru ancak kaçmayı düşünmeyip mücadele edebiliriz zulme karşı, şiddete karşı.

İşimize gelse de gelmese de daha çok okumalı, ön yargıları bir tarafa bırakıp, bir vahşetin ardından suçu bir inanca, bir kitaba, karşı cinse, birkaç insana ya da sadece çağın getirilerine yüklemeden tekrar tekrar okumalı, analiz etmeli, tartışmalıyız. Biz neresindeyiz bu şiddetin? Nelere alet ediliyoruz? Ne için yaşadığını bilmiyor daha da kötüsü niçin öldüğünü de bilmiyor kadın. Muhtemelen çocuğunun niçin kaçırıldığını da bilmiyor.

Emine Bulut, bütün yardım çığlığına rağmen vefat etti. Sonra onlarca kadın da benzer muameleye maruz kaldı maalesef. Öncekiler gibi. Neyse ki bir diğer annemizin dileği yerine geldi. Burada acının sayısını belirlemek daha büyük acı geliyor şimdi. Keşke herbirimiz için daha yaşanabilir bir dünyayı kapital dünyaya feda etmeden kurabilseydik. İşi bir cinsiyet yarışına sürüklemeseydik. Yanımızda taşıdığımız tek şey merhamet olsaydı.

Hakan KILIÇ
Saray K1 Tipi Kapalı CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

Eğitim ve Öğrenim (2)

Kültürleme

Eğitim, insanın kendisinde ve düşüncesinde yaşantısı yoluyla bilerek ve isteyerek değişme meydana getirme güdüsüdür. Eğitimde davranış değişikliği önceliklidir. Bu da bireylerin kendi yaşantıları yoluyla gerçekleşebileceği düşünülmektedir. İnsanların diğer insanlarla ve çevreleriyle etkileşimleri sonucunda kültür edindiği yani kültürlenmeye uğradığı söylenebilir. Çevresiyle etkileşerek öğrendiklerini yani edindiği kültürü diğer insanlara da öğretmeye kalkışan kimse ise belli bir amaca yönelik olarak o insanları kültürlemeye çalışıyor demektir. İnsanların diğer insanları belli bir maksatla kültürlemelerine ya da kasıtlı kültürleme sürecine ise "eğitim" denir. Eğitim, kişi veya bireyin yaşadığı çevre ve sosyal ortamında gelişen ve oluşan bir süreç olmuştur. Birey, toplumun kendisinden istediği davranışı gerçekleştirme çabası içerisindedir. Toplum istediği davranışları kazandırmak için bireyi yönlendirir. Bunu yaparken de eğitimin niteliklerinden faydalanır.

Teknoloji

Eğitim ve teknoloji bir arada güçlü bir görünüm sergiler. Teknolojide meydana gelen gelişmeler eğitim sistemlerini tüm yönüyle etkiler. Bu anlamda eğitim ile teknoloji iç içedir. Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. Teknoloji ise; insanoğlunun gereklerine uygun yardımcı alet ve edevatın yapılması ya da üretilmesi için gerekli bilgi ve yetenektir. Eğitim teknolojisi öğrenme sistemlerini planlayan, mümkün olan tüm yöntemlerini, kaynaklarını, iletişim araçlarını çizen, en etken ve olumlu öğrenmeyi sağlamak için var olan yaratıcı öğretim tekniklerini tamamlayan bir bilim dalıdır. Literatürde eğitim teknolojisi farklı biçimlerde tanımlansa da teknoloji ve eğitim kavramlarının anlamları dikkate alındığında; eğitim teknolojisi, genelde eğitime, özelde öğrenme durumlarına egemen olabilmek için ilgili bilgi ve becerilerin işe koşulmasıyla öğrenme ya da eğitim süreçlerinin işlevsel olarak yapısallaştırılmasıdır. Diğer bir deyişle öğrenme-öğretme süreçlerinin tasarımlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi işidir.

İş Hayatı

Eğitim ve geliştirme insan yaşamının tüm evrelerinde yer alan önemli bir etkinliktir. Her alanda, her kademede eğitim

şarttır. Gelişmiş toplumlarda eğitimin sona ermesi diye bir kavram yoktur ve eğitimli insanın yeri çok önemlidir. Dinamik bir kavram olan eğitim, günümüz iş yaşamının da vazgeçilmez bir unsurudur. Günümüz rekabet koşullarında işletmelerin yaşayabilmek ve rekabetçi üstünlüklerini koruyabilmek için çalışanlarına eğitim vermeleri kaçınılmazdır. İşletmelerde eğitim, çalışanların ya da onların oluşturduğu grupların işletmede yüklendikleri ya da yüklenecekleri görevleri daha etkili ve başarılı yapabilmeleri için onların mesleki bilgi ufuklarını genişleten; düşünce, rasyonel karar alma, davranış ve tutum, alışkanlık ve anlayışlarında olumlu değişmeler yapmayı amaçlayan bilgi, görgü ve becerileri artıran eğitsel eylemlerin tümüdür. Bu kapsamda işletmelerde eğitim, işe alınan insanların işlerini etkili bir şekilde yapabilmeleri için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve tutumların onlara verilmesi ve mevcut çalışanların şimdiki görevlerini daha iyi yapmaları ile ileriki görevlerinde de yarar sağlamaları amacıyla sunulmaktadır.

İnsan Kaynakları

Çalışanların işle ilgili bilgi ve becerilerini geliştirme suretiyle performanslarını artırmaya yönelik faaliyetleri kapsayan eğitim fonksiyonu, hem işletmenin hem de çalışanların etkililiği açısından oldukça önemlidir. Çünkü çalışanların bir işi kendiliğinden öğrenmesini beklemek, tutum ve davranışlarını kendiliğinden değiştireceğini düşünmek, hemen tecrübe kazanacağını varsaymak hem çok zaman alır hem de maliyetleri yükseltir. Ayrıca işletmelerde çalışanların verimli çalışması, taşıdıkları niteliklerin yaptıkları işe uymasına bağlıdır. Çalışanların niteliklerinin gelişmesiyle işe uyumları artacak, böylece çalışan ile iş arasında bütünleşme sağlanacaktır.

EĞİTİM, KİŞİ VEYA BİREYİN YAŞADIĞI ÇEVRE VE SOSYAL ORTAMINDA GELİŞEN VE OLUŞAN BİR SÜREÇ OLMUŞTUR. BİREY, TOPLUMUN KENDİSİNDEN İSTEDİĞİ DAVRANIŞI GERÇEKLEŞTİRME ÇABASI İÇERİSİNDEDİR.

Çalışanların iş ve bireysel gelişimleriyle ilgili bilgilerin elde edilmesi ve örgütsel önceliklerin belirlenmesiyle, çalışanların faaliyetleri ile örgütsel amaçlarla arasında ilişkinin kurulması sağlanır. Böylece eğitim programlarının kapsam ve içeriği belirlenecek ve eğitim yöntemi seçilecektir. Eğitim süreci sonucunda da çalışanların öğrendiklerini işlerinde ne derece kullanabildiklerini ölçebilmek amacıyla eğitim faaliyetleri değerlendirilecek ve buradan elde edilecek bilgiler bu sürecin en başına geri bildirim olarak dönecektir. **İnsan kaynakları eğitimi bir süreç olarak ele alındığında altı temel aşamadan oluştuğu söylenebilir.** Bu aşamalar sırasıyla eğitim faaliyetinden kimin ve hangi bölümün sorumlu olacağına karar verilmesi, eğitim ihtiyacının belirlenmesi, eğitim amacının saptanması, eğitim bütçesinin hazırlanması, eğitim programının yapılması, eğitimin yapılması ve sonuçlarının değerlendirilmesidir.

İşletmelerde eğitim ihtiyacı genellikle, çalışanların performans düzeyleri öngörülen standartları karşılamadığında, değişen koşullar nedeniyle işin gerekleri değiştiğinde ve işin geçerliliği veya gerekliliği kalmadığında ya da çalışan işini değiştirdiğinde ortaya çıkar. Eğitimin kendisi bir maliyet unsurudur. Eğitim ihtiyacı doğru belirlenmezse uygulanacak eğitim işletme için gereksiz bir maliyet getirir. Eğitim doğru zamanda, doğru kişilere, doğru konularda ve doğru yöntemlerle verilmesi gerekir.

İnsan odaklı çalışmalar ışığında eğitime yapılacak katkılar kurumsal kültür ve kurumsal kimlik açısından pozitif ivme sağlanacak bir alan hakimiyeti sağlar. Bu durum eğitimin bileşenleri ile kullanılmasıyla mümkün hale gelmektedir. Kültür, öğretim, öğrenim, teknoloji, insan faktörü ve daha nice bileşenler bu duruma ilave edilmelidir. Kurumun idari yönetimi ve işleyişine, kurum kimliğine ve kültürüne bu bileşenler eğitim aracılığıyla aksettirileceğinden bu gereklilikler göz ardı edilmemelidir.

Kaynakça: Harika ÖZKAN (Yüksek Lisans Tezi) Ağustos 2008

Abdullah KAYA
Nazilli E Tipi Kapalı CİK, Öğretmen

> “Türklere zalim diyenler öyle günah işliyorlar ki, tarihin karşısında onların günahlarını bütün denizlerin bitmez tükenmez suları bile yıkamayacaktır.”
>
> Halide Edip ADIVAR

“Geçmişle gelecek bir köprüdür, bugünden yarına uzanan... Tarih ise bu köprünün temel taşıdır, bir toplumun bağlarını sıkı sıkıya tutup yaşatan. Tarihimizin arka sokaklarında unutulan onca kahraman ve kahramanlık öyküleri vardır ki bugünümüze ışık tutan, bu parıltılı sokaklarda kısa bir yolculuğa ne derseniz?"

Türk milleti tarih sahnesine çıktığı günden beri teşkilatçılığı ve büyük askeri gücü ile büyük devletler ve imparatorluklar kurmuşlardır. Orta Asya bozkırlarından tüm dünyaya yayılan Türk izlerinin en büyük örneğini Türklerin üstün adalet anlayışında görmekteyiz. İslamiyet öncesi ve İslamiyet sonrasında kurulan tüm Türk devletlerinde, adalet kavramının devletin her kurumunda eksiksiz ve mükemmel bir şekilde işlediğini görmekteyiz.

Türkler tarih boyunca bulundukları her bölgede adalet ve doğruluk üzerine hükmetmişlerdir. Gerekmedikçe tüm Türk devletleri başka milletlere savaş açmamışlardır. Savaş mecbur olduğu durumda bile çoluk çocuk ve savaşmayan kimseye dokunulmamış, onlara adaletle hoşgörü ile davranılmıştır.

Sultan Süleymanın 4 katlı tacı. Dört ayrı kat doğu, batı, kuzey ve güneyi temsil ediyor. Yani Asya Hakan'ını, Roma Sezarlığı'nı, Trabzon ve Mısır sultanlığını temsil ediyor. Bir cihan padişahlığını ifade ediyor. Taç, üzerindeki şilin inceliği, hem papalık tacına hem de Habsburg İmparatoru'nun tacına ve savaş miğferine atıfta bulunuyor.

Bugün Müslüman coğrafyasının genişliğine baktığımızda Türk izlerini görmekteyiz. Balkanlardan, Kafkaslara, Avrupa'dan Orta Asya'ya oradan Uzak Doğuya kadar İslamiyet'in yayılması Türklerin sayesinde olmuştur. Bu geniş coğrafyaya yayılan Türkler, tebaası olan tüm halklara adaletle davranmış, kesinlikle kılıç zoru ile İslamiyet'i yaymamışlardır. Türk adaletini gören bu milletlerden birçoğu canı gönülden İslamiyet'i seçmiştir. Şayet Türkler kılıç zoru ile İslamiyet'i yaysa idi bugün bu coğrafyalarda da Ezan-i Muhammed kalır mıydı?

Türkler, batılıların insanı sömüren aç gözlülüğü ve şiddetine karşın kurdukları adil yönetimle tarih boyunca mazlum milletlerin kurtarıcıları olmuştur. Türkler, hiçbir konuda emperyalist bir zihniyet taşımamış kılıç zoru ile insanların zorla düşüncelerini ve yaşantılarını değiştirmemiş, insan onurunu zedeleyici hareketlerde bulunmamışlardır. Bu sebeplerden dolayı birçok millet Türklerin üstün adaletine sığınarak, onların tabiiyetine girmişlerdir.

Türkler tarih boyunca kılıçla fethettiği her bölgede harabeler bırakmamış, bilakis büyük iskân ve imar faaliyetleriyle fethettiği bölgeleri refaha kavuşturmuştur. Asıl önemli olan bulunduğu bölgelerde uyguladığı mükemmel adalet anlayışıdır. Bir bölge silahla fethedilebilir hatta yeni büyük binalar dikilerek güzelleştirilebilir ama o beldede huzuru ve hâkimiyeti sağlayan adalettir.

Tarih boyunca kurulan geniş coğrafyalara yayılan birçok devlet adalet mekanizmasını hayata geçirmediği için tarih sahnesinden çekilip gitmişlerdir. Oysaki Türk milletinin kurduğu birçok devlet hala günümüzde hayatını sürdürmektedir. Bunun da asıl sebebi tarihe altın harflerle kazınan Türk adaletidir.

Tarih boyunca Türk adaletinin hükmettiği topraklarda yaşayan tüm milletle hiçbir baskıya maruz kalmadan yaşamışlardır. Türk adaletini bir nebze olsun anlatmak istesek, dünyadaki tüm sözcükler toplansa ve kâğıda dökülse ne dünyadaki tüm sözler ne de dünyadaki tüm kalemler Türk adaletini anlatmaya yetebilir.

Şanlı tarihimizin parıltılı sokaklarında Türk adaletinden birkaç örnek vererek kısa bir yolculuğa çıkmaya ne dersiniz?

Haçlı ordusu Kudüs'e girer girmez 70.000 Müslümanı kılıçtan geçirirken, büyük komutan **Selahaddin Eyyubi** Kudüs'ü fethettikten sonra ne bir Hristiyan'ın canına ne de malına dokunmuştur. Onlara adaletle davranmış can ve mal güvenliğini sağlamıştır.

II. Murad Balkanlarda yaptığı birçok fetihten sonra tamamen din ve vicdan hürriyeti sağladı. Hristiyanların can ve mal güvenliğini sağladığı gibi şehirlerde büyük bir imar faaliyeti başlattı. II. Murad bir gün devlet işlerinin görüşüldüğü bir mecliste yanında bulunan bir veziri ona hazineyi daha da zenginleştirebileceğini söyler. Bunun üzerine Sultan Murad bunun nasıl olacağını vezire sorar. Veziri halkın içinde çok zenginlerin olduğunu onların mallarının bir kısmına el koyulursa hazinenin daha da zenginleşeceğini ifade eder. Buna çok sinirlenen Sultan Murad veziri görevden alarak tarihe kazınan şu ifadeyi kullanmıştır.

"Bizim askerimiz gazi askerdir. Bir padişah haram yer ve askerine haram yedirirse asker harami olur."

Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah için tarihçi Mathiu şöyle der:

"Kalbi tüm insanlara şefkatle dolu idi. Fethettiği ülkelerin halkına baba gibi davranırdı. Bu yüzden Rumlar ve Ermeniler onun idaresine kendi rızası ile girmişlerdir."

Türkler zulmün ve adaletsizliğin karşısında hep kararlılıkla durmuş ve bunların ortadan kaldırılması için canla başla mücadele etmiştir. Kaşgarlı Mahmut tarihe şu notu düşmüştür;

"Tarih boyunca Türk adaletinin hükmettiği topraklarda yaşayan tüm milletler huzurla mutlulukla hiçbir baskıya maruz kalmadan yaşamışlardır."

"Türkler ile beraber olan kavimler aziz oldu. Böyle kavimler Türler tarafından her arzularına eriştirildi. Türkler himayelerine aldığı kavimleri kötülerin şerrinden korudu."

"Türk Atları Vistül'den (Polonya'nın en büyük ırmağı) su içmeyince bize adalet yoktur." diyen Lehliler gibi birçok millet Türk adaletini ve Türk hâkimiyetini özlemle beklemişlerdir. Çünkü kendi yöneticilerinin adaletsizliğinden ve zulmünden bıkan tüm milletler Türk adaletinin gölgesine sığınmayı bir nimet bilmişlerdir.

Türk adalet anlayışında ülke topraklarında yaşayan tüm halka eşit davranılmış, kimse kimseden üstün ve ayrıcalıklı olarak nitelendirilmemiştir. Kimseye zerre ayrıcalık verecek kararlar alınmamış, Türk topraklarında yaşayan tüm halklar haklarını devlet mekanizmasının adaletle işleyen mekanizması içinde almışlardır. Her millet büyük devletler kurabilir, geniş topraklara yayılabilir ama halkına adaletle davranmazsa tarih sahnesinden bir gün elle tutulur bir iz bırakmadan çekip gider. Binlerce yıllık Türk tarihimize baktığımızda, tüm kurduğumuz devletlerinin sancağı altında tüm halklar huzur ve zenginlik içinde yaşamıştır. Bundan dolayıdır ki Türk devletleri İslamiyet'in en büyük koruyucusu olmuştur. Tüm mazlum milletlerin sığındığı şefkatli, huzurlu bir liman ve o milletlerin yol göstericisi olmuşlardır.

Tarihimizin arka sokaklarında kalmış bugün belki de birçoğumuzun unuttuğu adalet vesikaları vardır. Asıl olan tarihimize, bizi biz yapan değerlerimize ve tarihe ışık tutan adalet vesikalarımıza bakıp yarınımızı şekillendirmektir. Unutulmamalıdır ki, hiçbir şey geçmişten bağımsız değildir ve gerçek zaferler unutanların değil hatırlayanlarındır.

Mehmet GÖKCE
Kocaeli 2 No.lu F Tipi Kapalı CİK, Öğretmen

TÜRKLERDE KILICIN KUTSALLIĞI ve KILIÇ İLE HUTBE GELENEĞİMİZ

"Vatan, bize kılıcımızın ekmeğidir." Namık Kemal

Türkler için kılıç; gücün, hâkimiyetin, adaletin, cesaret ve yiğitliğin, ihtiyat ve yok etmenin bir sembolüdür. Kılıç, İslâmiyet öncesi dönemde de sonrasında da Türkler için hep kutsal bir silah aracı olarak görülmüştür.

İslamiyet öncesi dönemlerde Türklerde kılıcın kutsal görülmesinin kaynağı onun yine kutsal görülen **demirden** imal edilmesidir. Kılıç, çeşitli dini ayinlerde kullanılmış ve kılıcın bir ruh taşıdığına inanılmıştır. Bunlarla birlikte kılıcın üzerine yemin edilebilecek bir nesne olarak görülmesi de onun kutsallığını gösterir. Kanı kutsal sayıldığı için kanlarını dökmemek adına yay kirişi ile boğulan hanedan üyeleri istisna olmak üzere, kılıçla öldürülmenin şerefli bir ölüm biçimi olduğu inancı da kılıcın kutsiyetinin bir örneğidir.

Göçebe bir hayat tarzı yaşayan Türkler'de askeri yapı ve savaşçılık oldukça gelişmiştir. Türkler, hafif silahlar ile seri savaşan bir millettir. Kılıcı, kendi içinde geliştirmiş ve düz kılıçlardan çok daha keskin olan eğri kılıçları icat etmişlerdir. Önemli bir silah aracı olan kılıcı; genci yaşlısı, kadını erkeği, eli ayağı tutan hemen hemen herkes kullanabiliyordu.

Türklerde kılıcın bu denli yaygın olarak kullanılmasında; kullanım rahatlığı, işlevselliği ve kullanım hızına oranla daha büyük tesir bırakabilmesi ile alakalıdır.

"Kılıcı insafsız bir beceriyle kullanan Türk'ün eli, yendiği insanların yarasını sarmakta da ustadır." İskoç Şair Lord Byron

Gaza Faaliyetleri İçin Kılıç Kuşanmak

Gaza, İslam dinini korumak veya yaymak amacıyla Müslüman olmayanlara karşı yapılan kutsal savaşa verilen isimdir. Savaşa katılanlara gazi, ölenlere şehit, ele geçirilen mallara da ganimet denir.

İslamiyet'in kabulünden sonra kılıç ile gaza anlayışı adeta birbiriyle birleşmiştir. Şüphesiz din, insanların yaşam tarzlarını en temelde etkileyen unsurların başında gelmektedir. Göçebe olan ve varlıklarını da dönemin şartları gereği, savaşçılıklarına borçlu olan Türkler için İslamiyet'e geçiş, tarihsel açıdan çok önemli bir durumdur. İslamiyet'in kabulünden sonraki süreçlere baktığımızda, **Alp-Eren** gibi bir savaşan derviş tipinin olması ve savaşlarda gaza-cihat anlayışını sıkça kaynak gösteren Osmanlı Devleti gibi çok uzun soluklu bir devlet tecrübesinin varlığı, tarihsel açıdan İslamiyet'in kabulünden sonra da Türklerin savaşçılık özelliklerinin devam ettiğinin bir göstergesidir. Bir başka ifadeyle Türklerin, kılıçla ilişkileri sekteye uğramamış, İslami gaza-cihat anlayışıyla birleşerek daha da keskinleşmiştir.

Türklerde kılıcın kutsallığına olan inancın İslamileşerek devam ettiğini söylemek mümkündür. Kılıç üzerine ayet, dua, hadis yazma geleneği oluşması da kılıcın kutsallığının İslamileşmiş bir yansıması olarak karşımızdadır. Örneğin; Topkapı Sarayı'nda sergilenen **Fatih Sultan Mehmet'in** savaşlarda kullandığı kılıcı; çelik, som (balık dişi), demir ve altından yapılmış. Uzunluğu 125 cm ve ağırlığı 7 kg'dır. Üzerinde kılıç ustasının yazdığı bir dua yer alıyor:

"Bismillahirrahmanirrahim. Hak dinin bağlarını parıltılı ve açık harfli ayetlerle ve keskin ve parlak kılıçlarla güçlendiren yüce Allah'a hamd olsun. Salat ve selam, en güzel fasih sözlerle vasfedilen Hazret-i Muhammed ve ehli beytine olsun. Allah'ım! Dinin erkânlarını yüceltmek için mücadele eden gazi ve mücahitlerin sultanı, cihat için çekilen keskin kılıç olan Sultan Murad Han'ın oğlu Mehmed Han'a güç kuvvet ver ve kılıcının kınını şeriat düşmanlarının boynunda, kaleminin mürekkebini de âlemlerin rabbinin inayetinde eyle. O, Sultan Osman Han'ın oğlu Orhan Han'ın oğlu Murat Han'ın oğlu Bayezid Han'ın oğlu 2. Murad Han oğlu Mehmed Han'dır. Allah onların mezarlarının toprağını, gazilerin kılıçlarından akan saf su ile sulasın ve kılıçların gölgesi altında olan cenneti de mekânları eylesin, âmin Yâ Rabbelalemin."

Yine kılıcın kutsallığının bir örneği de **kılıçlı hutbe** geleneğidir. İslamiyet'ten sonra gaza faaliyetlerinin bir yansıması olarak kılıçla fethedilen yerlerdeki camilerde hutbe, kılıçla okunmaya başlanmıştır ve bu gelenek az da olsa halen günümüzde de devem etmektedir.

Camilerimizde Kılıç ile Hutbe

Hutbe, bir topluluk karşısında yapılan etkili konuşma anlamına gelmektedir. Hutbe denildiğinde akla cuma ve bayram namazları gelmektedir. Cuma namazının farzından önce, bayram namazlarından sonra hutbe okunur. Hutbe vesilesiyle her hafta yüz milyonlarca insan aynı amaç doğrultusunda bir araya gelmektedir. Aynı zamanda her hafta tekrarlanan bu uygulama, dinimizin birlik ve beraberliğe, toplumun sürekli diri ve aktif bir halde bulunmasına da vesile olmaktadır. Dolayısıyla geçmişte ve günümüzde böylesine bir fonksiyonu olan hutbe büyük bir öneme sahiptir.

Gaza faaliyetlerinin sembolü de bir nevi **"kılıç"** olmuştur. Bunun bir yansıması olarak kılıçlı hutbe geleneği başlamıştır. Bu geleneğe göre kılıçla fethedilen yerlerdeki camilerde hutbe, kılıçla okunmaktadır. Kılıçla hutbe geleneği olan camilere Türkiye'nin dört bir yanından ziyaret edip gelenler, kılıç ile hutbe verilmesini görünce şaşırıyorlar, memnuniyetini dile getiriyorlar ve aynı zamanda ilgili caminin tarihini de merak ediyorlar.

Edirne Ulu (Eski) Cami: Emir Sultan Çelebi tarafından 1403 yılında yapımına başlanmış, Çelebi Sultan Mehmet zamanında 1414 yılında tamamlanmıştır. Edirne'de Mimar Sinan tarafından yapılan Türk-İslam sanatının en önemli eserlerinden Selimiye Camisi'nin karşısında yer almaktadır.

Edirne, Osmanlı'ya 92 yıl başkentlik yapmıştır ve bu dönemde şehzadelerin tahta çıkma törenleri ve kılıç kuşanma merasimleri bu camide yapılmıştır. Fatih Sultan Mehmet Han, 1453 yılında İstanbul'u fethetmeden önce ilk olarak Edirne Ulu Cami'de Cuma namazında kılıçla hutbesini okumuş ve fetih kararını yine burada dile getirmiştir. Edirne Ulu Cami'deki Sultan Mehmet Han ile başlayan bu gelenek, günümüzde de devam etmektedir.

Edincik Emir Sultan (Kılıçlı) Cami: 1379 yılında fethedilen Edincik'teki bu tarihi caminin 1398 yılında Emir Sultan'ın (Yıldırım Bayezid Han'ın damadı) adına yapılmıştır. Cami, Balıkesir'in Bandırma ilçesindedir. Rivayete göre Edincik, kılıçla fethedildiği için inşa edildiği yıldan bu yana Emir Sultan Camisi'nde kılıçla hutbeye çıkılıyor.

Atabey Gazi Cami: Kastamonu şehrinin bilinen en eski camisidir. Duvarlar, kesme ve moloz taştan yapılmıştır. 40 direğin üstüne oturtulan ahşap tavanı vardır. Bu nedenle halk arasında "Kırk Direkli Cami" de denilir. Rivayete göre şehir fethedildiğinde, fethin sembolü olmak üzere kilise olan bu mabet, camiye çevrilmiş ve Atabey Gazi de hutbeye kılıçla çıkmıştır. O zamandan beri cuma hutbelerine kılıçla çıkılmaktadır.

Cuma Camisi: Samsun'un Lâdik ilçesindedir. Tarihte Hristiyanların yaşadığı ilçe, 1075 yılında Melik Ahmet Danişment Gazi'nin komutanları tarafından fethedildi. İlçeyi fetheden komutan bugünkü caminin yerinde bulunan kilisede cuma namazı kılmaya karar verdi. Komutan ve askerleri düşman tehdidine karşı cuma namazını, yanlarındaki kılıçlarıyla birlikte kıldı. O günden sonra kilise camiye dönüştürüldü. 1943 yılında ilçede meydana gelen büyük depremin ardından cami yıkılmış ve tarihi kılıç kaybolmuştur. Bunun üzerine cami restore edilmiş ve yeni bir kılıç getirilerek gelenek devam ettirilmiştir.

Gazi Süleyman Paşa Cami: Çanakkale'nin Gelibolu ilçesinin en büyük ve en önemli camisidir. Bu yüzden "Büyük Cami" olarak da biliniyor. Sultan 1. Murat döneminde 1385 yılında Çandarlı Kara Hayrüddin Paşa tarafından yaptırılan camiye, Gelibolu fatihi Gazi Süleyman Paşa'nın adı verilmiştir. Burası da Osmanlı'nın Avrupa yakasında ilk fethettiği yer olduğundan buradaki hutbeye cuma günleri ve bayram namazlarında kılıçla çıkılır. Asıl orijinal olan Gazi Süleyman Paşa'nın kılıcı, yıllar önce çalınmış olması nedeni ile şu an sembolik bir kılıçla hutbeye çıkılıyor.

Kocaeli'nin İzmit ilçesindeki Orhan Cami ve Tokat'ın Niksar ilçesindeki Ulu Cami de, kılıç ile hutbe verilen tarihi camilerdendir. Cuma namazlarında kılıç ile hutbe geleneği uygulaması şu şekildedir; camide, minbere çıktığında kılıcı yanına bırakan imam, önce hutbeyi okur. Daha sonra kılıcı sol eline alır, havaya kaldırır ve devletimizin, milletimizin bekası için dua eder. Dua eden imam, minberden elinde indirdiği kılıcı, aldığı yere bırakıp cuma namazının farzını kıldırır. Kılıcın kutsallığının İslamileşmiş bir yansıması olan kılıç ile hutbe geleneği, bize ecdadımızı ve şanlı tarihimizi hem hatırlatıyor hem de sevdiriyor. Temennim ve duam; şanlı tarihimizin tozlu sayfalarında yer alan bu tür geleneklerimizin kıyamete kadar devam etmesidir.

Mustafa Recep KOLCU
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Yetişkin Eğitim Bürosu,
İnfaz ve Koruma Memuru

Türk Sinemasının Devlerinden Süleyman Turan

SÜLEYMAN TURAN, 19 Kasım 1936 tarihinde İstanbul Kadıköy'de doğmuştur. Gerçek adı *Süleyman Başturan*'dır. İlk, orta ve liseyi Kadıköy'de okumuş, liseyi Haydarpaşa lisesi'nde bitirmiştir. Daha sonra İstanbul Üniversitesi İngiliz Filolojisi bölümüne girer, ancak üçüncü sınıfa kadar okuyabilir.

Yedek subay olarak askere gider. O sırada Kore savaşı vardır. Gönüllü olarak Türk birliğine katılır ve Japonya'ya gider. Bir gün, Japonya'da askerler arasında bir yetenek yarışması düzenlenir. Bu yarışmaya Türk askerler İngilizce yazılan bir piyes ile katılır ve oyun birinci seçilir. Bu onun sahne sanatlarına başladığı ilk denemesi olmuştur. Yine bir gece Tokyo'da bir gece kulübüne gittiklerinde bir film çekimine şahit olurlar. Brezilya-Japonya ortaklığı ile yapılan bir filmdir bu. Bu filmde figüran olarak oynar. Askerliği bitmesine rağmen Türkiye'ye dönmez ve uzun bir süre uzak doğu ve Amerika'da macera yaşar.

İlk kez sahneye İstanbul'da bir tiyatro oyunuyla çıktı. Oynadığı ilk film Osman Seden'in yönettiği ve baş rollerde; Türkan Şoray, Tamer Yiğit, Öztürk Serengil, Hulusi Kentmen'in olduğu **"Sayın Bayan"** adlı filmdi.

Süleyman Turan, bir dönem de dergi ressamı olarak çalıştı. Filmlerin dışında uzun zaman karikatür ve resim yaptı. Çizimleri uzun zaman **"Akbaba"** dergisinde yayımlandı. Önce Akşam gazetesinde başladı çizgi roman çizmeye. Senaryolarını da o yazıyordu. Bu arada afişlerde 15 yıldan fazla çizgi roman çizdi. Hafta sonlarında ise Veli Efendi'de at yarışlarında bilet satardı.

Tiyatro ve sinemaya karşı aşırı bir ilgisi vardır. İngiliz filolojisinde okurken her gece **Gürdal Onur** adlı arkadaşının oynadığı tiyatronun kulisine takılmaktadır. Sürekli gidip geldiği bu yer, ünlü tiyatro sanatçısı **Saim Alpago**'nun kurduğu özel tiyatrodur. O kadar sık gider ki oyunu adeta ezberlemiştir. Bir gün **Selim Naşit** tiyatroya gelmeyince onun oynadığı rolü alır. 1962'de tiyatroya başlar. **"Harput'ta Bir Amerikalı"** oyununda başrol bile oynadı.

1963 yılında **Ses** dergisinin açtığı yarışmayı kazanarak sinemaya adım attı. Aynı yarışmada o yıl **Ajda Pekkan** ve **Ediz Hun** birinci seçilerek sinemaya adım atmışlardır. Bu sırada **Kemal Film**'deki bir yetkili onun soyadını çok uzun bulur ve Başturan'ı Turan olarak değiştirir. **"Sayın Bayan"** filmi ile Türk sinemasına adım atar. Oldukça küçük bir roldür bu. Sonraki filmi **"Koçum Benim"**de ise koca bir rolü vardır. Bu filmde Türk sinemasının kralı **Ayhan Işık** ile beraber oynar. Genellikle 'esas oğlan'ın sadık dostu rollerinde, sevecen tiplemesiyle başarılı olup beğeni kazanmıştır.

1970'li yıllarda birkaç sene sinemadan uzaklaşarak çizgi-roman ve senaryo yazarlığı yaptı. Bu sırada TRT'den gelen bir teklifi değerlendirir ve sesli çekilen ilk dizi filmlerden biri olan **"Sarıpınar 1914"**de oynar.

Üç tane de film senaryosu yazmıştır. Bunlar; **Dönme Dolap** (1983), **Baş Belası** (1982) , **Sevgili Dayım** (1977) filmleridir. **Senaristliğinin yanı sıra oyuncu olarak tam 193 filmde rol almıştır.**

Yeşilçam'ın usta oyuncusu Süleyman Turan, geçtiğimiz günlerde Kadıköy'deki evinde hayatını kaybetti. Sanat hayatına tiyatro ile başlayan Süleyman Turan yalnız yaşadığı evinde kalp krizi sebebiyle hayatını kaybetti.

Sanatçı **Ediz Hun**, Süleyman Turan'ın çok sevdiği ve değer verdiği bir arkadaşı ve dostu olduğunu ifade ederek, *"Çok yakındık Süleyman ile birçok filmde beraber oynadık. 1963 yılında beraber seçildik, beraber girdik sinemaya ve bu yolculukta her daim birlikteydik. Sinema çok büyük bir değerini daha kaybetti, hepimizin başı sağ olsun. Her şeyden öte çok da iyi bir insandı, bir dosttu. Çok üzüldüm aramızdan ayrıldığı için nurlar içinde yatsın. Sevenlerine başsağlığı diliyorum."* dedi.

Türkan Şoray: *"Çok sevdiğim bir arkadaşımdı Sevgili Süleyman, çok üzgünüm. Allah ailesine, yakınlarına sabırlar versin. Türk sineması bir değerini daha kaybetti. Hepimizin başı sağ olsun."*

Hülya Koçyiğit: *"Öyle ki Metin Akpınar ve Zeki Alasya ikilisine bazı skeçleri bile yazmış, dergilerde resimli roman çizmiş. Aslında onunla ilk hatırlanan şey beyefendilik, ikinci çoğunlukla kötü adam oynamış olsa da çok iyi bir adamı, bir dostumuzu kaybettik."* dedi.

BİZ DE DEĞER DERGİSİ AİLESİ OLARAK, SÜLEYMAN TURAN'A ALLAH'TAN RAHMET SİNEMASEVERLERE BAŞSAĞLIĞI DİLİYORUZ.

Deniz ÖZYÖRÜK
CTE Genel Müdürlüğü Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı, Sosyolog

ÖZAY GÖNLÜM

MÜTEVAZİ, DOĞAL, SAMİMİ, CANDAN, ON PARMAĞINDA ON MARİFET, MÜTHİŞ BİR VERİMLİLİK...

Bir sanatçı ancak bu kadar şahsına münhasır olabilir. Yorumculuğunun yanında seslendirmeci, canlandırmacı, derlemeci, hikayeci ve saz üstadı. Evet, Özay Gönlüm'den bahsediyoruz.

Baba tarafından Denizlili olan Özay Gönlüm, 1940 yılında Denizli'de doğdu. Ağız armonikası çalarak müziğe başlayıp bu tutkusunu keman ve bağlama çalarak devam ettirdi. Daha sonra özellikle Ege yöresinde köy köy dolaşıp pek çok türkü derledi. İzmir Fuarı'nda sahne aldığı yıllarda şöhreti yayıldı. Kendi derlediği ve TRT repertuvarına kazandırdığı yüzlerce türküden *"Çöz de Al Mustafa Ali"*, *"Sobalarında Kuru Meşe"*, *"Denizli'nin Horozları"*, *"Evlerinin Önü Bulgur Kazanı"*, *"Cemilemin Gezdiği Dağlar Meşeli"*, türkülerini 1970'lerde plaklara okudu. *"Ninenin Mektubu"* plağıyla satış rekorları kırmasının ardından Denizli şivesi ile onlarca mektubu plaklara okudu. Saz çalıp söylerken anlattığı hikaye ve fıkraları çok sevildi.

Gönlüm, radyo programlarında bağlama çaldı. Esprili türkülerinin yanı sıra cura, bağlama ve çöğürü içeren **"Yâren"** adlı sazı ile de ünlendi. Bu sazla televizyon, radyo ve konserlerde şovlar yaptı. Yâreni ile 42 ülkede konserler verdi. 1980'li yıllarda Maliye Bakanlığı'nın TRT için hazırladığı KDV reklamlarında oynayıp *"Fişini de Al Mustafa Ali"* diyerek gönülleri bir kez daha fethetti. Ayrıca bazı radyo tiyatrolarında, tarıma ve çocuklara yönelik televizyon programlarında yer aldı.

Özay Gönlüm, hiç kimsenin beklemediği bir anda takvimler 1 Mart 2000'i gösterirken neşeli simasını, çalıp söylediği Ege türkülerini, Türk Halk Müziği repertuvarına derlediği ezgileri ve türkülerini sevenlerinin anılarında bırakarak aramızdan ayrıldı.

Türkülerinde gönül ilişkileri, memleket hasreti gibi hayatın acı gerçeklerini tatlı bir anlatımla sunan, türküleri büyük bir keyifle dinlenen Ege türkülerinin unutulmaz derlemecisi...Yöresel icra tekniğin, teatral yeteneğin ve yârenin ile söylediğin türkülerle dinleyicilerine doyumsuz müzik keyfi yaşattın. Denizli şivesiyle folklara zenginlik kattın. Biz de seni gelecek kuşaklara anlatmaya ve kazandırdığın değerleri yaşatmaya devam edeceğiz.

Nur içinde yat Efe'm.

"YAREN" Nedir?
Birisi cura, birisi divan sazı, birisi tambura. Yani bizim geleneksel üç bin yıldır Orta Asya'dan gelen bağlamanın üçlü bir şeklinin yekpare olarak yapılışı.

BİTMEYEN KAVGA,

John Steinbeck, Sel Yayıncılık, 2016

Eserlerinde işçi sınıfının gündelik ilişkilerini, yaşam koşullarını ve mücadelelerini, çağımızın toplumsal meselelerini tüm insani ayrıntılarıyla resmederek haklı ününe kavuşmuş olan John Steinbeck, büyük romanı Bitmeyen Kavga'da destansı bir direnişi konu alıyor. Son derece zor koşullarda yaşayan ve aldıkları ücretle karınlarını bile doyuramayan meyve toplayıcıları örgütlenerek ellerindeki yegâne silah olan greve başvururlar. Kapitalist toprak sahipleri ise mücadelenin yayılmasını engellemekte kararlıdır. Çok güçlü ve kendilerinden emindirler, işçilerin örgütlenmesini yeri gelirse kanla, yeri gelirse grev liderlerini satın alarak yıkmaya hazırdırlar, fakat hesaba katmadıkları bir unsur vardır.

İnsanlığın bitmeyen kavgasını tüm gerçekliğiyle resmederek bir destana dönüştüren Steinbeck, kapitalist düzenin dayanaklarını derinden sarsan, kuşaklar boyunca alın terinin peşinde olanlara esin kaynağı olan bir roman yaratırken mücadelenin açmazlarını da sergilemekten geri durmuyor.

PATASANA

Ahmet ÜMİT, Everest Yayınları, 2016

Gaziantep yakınlarındaki Antik Hitit kentinde bir kazı. Üç bin yıl önce yazılmış tabletler, tabletlerin bulunmasıyla başlayan cinayetler. Yazman Patasana'nın itirafları. Parlak güneydoğu güneşinin altında karanlık sırlar... Hititlerin tükenişi, Asurlular... Bu toprakların değişmeyen yazgısı: Şiddet ve aşk... Bu topraklardaki kanlı tarihe bir ağıt... Bu toprakların zengin kültürüne bir güzelleme...

"Ben zalimler çağında yaşayan bir alçaktım. Alçakların en acınacak olanı, en tiksinti vereni. Yüreğini dalkavukluk, aklını düşmanlıkla besleyen sinsi bir saray yazmanı. Bedenine sinmiş soylu nefretini, görkemli giysilerin yüzündeki derin acıyı, tunçtan daha katı bir mutluluk maskesinin ardına gizleyerek Hatti kralının emrine koşan ikiyüzlü bir tören adamı. Sevdiği kadın, aşkı uğruna ölürken, kralına bağlılığın vakarıyla ellerini göğsünde kavuşturarak sessiz kalmayı seçen, yeryüzünün en onursuz erkeği. Erkeklerin yüz karası. Aşkı için ölmenin yüceliği yerine, sarayın taş duvarlarında büyüyen kendi değersiz varlığının görkemli gölgesine sığınmaktan çekinmeyen, sefihlerin en rezili. Ben ölüler içinde yüzen, ben tanrılar tarafından alnına, 'Sonsuza kadar acılar içinde kıvranacaktır,' yazılan Başyazman Patasana."

Ejder TOPAL
Kahramanmaraş E Tipi Kapalı CİK, Öğretmen

KEBAPÇILIK

Kebapçı, kebap, köfte etini ve kababı, köfteyi hazırlama, pişirip servise hazır hale getirme işlemlerini, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatında yer alan düzenlemelere, çevre, kalite ve sağlık kurallarına uygun olarak yürütme bilgi ve becerisine sahip kişidir.

Kebapçılığın Tarihçesi

"Kebap" kelimesinden yola çıkarak tanımlamalara ve tarihsel dönemlerde aldığı anlama bakıldığında kebap, ateşin bulunduğu andan bu yana var denebilir.

Kebap, Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre doğrudan doğruya ateşte veya kap içinde susuz olarak pişirilmiş et anlamına geliyor. Ateşin bulunduğu ve et pişirilmek için kullanıldığı dönemlerde yani ilk kebap pişirildiği dönemlerde, insanların etin pişmesini ateşin etrafında beklemesinin sofra kültürünün oluşmasında temel olduğu uzmanların yorumları arasında geçiyor.

Kebap kelimesi Sümer dilinde ise közlemek gibi bir anlama gelen *"kabuba"* kelimesinden gelir. Kimi kaynaklara göre ise kebap **Arap** kökenli olan et yemeklerine verilen genel tanım olarak yer alıyor. Bu açıklamalardan Anadolu' ya kebabın gelişinin ise Arap ülkelerinden ekip biçmek için Adana'ya göç eden **fellahlar** tarafından olduğu anlatılıyor. **Persler'de** kızarmış ve şişe geçirilmiş ete kebap denilmekte ve kuvvet, zenginlik göstergesi olarak kullanılmaktaydı.

İnsan toplulukları, inanışlarına göre tanrılarına kurban kesmeye başladıklarında et yeme ve et pişirme teknikleri artmaya başlamıştır. Bugün kıyma dediğimiz et dövme ve ufak parçalara ayırma tekniği de bu dönemde gelişmiştir. Kıyma kebabının tarihi de oldukça eskidir.

Türk Mutfağında Kebap

Türk mutfağında kebap önemli bir yere sahip olmakla beraber hak ettiği yeri belki de son yıllarda kazanmış durumda. Son yıllarda kebap lokantalarının kendilerini geliştirmesi ve şık restoranlar haline dönüşmesi kebapların sunumundaki değişiklikler elbette ki bunlarda etkili olmuştur. Kebap tarihi geçmişinin ve çeşitli şekillerde *(kuyu kebabı, tandır kebabı, çevirme kebap, şiş kebapları)* yapılması sebebiyle lezzetinin yanı sıra sunumu ile de dünya mutfaklarının önemli şeflerinin dikkatini çekmektedir.

Son dönemde kırmızı et ile ilgili tartışmalar devam ederken uzmanların kırmızı etin ölçüsünde yenmesi halinde çok önemli bir gıda maddesi olduğunu, kuvvet verici özelliği nedeniyle önemli bir besin maddesi olduğunu eksikliğinin ciddi sorunlar doğurabileceğini anlatıyorlar.

Kebap, sunumu da göz önüne alındığında eşlik eden sebzeler ve yeşillikler ile daha sağlıklı bir hale geliyor. Özellikle de kebapların yanına eşlik eden soğan ve sarımsak son dönemlerde **doğal antibiyotik** olarak dört mevsim boyunca kullanılıyor. Diğer kebap çeşitlerinde kullanılan nar ekşisi, meyveler, sebzeler tek tek incelendiğinde kebap kombinasyonunun sağlıklı olduğu görülüyor. Günümüzde ızgara ve şişlerle yapılan kebap çeşitleri daha çok ülkemizin **Doğu Akdeniz, Güney Doğu Anadolu** coğrafyasında yaygın olarak yapılmakta ve tüketilmektedir.

Meslekte Çalışma Ortamı ve Koşulları

Kebapçı kapalı/açık ve sıcak ortamlarda uzun süre ayakta kalarak çalışırlar. Çalışma ortamının aydınlık ve havalandırılmış olması gerekmektedir. Mesleğin icrası esnasında iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini gerektiren kaza ve yaralanma riskleri bulunmaktadır. Tatil günlerinde çalışma, vardiya usulü ve fazla çalışma söz konusu olabilir.

Meslekte Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipmanlar

1. Elektrikli donanımlar (bulaşık makinesi, buzdolabı, davlumbaz, derin dondurucu, kıyma makinesi,

su arıtma cihazı, tabak ısıtıcıları, tost makinesi gibi)

2. Fırın çeşitleri

3. İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili donanımlar (ecza dolabı, yangın söndürme tüpleri, uyarı levhaları gibi)

4. Kişisel koruyucu donanımlar (bone, eldiven çeşitleri, galoş, kep, maske gibi)

5. Mutfak araç gereç ve donanımları (Açacak çeşitleri, bıçak çeşitleri, çakmak, çalışma tahtası, çalışma tezgâhı, kebap şişi, et dövme demiri, et dövme kütüğü, et termometresi, kap çeşitleri, küvet çeşitleri, leğen, masat, maşa, rende, renk tabelasına uygun doğrama tahtaları, raf, satır, süzgeç çeşitleri, tabak, tava, tencere, tepsi çeşitleri, zırh, kömür gibi)

6. Ocak çeşitleri

7. Ofis malzemeleri

8. Tartı aletleri

9. Temizlik araç ve gereçleri (temizlik bezleri, sünger, süpürge, fırça çeşitleri, kâğıt havlu, sabun, temizlik deterjanları gibi)

Bilgi ve Beceriler

Araç gereç ve ekipman, baharat çeşitleri, diyet bilgisi, depolama teknikleri, ekip içinde çalışma, et çeşitleri ve özellikleri, farklı koku ve tatları ayırt edebilme yeteneği, gıda güvenliği ile ilgili kurallar, gramaj, porsiyon ve ölçü, hamur hazırlama, hijyen, iletişim, ilk yardım, iş güvenliği ve sağlığı, iş yeri çalışma işlemleri, kalite kontrol prensipleri bilgisi, maliyet bileşenleri, mesleğe ilişkin yasal düzenlemeler, mesleki teknolojik gelişmelere ilişkin bilgiler, mesleki terim bilgileri, öğrenme, öğretme ve kendini geliştirme yeteneği, pişirme teknikleri, problem çözme yeteneği, standart ürün hazırlama bilgi ve becerilerine sahip olmalıdır.

Tutum ve Davranışlar

Yöneticilerine ve çalışma arkadaşlarına doğru ve zamanında bilgi aktarmak, yardımcı elemanlarına ve birlikte çalıştığı kişilere örnek olacak şekilde davranmak, bilgi, tecrübe ve yetkisi dâhilinde karar vermek, çalışma zamanını iş emrine uygun şekilde etkili ve verimli kullanmak, çalışmalarında planlı ve organize olmak, çevre korumaya karşı duyarlı olmak, çevre, kalite ve İSG mevzuatında yer alan düzenlemeleri benimsemek, değişime açık olmak ve değişen koşullara uyum sağlamak, ekip içerisinde uyumlu çalışmak, görev tanımını, görevi ile ilgili talimatları ve sorumluluklarını bilmek ve yerine getirmek, göreviyle ilgili yenilikleri izlemek, uygulamak ve yardımcı elemanlara aktarmak, hizmet içi eğitimlere katılmak ve mesleki bilgilerini geliştirme konusunda istekli olmak, iletişim kurduğu kişilerle etkili ve güzel konuşmak, iletişim kurduğu kişilere karşı güler yüzlü ve nazik davranmak, İSG mevzuatında yer alan düzenlemelere ve gıda güvenliği kurallarına uyarak çalışmak, kişisel bakım ve temizliğine dikkat etmek, meslek ahlakına sahip olmak, işletmeye ait araç, gereç ve malzemelerin kullanımına özen göstermek, kaliteye önem vermek verimli ve ekonomik çalışmaya özen göstermek.

Kebap Ustası Nasıl Olunur?

Her meslekte olduğu gibi kebapçılık mesleğinde de mesleğe olan ilgi ve sevgi ön plandadır. Bu mesleğe ilk olarak **çırak** olarak başlanır. Çıraklık, mesleklerin en önemli ve temel basamağıdır. Ancak kimin yanında çırak olarak başlamak da önemlidir. Onun için iyi vasıflı, işinin ehli bir ustanın yanında yetişmek gerekir. Çırak, ustanın yaptıklarına ve tavsiyelerine dikkat etmeli, mesleğin inceliklerini ve güzelliklerini en iyi şekilde öğrenmeye gayret etmelidir. Her işte olduğu gibi kebapçılık mesleği de sebat etmeyi gerektirir. İşin zorluğu ve şartları insanı yıldırmamalı, bilakis mesleğe daha çok motive etmelidir.

Kebapçılık mesleğinin ikinci aşaması **zomcu** yani kalfalıktır. Zomcu, kebapta kullanılan malzemelerin hazırlanmasını yapar. Kebapçı aynı zamanda iyi bir kasaptır. Etin neresinden hangi tür kebabın yapılacağını öğrenerek uygular, etin şişlere hazırlanması, kıyma (zırhlama) işlemini (ayarlanmasını) yapar, eti veya kıymayı en iyi şekilde pişime hazırlar, etlerin veya kıymanın şişlere dizimini ve saplamasını yapar, kebapta kullanılacak diğer malzemelerin, sebzelerin ve baharatların ölçülerini öğrenir ve uygular.

İyi bir çıraklık ve kalfalık döneminden sonra kebapçı ustası olunur. Günümüzde meslek liselerinin ilgili bölümlerinde ve üniversitelerin ilgili fakülte ve yüksekokullarında yiyecek ve gıda hizmetleri ve teknolojileri alanlarında bu mesleğin eğitimleri verilmektedir. İstekliler olması halinde, mesleki eğitim merkezleri ve halk eğitim merkezleri kurslar yoluyla kebapçılık mesleği eğitimlerini ve sertifikalarını verebilmektedir. Ayrıca kebapçılar ve lokantacılar odası da zaman zaman uygulamalı eğitimler ve yaptığı sınavlarla ustalık belgesi vermektedir. En önemlisi iyi bir kebapçı ustası iyi bir meslek etiğine sahip olmalı, aynı zamanda kebapçılıkta oluşan kültürü iyi bilmeli ve uygulamalıdır.

İş Bulma ve Gelir Durumu

İyi bir kebapçı ustası hiç boşta kalmaz. İsterse, ilgili bakanlıkların ve kurumların belirlemiş olduğu mevzuata ve formalitelere uygun şekilde kendi iş yerini açar, eğer bu imkâna sahip değil ise başka iş yerlerinde ve işletmelerde kolaylıkla iş bulabilir ve geçimini rahatlıkla sağlayacak gelire sahip olabilir. Bu mesleğe girenlere ve yapanlara kolaylıklar ve bol kazançlar dilerim.

Musa DURMAZ
Devrek Açık CİK, İnfaz ve Koruma Memuru

HİKAYE

KördüğüM

Hep aynı rüyayı görmekten sıkıldım artık. Püfür püfür esen rüzgar süt beyazı perdeleri oradan oraya savurdukça adeta ben de savruluyorum. Aslında her gece aynı rüyayı görebilme umuduyla dalarken uykuya, perdelerin arkasındaki kadını görememiş olmanın verdiği huzursuzluk canımı sıkıyordu. Omuzlarına dökülmüş upuzun saçlarını seçebiliyorum bir de hayal meyal hatırladığım avuçlarına sığdırmaya çalıştırdığı birkaç çakıl taşını. Sanki ağlamaklı sesiyle bana bir şeyler anlatmak istiyor da boğazına diziliyordu sözleri. Yüzünü göremediğim için yaşını tahmin etmem hayli zor ama saçları dalgalı, hafiften kızıla çalıyor ve buğday tenli bir kadın. Geniş ve upuzun bir koridorun ortasında bana doğru sadece üç beş adım attıktan sonra hep aynı kapının biraz sağında duruyor. Kapı altından sızan ışık hüzmesiyle ayaklarının çıplak olduğunu görebiliyordum.

Güzel bir güne uyanmış gibiydim bu sabah. Bazı sabahlar sıcacık yataktan çıkmak deveye hendek atlatmaktan zor olurken uykumu iyice almış olmalıyım ki gayet dinç bir şekilde uyanmıştım. Alelacele birkaç lokma bir şeyler yemenin ve işe yetişebilmenin telaşı içinde evden çıktım. Nisan yağmurları başlamıştı. Geceden de hava atıştırınca şemsiyesiz çıkmak akıl kârı değildi. Oturduğum muhit ile iş yeri arasındaki mesafe trafiğin durumuna göre değişkenlik gösterse de ortalama yirmi beş dakikayı geçmezdi. Ayakta gitmediğim sürece, uyuyamasam bile gözlerimi dinlendirmek bahanesiyle kendimi ya sakinleştirmeye ya da zamanı değerlendirmek adına kitap okumaya çalışırdım.

Nihayet minibüs tarihi iş hanının bulunduğu durağa yaklaşınca ayaktaki yolculardan müsaade isteyerek aşağıya indim. Yağmur hala ince ince yağarken şemsiyeyi açmaya pek de niyetim yoktu. Saçakların altından geçmediğim sürece yağmuru hissetmenin keyfi kaçınılmazdı. Ama keyfin tadını çıkaramadan kendimi iş hanının içinde buldum. Veysel Usta her zamanki yerinde tekstil atölyesinden arta kalan kumaş parçalarını harallara doldururken içeri girdiğimi fark etmiş olacak ki benden önce o boğuk sesiyle *"günaydın."* dedi. Kısacık hal hatır sorma faslından sonra hızlı adımlarla merdivenlere yöneldim. İş yerimin çelik kapısını açmamla birlikte faks makinesinde bekleyen kağıtların uçuşması bir oldu. Müşterilerden gelen fiyat teklifleri, havale makbuzları, diğer şubelerimizden gelen yazışmalar birbirine girmişti. Bir yandan savrulan kağıtları toparlarken diğer yandan odayı havalandırmanın telaşı içerisindeydim. Güne, dünden kalan işlerin telaşı da eklenince ister istemez elim ayağıma dolaştı. Günü kurtarmanın derdine düşmüş, sakin bir gün olmasını istemiştim. Zira bazı günler ardı arkası kesilmeyen telefon görüşmelerinde sürekli aynı mevzulardan bahsetmek bir yerden sonra bunaltsa da nihayetinde bir işim vardı ve bu saatten sonra iş beğenme lüksüm yoktu. Olamazdı da. Sen o kadar zaman harca, dirsek çürüt ve emeklerinin karşılığını alama. Vaktiyle daha iyi şartlarda iş imkanları sunulmuş olsa da armudun sapı üzümün çöpü bahanelerimin arkasına saklanarak işimi gün be gün daha çok sevmiştim. İşsizlik kötüydü vesselam.

Öğle arasına yarım saat kalmasının ve işleri ancak yoluna koymuş olmanın sevinciyle çayımı yudumlarken çalan telefonun sesiyle irkildim. Bir elimle, klakson seslerini bertaraf etmek için pencereyi kapatırken diğer elimle de ahizeyi kaldırdım. Telefonun diğer ucunda bir bayan sesi...

- İyi günler beyefendi.

- Buyursunlar. Nasıl yardımcı olabilirim?

Kadın, o kadar net konuşuyordu ki bir an için dediklerinden çok kelimeleri telaffuz şekline takılmış olmalıyım ki tam olarak ne istediğini anlayamadım ve talebini tekrarlamasını rica ettim. O an parlasa yeriydi ama yine aynı tevazuyu göstererek bir spiker edasıyla konuşmasına devam etti.

"Yakın bir arkadaşımın tavsiyesi üzerine firmanıza ulaştım. Evimiz için yangın ve güvenlik alarm sistemi kurdurmak istiyoruz. Birkaç firmayla görüştüm fakat hiçbiri içime sinmedi. Arkadaşım da ısrar edince sizden de teklif almak istedim." dedi. Konuşmanın rengine bakılırsa kadın mürekkep yalamış birine benziyordu. Kurduğu cümleler de bu tespitimi ispatlar nitelikteydi. Piyasada bu kadar merdiven altı firma

varken kadının övgü dolu sözlerini yadırgadığımı söyleyemem. Takınılan bu mütevazi tavır karşısında benim de ondan aşağı yanım kalamazdı ya ne yalan söyleyeyim iş ortamında ağdalı bir dil kullanmayı katiyen tasvip etmiyorum. Kadın cümlelerini noktaladıktan sonra konuşma sırası bendeydi. Sistemin özelliklerinden bahsetmeye başladım ve her zaman yaptığım gibi bunun gibi keyfe keder hizmetlerden yararlanmak isteyenlerin en çok aradığı özelliği son ana bırakmıştım.

- Hanımefendi, bahsettiğim bu sistem son teknolojik özelliklerle geliştirilmiş olup, odalarınızda ve binanızda asla görüntü kirliliği oluşturmayacaktır. Bundan asla şüpheniz olmasın. Görsellik firmamızın olmazsa olmazlarından..." Daha cümlemi tamamlamama fırsat vermeden kadının gülmeleri konuşmamı bıçak gibi kesti attı. Ve yine gülerek, alaycı bir ses tonuyla *"Görüntü kirliliği mi, görsellik mi?"* dedi. Sanki o mütevazi kadın gitmiş yerine başka biri almıştı telefonu eline. *"Evet, neden bu kadar şaşırdınız anlayamadım."* diyebildim sadece.

Öyle zamanlar oluyordu ki bazı müşterilerin sırf kaprisleri ve eften püften istekleri yüzünden onları memnun edememek, işin içinden çıkılmaz bir hâl alıyordu. Durum böyle olunca yapmak istediklerimiz kuru bir telefon görüşmesinin arkasına geçemeden oracıkta bitiveriyordu. İster istemez bu görüşme de onlardan biridir diye hayıflandım.

Görüşmenin noktalanmasını beklerken kadının, *"Ben görme engelliyim."* demesiyle beynimden vurulmuşa döndüm. Telaffuz edecek tek bir kelime bulamayıp ne diyeceğim konusunda afalladım. Kadının konuşmasına devam ettiğini hayal meyal hatırlıyorum ama içeriği konusunda hatırladığım tek bir şey yok. Ne denebilirdi veya ne düşünmem gerekiyordu böyle bir durum karşısında?

-Şeeeey! Geçmiş olsun! Özür dilerim! İnanın şu an ne diyeceğimi bilemiyorum.

- Bir şey demenizi ve özür dilemenizi gerektirecek bir durum yok ortada, endişelenmeyin lütfen.

Kadın; konuşmalarımın tutarsızlığından ruh halimi az çok tahmin etmiş olmalı ki görüşmeyi daha fazla sürdürmemiş ve ben telefonu ne ara kapattığını fark etmeden ahize elimde öylece kalakalmışım. Aklımın başına gelmesi hayli uzun zamanımı aldı. Bir şeye odaklanmakta oldukça zorlanıyordum. Sadece bir telefon görüşmesi öylesine tepetaklak etmişti ki beni, aklıma takılan bu gelgitlerin nasıl son bulacağı konusunda en ufak bir fikrim yoktu. Sanki kadının böyle olmasından ben mesulmüşüm gibi mıhlandım kaldım oturduğum yerde. Adeta birileri ambargo uygulamıştı ve ruh halimin normale dönmesini zamana bırakmaktan başka yapacak bir şeyim olmadığına kanaat getirdim. En nihayetinde kendime gelebilsem de beni abluka altına alan tarif edilmesi güç duygulardan tam anlamıyla sıyrılmış da değildim. Birkaç gün keyifsizliğim böylece sürdü gitti. Ağzımdan kelimeleri cımbızla almaya çalışanların keyifsizliğimin sebebini öğrenme çabaları içi boş geldiğinden, açıkçası o an için savsaklamaktan başka içimden bir şey yapmak gelmiyordu.

Aradan on gün geçti geçmedi. Bu şirkete başladım başlayalı hiçbir müşterinin tekrar geri dönüş yapmamasına takılmamış, adını dahi bilmediğim kadının aramamasını inceden inceye dert edinmeye başlamıştım. Bir yanım sükunetini korurken diğer yanım içime paslı bir çivi gibi saplanan sıkıntıyı dindirmenin telaşındaydı. Ama içimdeki ses arayacağını muştular gibiydi.

Sakin bir gün... Günlerdir beklediğim, tam da unutmaya yüz tutmuşken telefonun diğer ucunda nihayet o ses. Tanıdım o sesi. Nasıl tanımam. Tahmin ettiğim gibi şirketimizle anlaşma sağlamak için geri dönüş yapan isimsiz kadının naif sesiyle irkilmiştim. Yine o dinlenilesi sesiyle iletişim bilgilerini vermek için konuşmasını sürdürdü. Anlaşma gereği firmadan birilerinin ön hazırlık yapmak için mekanı görmesi şarttı. Neden bilmiyorum ama bir kılıfını bulup öz hazırlığı benim yapmam gerekiyordu. Allem ettim kallem ettim ve ben gidecektim. Haberi alır almaz kadını arayarak durumu izah ettikten sonra evi görmek için müsaade istedim. Hemen iki gün sonraya olur verince heyecanlı bekleyişim kaçınılmaz oldu.

> "ÖĞLE ARASINA YARIM SAAT KALMASININ VE İŞLERİ ANCAK YOLUNA KOYMUŞ OLMANIN SEVİNCİYLE ÇAYIMI YUDUMLARKEN ÇALAN TELEFONUN SESİYLE İRKİLDİM."

Gideceğim ev şehrin öteki ucunda, epeyce uzak. Olsun, değeceğinden şüphe duymuyordum.

Yazımızın devamı Ekim sayısında yayımlanacaktır.

Bahadır Ahmet ATİLA
Cte Genel Müdürlüğü Eğitim ve İyileştirme Daire Başkanlığı, Öğretmen

İnsanı Yaşatan Bir Olgu: Adalet

Adalet, Arapça kökenli bir kelime olup, Türkçe sözlükte **"yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması" veya "hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme"** anlamlarını taşımaktadır (TDK, 2019). Etimoloji bilimi Arapça **"adalet"** kelimesinin kökenini **"adl"** olarak açıklar ki bu köken denk, denklik, ölçülülük manalarını ihtiva eder. Aynı zamanda **adalet, adil, adliye, itidal, muadil, muadelet, tadil** gibi kelimelerle aynı kökü taşır.

Adalet, sözlük anlamıyla çerçevesi çizilebilecek, birkaç cümleyle sınırlandırılıp tanımlanabilecek bir kavram değildir. Yalnızca adil olma, dengeleme, hakkı gözetme adalet mefhumunun içeriğini doldurmaz. Peki o halde adalet kavramını doğuran ve içini dolduran nedir? Bu sorunun yanıtı **"duyuş", "düşünüş"** ve **"bakış"** ile doğrudan alakalıdır. Her insanın hayata, kişilere olaylara farklı bir tavrı vardır. Şöyle ki, insan toplumsal bir varlıktır, insanlar toplu yaşamın bir gereği olarak diğer insanlarla ve çevreyle temasta bulunmaktadır. Doğal olarak bu yaşam döngüsü içerisinde kişilerden veya durumlardan kaynaklı problemler zaman zaman baş gösterebilmektedir. Bu noktada insanlar sıkıntılarının giderilmesini, mağduriyetlerinin telafi edilmesini isterler ki bu durum bir uzlaşı mekanizması ihtiyacını tabii kılar. Bu anlamda adalet kavramının aslında bizler için bir içgüdü olduğunu ve insani ihtiyaçlardan kaynaklandığını ifade etmek yanlış olmayacaktır. Adalet kavramının içini dolduran temelde bir uzlaşı kavramıdır, insanoğlunun gereksinimleridir.

Adalet, bir vicdan mahkemesidir. Devletin vicdanı da hukuktur. Devletler de insanlar gibidir, hakkı hukuku ve adaleti tesis ettikçe payidar olurlar. Gerek İslam öncesi gerekse İslamiyet'in kabulü sonrasındaki devlet geleneğimizde adalet mefhumu daima ön plana çıkmıştır. **Töremizde, dinimizde, kültürümüzde adalet anlayışı asırlardır büyük önemle vurgulanmıştır.**

Eski Türk toplumunda törenin adalete uygun olması ve kağanın dahi töreye riayet etmesi zorunluluğu vardır. **Orhun Kitabeleri**'nde **Kutluk** ve onun halefleri tarafından bir ülkenin fethedildiği söylenir söylenmez **"o halk içinde sulh ve asayişi temin etti"** cümlesiyle, Türk devlet geleneği içerisinde adalet anlayışının hemen tesis edildiği haberi verilmektedir. Buradaki sulh ve asayişi teminden maksat Türk ilinin bekası için adaletin temin edilmesi şartıdır. Bu da devlet yöneticilerinde yüksek gaye olmuştur. (Tutar, 2016).

Yusuf Has Hacip, Kutadgu Bilig isimli muhteşem eserini dört karakter üzerine kurmuştur. **Siyasetname** tarzı içeren bu alegorik eserde hükümdar olan **Küntogdı "adaleti"** temsil etmektedir. Bu temsil çok manidardır. Adaletin temsili, hükümdarda vücut bulacak kadar önemsenmiştir.

Dinimizde Adalet Anlayışı

Son peygamber **Hz. Muhammed** ve ona kadar gelen bütün peygamberler, ilahi emirlerden olan **hak ve adalet** anlayışını tebliğle görevlendirilmişlerdir. Yeryüzünde adalete uyulduğu sürece insanlar arasında huzur, barış ve sevgi yaygınlaşmış; adalete uyulmadığı dönemlerde ise zulüm, gözyaşı ve haksızlık baş göstermiştir. **Kur'an-ı Kerim**'in üzerinde durduğu en önemli konulardan biri adalettir. Adalet bütün kötülüklerin ve haksızlıkların en önemli ilacıdır. **Nahl Suresi**'nin 90. ayetinden Allah'ın bize **"adaleti"** emrettiğini açıkça anlamaktayız. **Nisa Suresi** 135. ayet, **Maide Suresi** 8. ayet, **Nisa Suresi** 58. ayetlerinde sırasıyla: **"Ey iman edenler! Kendinizin veya anne babanızın ve akrabanızın aleyhine de olsa adaletten asla ayrılmayan, Allah için şahitlik eden kimseler olun. (İnsanlar) zengin olsunlar, yoksul olsunlar Allah onlara sizden daha yakındır. Öyleyse siz hislerinize uyup adaletten ayrılmayın. Eğer adaletten sapar veya üzerinize düşeni yapmaktan geri durursanız bilin ki Allah yaptığınız her şeyden haberdardır.", "Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutun, adaletle şahitlik eden kimseler olun. Herhangi bir topluluğa duyduğunuz kin, sizi adaletsiz davranmaya itmesin. Adaletli olun; bu, takvâya daha uygundur. Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır.", "Allah size mutlaka emanetleri ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder."** buyrulmuştur.

Verilen örneklerden anlaşılacağı üzere, adalet kavramının içini dolduran beşerî vicdan ve uzlaşılar ile ilahi buyruklardır. Asırlar boyu süregelen gelenek, göreneklerimiz ile inanç temellerimiz de bunu pekiştirmektedir.

Hemen hemen bütün insanlar adalet kavramının değerine ve adaletin tesisinin önemine olan inançlarını vurgular. Soyut olan **"adalet"** kavramını ete kemiğe bürürken subjektiflik içeren kişisel değer yargılarından ziyade; toplumsal ve uluslararası uzlaşıların dikkate alınması, -herkesi memnun etmese de- ortak paydada buluşma ihtiyacının bir çıktısı olarak düşünülebilir. Zira, **yeryüzündeki insan sayısı kadar değer yargısı, tutum, inanç vardır ve ortak bir uzlaşı mekanizmasıyla hareket edilmesi beşerî adaleti tesis etmek için zaruridir.**

İlahi adalete gelince, ilahi adalet el-Adl sıfatıyla her şeyi hakkıyla bilen, mahkeme gününün sahibi yüce Allah'a ait olup tecellisi mutlaktır. Adalet olgumuzu besleyen **empatiyi, temel insani değerlerimizi, inancımızı, devlet-millet aşkımızı bir an olsun yitirmemek dileğiyle...**

Kaynakça: Türk Dil Kurumu. Erişim: 01.09.2019. https://sozluk.gov.tr/
Tutar, A (2016). İslam öncesi Türk devlet geleneğinde adalet anlayışı. Türk Tarihi ve Kültür Araştırmaları. 2, 868-873.

Murtaza AYDIN
Elazığ Kampüs Açık CİK, 2. Müdür

ŞİİR

Eylül ve Hüzün

Ben yaz adamıyım hiç sevmedim girmekte olduğum sonbaharları ve ardındaki kışları,
Benim en çocuk halimdir yaz.
Yaz olunca en hüzünlü halimde bile bir tutam sevinç saklıdır içimde;
Rengârenk çiçekler, ağaçlar, böcekler ve domates ve karpuz...
Toprak ne kadar sevinçli olur yazın, üzerindeki yeşillerle.
Ve düğünler dernekler, sevinçler...
Ortasında sıcağın bir ağaç gölgesi güzelliği,
Ve en sıcağında öğlenin, kerpiç oda serinliğinde kestirmektir yaz bende.
Meğer ne çok severmişim düşündüğümde anlıyorum
Yine bir yaz geçip giderken, yeniden fark ediyorum
Yaz annem demek. Babam, köyüm, doğduğum ev, ailem demek.
Hep iç huzuru vermiştir güneşi apaçık görebilmek,
Bir güven aşılamıştır bana
Ben çocukken azıcık bulut gördüğümde yazın, kötü olurdum
Çünkü dağlara yağmur demekti o bulutlar,
Köyümden geçen su kanalları gelirdi aklıma hemen
Akabinde o bulutların, o yağmurların,
Akan suları bulandırmasıydı moralimi bozan
Sular berrak akmalı, güneş en sıcak haliyle doğmalı
Sonra saman yığınlarının arasında oynamaktı yaz,
Umarsız koşturmaktı, tezek kokularıyla bezenmiş bir havada,
Sonra tavuklardı, ineklerdi, kuşlardı, böceklerdi...
Annemin deyimiyle gün dalağı (güneş yanığı) tadındaydı.
Bilinçaltıma güzel olan şeylerle nakşedilmiş yaz mevsimi,
Mesela, çok uzaklardan sevdiklerimin gelmesini müjdelemiştir hep,
Almanya'dan eş dost, akrabanın geleceği anlamı yüklüdür bende hep.
Yazın en başından, gözüm yollarda olurdu ne zaman gelecekler diye.
Çocuk yüreğindekiler işte, nasıl anlatabilirim bu sevinci, telaşı?
Büyüdüğümde ise yaz, benim gelmelerimdi bu defa sılaya.
Sonbaharlar ise gitmeleriydi hep ağabeylerimin, ablalarımın, teyzelerimin.
Hep hüzünlendirir mi insanı bu sonbaharlar?
Bende hep böyle kalmış, bildik hüzünlü resimler
Sonraları ise hep ben gider oldum sonbaharlarda
Annemden babamdan ilk defa bir sonbaharda ayrıldım,
Bir sonbaharda ayrıldım yakınlarımdan, memleketimden.
Sonbahar geldiğinde gitmeler kalmış hep bende,
Yaz, gelmek; sonbahar gitmekmiş demek ki.
İlk eylül ile kendini gösteren soğuk yüz,
Eylül ve hazan ile vedalar bize kalırdı.
Gider olur her şey bu mevsimde, toprak hüzünlenir,
Yeşiller küser ve herkes giderdi, ben de giderdim.
Annemin gözyaşı, babamın duası olmuş hep bende.
Yine keder istikametinde sanki her şey,
Eylül gelmiş diye, efkârı çekerim sonbaharı soluduğumda.
Nasıl bir mevsimsin sonbahar?
İçime bir yumruk oturmuş şimdilerde yine,
Kötü şeyler olacak hissi,
Her şeye üzülen halim,
Nasıl olunmaz ki her yerde kan, gözyaşı, acı?
Batsın dünyalık makamlar, mevkiler ve unvanlar,
İnsan ölümleri üzerinden kurulan planlar,
Bombalar, silahlar, savaşlar...
Oysa bir çocuğun ölümü durdurur mevsimleri asil ruhlarda,
Ve şimdilerde bütün mevsimler sonbahar.
Gönlümüzün yaprakları düşerken bu çaresizliklerle,
Allah'a yakaran cansızlar bile;
Artık kurtarıcıyı bekler olmuş.
Aslında hep vardı asırlardır doğru ve yanlış,
Acılar, gözyaşları ve dualar...
Bakmayın siz bana,
Sağlama alarak ruhumuzu, bari cansızlara katılalım duada.
Sonbahar da olsa zuhuru bekleyelim hazan gönlümüzle,
Gelir elbet yeniden baharlar ve yazlar
Bendeniz aciz kul işte,
Sevmesem de Eylül'ü ve haber verdiği hazanı,
Yaz gelmez ki onu görmeden,
Keder yerini almışsa da en başta, yeşile varmak için sabır gerek,
Kâinat gömleğini değiştiriyor sadece, sarıyı seviyor bu mevsimde,
Ölüm olmasa yaşamak nedir? Acı var ki tatlı anlamlı.
Yoksa neyleyeyim dalgasız deryayı, rüyasız uykuları?
Selam ile...

Mevlüt ÇETİN
Hükümlü

SEN TÜRK'SÜN

Oğuz atam gibi
bir destan yazalım ey oğul!

Bitmez inan Türk'ün üstündeki
bu kirli oyun

İmanını yitirmesin yeter ki,
senden sonraki soyun

Büyük otağda kenetlenmişcesine
kurulunca toyun

Yalnız kalsak da kafire eğmedik
hiçbir zaman boyun

Atan da kurt sen de kurt
olmadı hiç koyun

Damarlarındaki asil kanda
dolaşıyor huyun

Asırlar geçse de sen Türk'sün
değişmez suyun

Boşuna tuzak kurma kafir,
ötmez bu topraklarda borun

Allah bizimleyken cihan üstümüze
gelse olmaz sorun

Bulmaca

DEĞER

İsa TİYEK
Gaziantep Açık CİK,
İnfaz ve Koruma Memuru

KARE BULMACA

Yatay

1. Japon intihar uçağı/Bir bağlaç
2. Milli/İş için harcanan güç
3. Mesafe koşusu/Bir ev gereci
4. Kırmızı/Birdenbire
5. Arka, geri/Dinleyici
6. Kir izi/Araba ok ekseni
7. Evre, safha/Su
8. Atın yelesi bittiği yer/Ölçek
9. Temiz ve pak olan/Kaygı
10. Hissedar/Röntgen simgesi
11. İskambilde poz/Şaka

Dikey

1. Kumlu yer, plaj/Anlam
2. Çok iyi/Eşlik etme
3. Resimdeki oyuncu
4. Ulaştırma/Öncesiz
5. Tabaka/Manzum hikaye
6. Telefon sesi/Yüksek
7. Binek hayvanı
8. Net alan kodu/Bakışımsızlık
9. Tartışma, çekişme
10. Babasız/İşaret, kesre
11. Akım toplar/Üretim

SUDOKU

Kolay

8		3		7		2		9
	4		9		2		3	
2		6		3		4		7
	8						4	
5		4				9		1
	6						8	
6		8		9		3		5
	7		2		3		9	
3		9		8		6		4

Orta

1			2			8		
	5		6					2
		8	1			4		3
		3	4			6		
	7		9		1		4	
		5	8			3		
2		7			8	1		
9					6		5	
		6			4			9

Zor

2				8		6		
		7	4			8		
1			5		6		7	
							4	
8			1					9
	9			5				
	7		2		9			8
		2			3	1		
		6		1				2

SARMAL BULMACA

Yatay

1. Milli muharip gemi projemiz
4. Milli keşif uydumuz
5. Milli helikopterimiz
7. Yenilik
9. Mantık
10. Milli eğitim uçağımız
11. Milli tankımız
13. Milli zırhlı muharebe aracımız
15. Bir renk
16. Milli insansız hava aracımız
17. Yer değişikliği

Dikey

1. Taşlı buğday kümesi
2. Uygar
3. Resimdeki oyuncu
6. Yerli üretim füzemiz
8. Kansızlık hastalığı
12. Milli uçan araba
14. Milli gemi savarımız

MANTIK BULMACA

1'den 10'a kadar olan sayıları sadece bir kez kullanarak dilim şeklinde boş hücrelere öyle yerleştirin ki dairelere bitişik hücrelerdeki sayıların toplamı dairelerin içindeki sayılara eşit olsun.

AĞUSTOS AYI ÇÖZÜMLERİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	K	İ	N	A	Y	E		A	M	A	Ç
2	A	L	A		A	K	A	D	E	M	İ
3	F	E	R	İ	D	E	Ç	E	T	İ	N
4	E	L	İ	M				M	A	R	
5	S	E	N	A				İ	N	A	T
6		B		M				Y	E	N	İ
7	K	E	B	E				E	T	E	R
8	A	T	A		A	Z	A	T			A
9	D		S	A	R	A	T		K	E	B
10	İ	T	İ	R	A	Z		T	E	K	E
11	M	A	T		S	A	D	A	K	A	

KOLAY

2	5	3	8	6	4	7	1	9
4	9	8	7	1	3	5	2	6
7	6	1	5	2	9	3	8	4
3	7	4	1	9	2	8	6	5
1	2	5	6	8	7	9	4	3
9	8	6	3	4	5	1	7	2
5	4	9	2	7	1	6	3	8
8	3	7	4	5	6	2	9	1
6	1	2	9	3	8	4	5	7

ORTA

2	6	7	1	3	9	5	8	4
1	8	5	4	2	6	9	3	7
4	9	3	7	5	8	1	2	6
7	1	2	3	4	5	8	6	9
5	4	6	8	9	2	7	1	3
8	3	9	6	7	1	2	4	5
6	7	8	9	1	3	4	5	2
9	2	1	5	6	4	3	7	8
3	5	4	2	8	7	6	9	1

ZOR

5	2	4	7	9	8	3	6	1
7	9	3	2	1	6	8	5	4
6	1	8	3	5	4	2	7	9
9	6	2	8	3	5	4	1	7
8	7	1	6	4	2	9	3	5
3	4	5	1	7	9	6	2	8
4	8	6	5	2	1	7	9	3
1	3	9	4	6	7	5	8	2
2	5	7	9	8	3	1	4	6

Rıza Kayaalp, 4. kez dünya şampiyonu

Kazakistan'da düzenlenen Dünya Güreş Şampiyonası'nda milli sporcu Rıza Kayaalp, grekoromen stil 130 kiloda altın madalyanın sahibi oldu

- Rıza Kayaalp, grekoromen stilde 4 kez dünya şampiyonluğuna ulaşan ilk Türk sporcu oldu
- Olimpiyat ikincisi Rıza, grekoromen stilde üçer dünya şampiyonluğu bulunan Hamza Yerlikaya ve Selçuk Çebi'yi geride bıraktı
- Rıza, Küba asıllı Şilili dünya üçüncüsü Yasmani Acosta Fernandez ile Çinli Lingzhe Meng'i 4-0 yenerek çeyrek finale çıktı
- Milli güreşçi, çeyrek finalde Gürcü Iakobi Kajaia'yı 5-1, yarı finalde ise Alman Eduard Popp'u 4-1 yendi

WORLD CHAMPIONSHIPS NUR SULTAN 2019

RIZA KAYAALP

RIZA KAYAALP

4 **DÜNYA** ŞAMPİYONLUĞU

9 **AVRUPA** ŞAMPİYONLUĞU

Türkiye, grekoromen stilde 1 altın ve 1 bronz madalya, 2 olimpiyat kotası aldı

5.yıl
DEĞER
www.cte.adalet.gov.tr
ISSN 2687-3656
69
9 772687 365604